

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

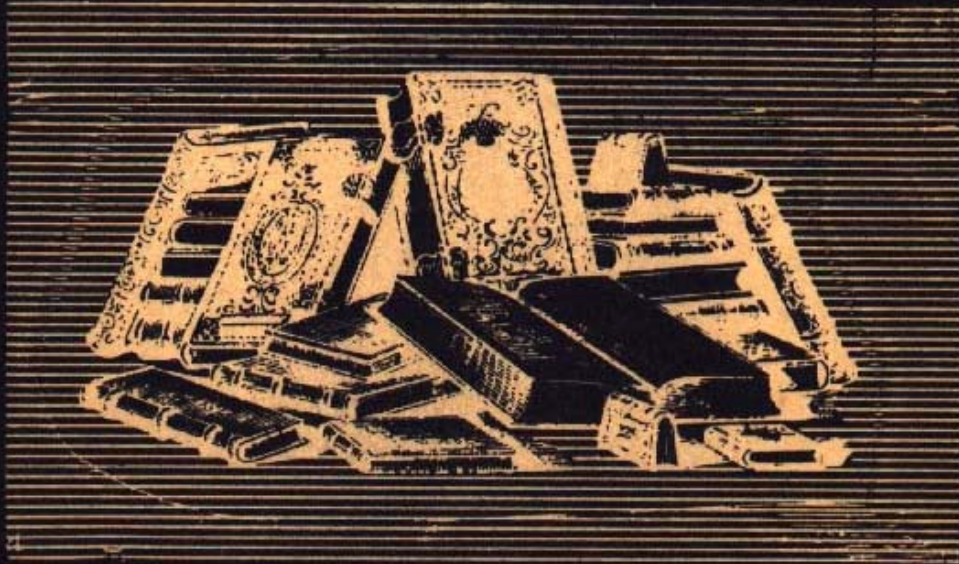
Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Jacques Bergier

LANETLİ KİTAPLAR

Ruh ve Madde Yayınları

JACQUES BERGIER

Lânetli Kitaplar

Çeviren : Vedat Gülşen ÜRETÜRK

— Les Livres Maudits —

Bu eserin Birinci Baskı Hakkı

**Metapsişik Tetkikler
Ve
İlmî Araştırmalar
Derneğine
AİTTİR**

Kapak Düzeni :

Can SÜMER

TAŞ Matbaası

İSTANBUL — 1981

İÇİNDEKİLER

		<u>Sayfa</u>
	ÖNSÖZ (Kara Cüppeliler)	7
1	Toth Kitabı	10
2	İskenderiye'de yok olan	20
3	Dzyan dörtlükleri	28
4	Rahip Tritheme'in sırrı	37
5	John Dee'nin kara aynada gördüğü	45
6	Voynich elyazması	53
7	Mathers elyazması	61
8	Deli eden kitap : Excalibur	70
9	Profesör Filippov sorunu	79
10	Çift sarmal	87
	Son söz	93

Ö N S Ö Z

KARA CÜPPELİLER

Bilgiye karşı bir Kutsal Birleşme'nin, bazı sırları yok ettirmek için düzenlenmiş bir birlikte yönetimin bulunduğunu düşünmek gerçekdışı gibi gelir. Oysa, bu varsayım büyük nazi komplosundan daha gerçekdışı değildir. Yalnız şimdi Kara Tarikat örgütünün ne derece tam, üyelerinin dünyanın tüm ülkelerinde ne derece çok, ve bu komplonun ne derece başarıya ulaşmış olduğunu anlıyoruz.

Bunun içindir ki daha eski bir komplonun varsayımını öncel olarak reddetmek gerekmez.

Bütün tarih boyunca düzenlice ortadan kaldırılmış olan lânetli kitabın konusu birçok yazarı, H. P. Lovecraft'ı, Sax Rohmer'i, Edgar Wallace'ı esinledi kuşkusuz. Bununla birlikte, bu konu bir yazın konusu değildir yalnızca. Bu düzenli yok etme o derece değer taşır ki insana özgü bilginin çok hızlı gelişmesini engellemeği amaçlayan sürekli bir komplonun olup olmadığı sorulabilir. Coleridge böyle bir komplonun olduğuna inanmıştı ve üyelerine «Porlock'tan kişiler» diyordu. Bu ad ona Porlock köyünden gelen ve onu yaptığı çok önemli bir işi sonuçlandırmasını engelleyen bir kişinin ziyaretini düşündürüyordu.

Batı tarihinde olduğu kadar Çin ya da Hint tarihinde de bu entrikanın izleri bulunur. Bundan dolayı bu lânetli kitapların bazıları üzerinde ve bunların düşmanları konusunda gerekli her soruşturmayı bir araya getirmek bize zorunlu göründü.

Önce lânetli kitapların birkaç sağlam örneğini verelim. 1885'te, yazar Saint-Yves d'Alveydre son kitabını ortadan kaldırmak için bir buyruk alır, yoksa cezası ölümdür : **Mission de l'Inde en Europe et Mission de l'Europe en Asie. La question des Mahatmas et sa solution.** (1)

(1) Avrupa'da Hind Misyonu, Asya'da Hind Misyonu, Mahatma'lar Sorunu ve Çözümü

Saint - Yves d'Alveydre bu buyruğa boyun eğdi. Bununla birlikte, bir nüsha yıkımdan kurtuldu ve yayıncı Dorbon ağabey, 1909'da, bu tek nüshadan başlayarak bunu, çok sınırlı sayıda, yeniden bastı. Oysa, 1940'da Almanlar, Fransa'ya ve Paris'e geldiklerinde, buldukları bu baskının bütün nüshalarını yaktılar.

1897'de, yazar Stanislas de Gualta'nın mirasçıları, arşivlerini olduğu gibi, yazarın kara büyü konusunda yayınlanmamış dört elyazmasını da yok etmek buyruğunu aldılar, yoksa cezası ölümdü. Buyruk yerine getirildi, bu elyazmalarından hiçbir şey kalmadı geriye.

1933'te, naziler Almanya'da Gül - Haç'lar üstüne **Die Rosenkreuzer, Zur Geschichte einer Reformation** (1) kitabının nüshalarının hepsini yakıyorlar.

1970'de bu kitabın bir baskısı yeniden çıkıyor ama bu baskının gerçek kitaba benzer olduğunu hiçbir şey göstermiyor.

Bu örnekleri çoğaltabilirdim ama, bu kitabın akışı içinde bunları yeterli sayıda bulacağız.

Bu lânetli kitapların düşmanları kimdir? «Kara Cüppeliler» diyeceğim bir topluluğun varlığını düşünelim. Bütün Planète - yanlısı ya da Planète - karşıtı (2) konferanslarında, uğursuz görünüşlü bir karanlık kişiler takımını, hep aynı kişileri görünce bu adlandırma düşüncesi kafama takıldı. Bu kara cüppelilerin uygarlık kadar eski olduklarını düşünüyorum; üyeleri arasında Fransız yazarı Joseph de Maistre'ı ve Rusya'nın Nicolas II'si sayılabilir sanırım.

Bence, bunların rolleri bilginin çok hızlı ve çok geniş bir yayılışını, bizden önce gelen uygarlıkları yıkımlarına götüren yayılışı önlemektir. Bu uygarlıkların iziyle birlikte, bize, ilkesi bilginin korkunç tehlikeli olabildiğini ortaya atmağa dayanan bir gelenek kalmıştır, bence. Büyünün ve simyanın saklanış yöntemleri, sanki, bu görüşle birleşir.

Çağdaş bilimin, bugün, bizzat kendisini kimi zaman çok tehlikeli olduğunu kabul ettiği de görülebilir. Collège de France profesörü, Michel Magat, çağdaş silâhlanmalarla ilgili ortak bir yapıtta (Flammarion) daha yakında şöyle diyordu : «Bütün bilimin lânetli olduğunu kabul etmek gerekir belki.»

Büyük Fransız matematikçisi A. Grothendieck **Survivre** bülteninin son sayısında bilimin olası sonuçları konusunda şunu yazıyor : «Hele

(1) Rozkruva -Güllühaç Tarikatı.

(2) Planète (Gezegen), yazarın L. Pauwels ile kurduğu bir aylık derginin adı. Çev.

gelecek on yıllarda insanlığın (üç milyar insan, üç milyar yıllık biyolojik evrim...) ortadan silinmesinin olasılığını düşünürseniz, bu anlaşılmayacak kadar korkunç şey, coşku verici kapsam olarak kesinlikle boş, ciddiye alınması öyleyse olanaksız bir kavramdır. Ücret artışları için, söz özgürlüğü için, üniversitede seçime karşı, kentsoyluluğa, içki düşkünlüğüne, ölüm cezasına, kansere, ırkçılığa karşı - gerektiğinde Vietnam savaşına ya da kısaca savaşa karşı savaşıyoruz. Ya yeryüzünde yaşamın ortadan kaldırılışı? Bu herbirimizin anlayışını aşar, bir «gerçekleşemez»dir. Bu arada, bulabildiğimiz en karşı - etki olan bir konuya başvurarak kolay sonuçlar aramaktan huylanarak, hemen hemen bundan söz etmekten utanıyoruz.»

Ve gene :

«Yeryüzü'nde bütün yaşamın yok olması tehlikesiyle karşılaştığımız bugün, bu aynı akıl almaz işleyiş bu tehlikenin gerçekleşmesini ve bütün ülkelerin aydın ve bilimle uğraşan «seçkin»leri de içinde olmak üzere, içimizden çoğunun gerekli savunma tepkilerini engelliyor. Yüksek bir çaba ve böylesi yasaklayıcı işleyişlerde bilinçlenmeyle bu tehlikenin atlatılmış olabildiğini umabiliriz yalnızca.»

Bu metnin yazılmış olduğundan bu yana, ve daha yakınlarda, bilimsel kongrelerde bu çok tehlikeli bulguların sansür edilmiş ya da ortadan kaldırılmış olmasının gerektiği düşüncesinin yayıldığını sık sık duydum. Bu yılın başlangıcında, **Association anglaise pour l'avancement des sciences** (1) toplantısında, İnsan türünün birçok çeşitinin aynı biçimde zeki olmadığı olasılığını sansür edecek ölçüde böyle bir bulgu örnek diye gösterildi. Bütün önde gelen bilginler böyle bir bulgunun yayınına her yolla engel olmanın gerektiği oranlarda ırkçılığı körükleyeceğini bildirdiler. Öyleyse günümüzün bazı seçkin bilginlerinin «Kara Cüppeliler» sınıfına katıldığı oldukça iyi görülecekti.

Uydurma denen bilimlerde, seve seve bilimler - ötesi adını verdiklerimde olduğu kadar şaşmaz denen bilimlerde de bu açıklanmayacak kadar tehlikeli bulguların bulunduğu gerçekten ortaya çıkar.

Ama pek uzun zamandır tehlikeli bulguları içeren kitapların ya da belgelerin yöntemlice yok edilişi, önceden ya da tam yayınlanışları sırasında uygulandı. Bütün tarih boyunca bu böyle yürümüştür. İşte göstermeğe çalışacağımız budur.

(1) İngiliz Bilim Geliştirme Derneği

TOTH KİTABI

Ünlü İngiliz arkeolog, Sir Mortimer Wheeler, şöyle yazabildi. «Arkeoloji bir bilim değil de bir kangütmedir.»

Hiçbir yerde, bu kesinleme romantik arkeologlarla klâsik arkeologların kıyasıya çarpıştıkları Mısır arkeolojisi alanından daha gerçek değildir. Klâsik arkeologlara göre, Mısır arkeolojisi hiçbir sorun yaratmaz ve burada neolitikten daha ileri bir uygarlık biçimine sürekli bir geçiş, kesinlikle doğal biçimde gerçekleşen geçiş, görülür. Tersine romantik arkeologlar için, resmî arkeoloji topluluğuna bağlı olmayan bağımsız araştırmacılar için de, Mısır'ın eskiliği çok daha önemlidir ve çözülme sorunu sanıldığından çok daha fazladır. Klâsik Mısır arkeolojisinin bu düşmanları arasında, iki adı, René Schwaller de Lubicz'le C. Daly King'i seçeceğim. 1891'de doğan ve 1961'de ölen ilki, özellikle, *Aor, Adam, l'homme rouge* (piyasa dışı özel baskı, 1925); *L'appel du feu* (piyasa dışı özel baskı); *Aor, sa vie, son oeuvre* (Paris, Colombe Yayınları, 1963); *Le roi de la théocratie pharaonique* (Paris, Flammarion, 1961); *Le miracle égyptien* (Paris, Flammarion, 1963); *Le temple de l'homme, Apet du Sud à Louksor'u* (Dervy'de depoda, Paris, 1957, 3 cilt); Marseille'de *Cahiers du Sud*'lerde, hele 358. sayıdaki değişik yazılar gibi *Propos sur ésotérisme et symbolisme*'i (Paris, La Colombe, 1960) yazdı. Önce Matisse'in öğrencisi, ressam oldu. Büyük savaş sırasında, orduda kimyagerdi, kimya da onu simyaya götürdü. Böylece Gececiler Kardeşliği diye bir topluluk kurdu. Özellikle Henri de Régnier, Paul Fort, André Spire, Henri Barbusse, Vincent d'Indy, Antoine Bourdel, Fernand Léger ve George Polti bu topluluğun arasında bulunuyordu.

Bu topluluğun içinde, kapalı bir ezoterik kurul, Gizemci Tekrardoğuş Tarikatı Kardeşleri, batan uygarlıklarınki gibi belirli bir sayıda sorunu inceliyordu. Saint - Moritz'e, sonra Palma de Majorque'a, daha sonra Louksor'a yerleşen Schwaller de Lubicz, Mısır'ın sırlarını inceledi.

Alexandre Varille gibi belli bir sayıda mısırbilimci onun görüşünü izledi; ötekiler, tersine, bu görüşe şiddetle karşı çıktılar ve şimdiye kadar sürüp gelen bir kangütmedir başladı.

C. Daly King'e gelince, üstelik çok resmî, maddeci, ruhbilimci, anglo-sakson ülkelerinin öğretiminde okunan, **Beyond Behaviourism** (1927), **Integrative Psychology** (W. M. ve H. E. H. Marston'la ortaklaşa (1931), bir de **The psychology of consciousness** (1932) gibi üç klâsik kitabın yazarı bir bilgindir bu.

C. Daly King 1946'da Yale'de uykuda oluşan elektromagnetik olgular konusunda bir fizik doktora tezi verdi. Derken yüksek bilinç durumlarına, gelişmeleri sırasında insanın olağan uyanıklıktan çok uyanık olduğu durumlara eğildi, bu çalışma başka bir klâsik kitapla, **The states of human consciousness**'le (University Books, N Y 1963) sonuçlandı.

Bu kitabın provalarını düzeltirken ve eski Mısır'da düşünce bilimleri üzerine önemli bir yapıt hazırlarken öldü (1).

Schwaller de Lubicz'le C. Daly King arasındaki belki tek ortak nokta, bilimsel bilgilerinin yüksek düzeyidir. Bu bakımdan, bu çok değişik iki kafa temel iki sonuçta birleşir. Önce, Mısır uygarlığının, en azından 20.000, belki 40.000 yıllık ilginç eskiliği; öte yandan, eski Mısır'da, insan zihni konusunda olduğu kadar dış evren konusunda da bilgilerin ileri durumu. Bu görüşü resmî arkeolojininkiyile karşılaştıralım. Resmî arkeolojiye göre, 6000 yıl önce Mısırlılar henüz ilkel oymak üyeleri idi. Resmî arkeologların önemli ve tanınmış bir yorumcusu, Leonard Cottrell, **The Penguin book of lost worlds**'da, sayfa 18'de, şunları yazmada : «Nil kıyısında yaşayan bu yarı-arap oymakları yığılmasını, çok kısa bir zamanda, 3000 yıl süren çok uygar bir Devlet'e çeviren birşey oldu. Bu olanın özelliğine gelince, elbette ki çözmeğe çalışabiliriz. Ama arkeolojik kanıtlar bize birçok ipucu verir ve yarınki bulguların boşlukları dolduracakları umulabilir.»

Romantik arkeologlarla aykırı görüşlü arkeologlar buna karşılık olarak hiçbir zaman bu kaba değişimin olmadığını ileri sürüyorlar. Bunlara göre, Mısır uygarlığının Yeni - Gine'deki ilkellerin çağdaşları-

(1) Söylentiye göre, savaştan önce Fransa'da Empreinte koleksiyonunda çevrilen polis romanlarının yazarı gene C. Daly King'miş.

mız olmaları gibi, kendi çağdaşları olan ilkellerle kesinlikle hiçbir ilişkisi yoktur. Bunlara göre, **Mısır uygarlığının kaynakları başkadır ve bu kaynaklar henüz bulunmamıştır.**

Özgür Afrika'daki arkeologların çoğu bu kanıdadır ve içlerinden kimileri eski Mısırlılar'ın Zenciler olduklarını, Mısır'ın gizli kaynaklarını Afrika'da da aramak gerektiğini bile düşünürler.

Toth Kitabı sorununu incelemek için bu çok eski bir Mısır - öncesi uygarlığı varsayımına bağlanmak gerekir.

Toth, edindiğimiz bütün Mısır belgelerine göre, Mısır'dan önce gelen insandan daha kutsal bir mitologya kişisidir. Mısır uygarlığının doğuşunun başlangıcında, rahiplerle firavunların elinde başka dünyaların tüm sırlarını kapsamış ve sahiplerine pek büyük güçler vermiş olacak olan belki de bir tomardan ya da bir yığın yapraktan oluşma **Toth Kitabı** olmuş olacaktır.

İ. Ö. 2500'de Mısırlılar yazı yazıyorlar ve kitaplar kaleme alıyorlardı. Bu kitaplar papirüse yazılmıştır. Kitap demek anlamına gelen bibl sözcüğü papirüs tomarlarının önemli dışsatım limanı olan Lübnan'daki Byblos limanının adından gelir. İ. Ö. 2500'deki Mısır yazınında bilim ve tıp kitapları, dinsel metinler, elyazmaları ve kurgu - bilim yapıtları bile bulunur.

Hele, Keops'un babası, firavun Snofru'nun serüvenlerinin öyküsü eşsiz bulgular, devler ve makinalarla gerçek bir düşgücü romanıdır. Günümüzde yayınlanmış olabilirdi.

Toth Kitabı öyleyse birçok kez gizli gizli kopya edilen ve eskiliği 10000 ya da belki de 20000 yıla dek uzanan çok eski bir papirüs olarak görülebiliyordu. Ama somut bir nesne hiçbir biçimde bir simge değildir.

Daha çok ateşte yakılmış olabilen somut nesne, öyleyse. Başına gelenin ne olduğunu göreceğiz.

Önce Toth'un kendisini ele alalım. Başı bir ibis kuşunun başı olan bir insan yaratığı olarak tasarımlanmıştır. Elinde bir kamış kalemle parşömen üzerine yazmak için kullanılan o mürekkebin bir paletini tutar. Öteki iki simgesi ay ve şebektir. En eski geleneğe göre, yazıyı bulmuş ve tanrıların bütün toplantılarında yazmanlık etmiş.

Az şeyi bilinen Hermopolis kentinin ve üzerlerinde daha da az şey

bilinen yeraltı ülkelerinin üyesidir. Toth sonradan, Hermes'le özdeşleşmiştir (1).

İnsanlığa yazıyı iletiyor, sonra temel bir kitap, o ünlü **Toth Kitabı**'nı, bütün eski kitaplar arasında eski, sınırsız gücün gizemini de içeren kitabı yazıyor.

Okunan ve 1868'de Paris'te yayınlanan Turis papirüsünde bu kitaba ilk imâ görülür. Bu papirüs firavuna karşı büyülü bir entrikayı, yüzlerine göre yapılmış balmumundan heykeller yoluyla başlıca danışmanlarını olduğu gibi firavunu da büyüyle ortadan kaldırmayı amaçlayan entrikayı anlatır. Cezalandırma korkunç olmuş. Saray'ın kırk subayıyla altı soylu kadını ölüme mahkûm olmuş ve öldürülmüş. Öbürleri kendilerini zehirlemişler. Lânetli Toth kitabı ilk kez o zaman yakılmış.

Bu kitap daha sonra Mısır tarihinde Ramses II'nin oğlu, Khanuas'ın ellerinde görülüyor. Bir yazıcınıninkinden değil de, Toth'un kendi elinden çıkan gerçek nüshayı ele geçirmiş olacaktı. Belgelere göre bu kitap güneşi yüz yüze görmek olanağını veriyormuş. Yeryüzü, deniz ve gök cisimlerine ilişkin gücü düzenliyormuş. Aralarında anlaşmak için hayvanların kullandıkları, gizli yetenekleri yorumlamak gücünü gösteriyormuş. Ölülerini diriltmek, uzaktan etki yapmak olanağını sağlıyormuş. Tarihsel Mısır belgelerinde bütün bunlar bize anlatılmıştır.

Böyle bir kitap, kuşkusuz dayanılmaz bir tehlikedir. Khanuas gerçek kitabı yakıyor ya da yaktığını ileri sürüyor. Aynı metin bu ateşten doğma kitabın ateşle yok olmaz olduğunu söylediğinden, serüven öyleyse çelişiktir. Ama bu «yok olma» gerçekleşseyse bile, ancak geçicidir. Kitap Metternich dikilitaşının, Mehmet Ali Paşa'ca Metternich'e sunulmuş olduğundan böyle anılan dikilitaşın üzerindeki yazıtlarda gene ortaya çıkıyor. Bu dikilitaş 1828'de bulunmuş olup İ. Ö. 360'dan kalmadır. Mısır tarihi bakımından, bu öyleyse yeni bir belgedir. Ayrıca bu dikilitaşın akreplerin ısırmasına, güçlükle kanıtlanabilen etkiye karşı, Avusturya'da az bulunan akrepleri koruduğu görülüyor. Bu dikilitaş her halde üç yüzü aşkın tanrıyı, içlerinde başka yıldızların çevresinde dolanan gezegenlerin tanrılarını da temsil ediyor - hiçbir şey uydurmu-

(1) «... Ay - tanrı... Mısırlılar Cehuti derlermiş, Thoth biçiminde de yazılıyor... Herşeyi yaratan, yazıyı bulan, ruhların günahlarını teraziyle tartan odur. Yunanlılar onu Hermes'le bir tutmuşlardır... Arab'larda İdris peygamber olarak bilinir.

yorum, Metternich dikilitaşının yani okuyucularının çoğu taşın kurgu-bilim yazarlarını ilgilendirdiğini ileri sürüyor.

Toth ta, bu dikilitaş üzerinde, kendi kitabını yaktığını ve Set şeytanını (1) ve kötülüğün yedi efendisini uzaklaştırdığını bildiriyor.

Sorun bu kez sonuca bağlanmış görünüyor. İ. Ö. 360 yılında **Toth Kitabı** törenle yakılmıştır. Ama uydurma öykü gene de yürüyor. İ. Ö. aşağı yukarı 300'den başlayarak, Toth'un bu kez simyanın kurucusu, Hermes Trismegisthos'la (2) özdeşleşmiş olarak ortaya çıktığı görülüyor. Özellikle İskenderiye'de, her saygı gören büyücü, elinde **Toth Kitabı** olduğunu ileri sürüyor ama, kitabın kendisinin ortaya çıktığı hiç görülüyor : bir büyücü kitabı elinde bulundurmakla övündü mü, bir terslik işini bozuyor.

İ. Ö. I. yüzyılın başlangıcıyla İ. S. ikinci yüzyılın sonu arasında **Corpus hermeticum**'u birlikte oluşturan çok sayıda kitap görülüyor. V. yüzyıldan başlayarak, bu metinler toplanmıştır ve bunlarda gene **Toth Kitabı**'na başvurular görülüyor ama kitabı bulmak olanağını sağlayan tek bir özlü ize rastlanmıyor hiçbir zaman. Bu dizinin en ünlü metinleri **Asclepius**, **Korè Kosmou**, ve **Poimandres** adını alır. Hepsi Toth kitabına başvururlar ama, hiçbirisi hiçbir zaman ne onu doğrudan doğruya anarlar ne de onu incelemek yolunu gösterirler.

Bununla birlikte **Asclepius** batan uygarlıkların gücüne ilişkin garip benzetmeler taşır :

«Atalarımız tanrılar yaratmak sanatını bulmuştu. Heykeller yaptılar ve canlar yaratmayı bilmediklerinden, şeytanlarla meleklerin ruhlarını çağırıp bunları kutsal sır sayesinde tanrıların görüntülerine yerleştirdiler, öyle ki bu heykeller iyilik ve kötülük yapmak gücünü kazandılar.»

Mısır tanrıları ve Toth'un kendisi de böylece yaratılmış olacaktı.

(1) «Karanlıklar - tanrı... Tanrı Gebeb'in oğlu, Osiris'le İsis'in kötülükçü kardeşidir... Kardeşi Osiris'i kıskanır ve onu öldürmeğe çalışır...»

(2) «Mısırlıların ay tanrısı Thot'a Yunanlıların verdiği ad... Üç kez büyük Hermes anlamındadır. Yunanlılar onu eski bir Mısır kralı, din adamı ve büyücülüğün kurucusu saymışlardır. Yunan inançlarına göre astroloji ve simya bilimlerini de o kurmuş, Tevrat'a göre o altıncı kuşaktan bir peygamberdir... Kalemle yazı yazan ve dikmiş diken, terzi, ilk insan odur....»

Kim tarafından yaratılmışlardı? Bu söylenmiş değildir. Mısır'dan önce gelen büyük uygarlıkça. (*)

Asclepius'a göre bu tanrılar İsa'nın zamanında gene de vardılar ve etkindiler : «Libya dağlarındaki büyük bir kentte yaşıyorlar ama, fazlasını söylemeyeceğim.»

Bu hermetik yazılar bütünü özellikle Nock ve Festugière'ce bulunmuş, **Corpus hermeticum**'da (Budé dizisi, Paris, 1945 - 54) yayınlanmış olabilir. Kurgu - bilime ilişkin olarak düşünülmüş bile de olsa düşgücünü kamçılarak özelliği vardır bu metinlerde. Saint - Augustinus'la başka birçok tanrıbilimci ve filozof bununla yakından ilgilenmişlerdir.

Bunlar kuşkusuz **Toth Kitabı**'nı yayan metinlerdir. Milâdın V. yüzyılından günümüze dek kitap o denli sıkça görülüyor ki basımcılığın ve fotoğrafçılığın bulunuşundan önce bunun nasıl yayılmış olduğu sorulabilir. Engizisyon kitabı tam otuz kez yaktı, ellerinde **Toth Kitabı** olduğunu ortaya atanların başına gelen garip olayları sıralamak için de bütün bir kitap gerekirdi.

Ne olursa olsun kitabın basılmış ya da bir yolla çoğaltılmış olduğu görülmedi, hiçbir zaman. XV. yüzyıldan bu yana garip bir efsane dolaşmağa başladı. Bu efsaneye göre, **Toth Kitabı**'nı elinde bulunduran gizli topluluk bunun bir özetini, herkesçe anlaşılabilir bir biçim fiş takımını halka yaymış olacaktı. Bu fiş takımı ünlü tarot oyunundan başkası olmayacaktı. Bu düşünce ilk kez Antoine Court de Gébelin'in bir kitabında : **Le monde primitif**'te enine boyuna açıklanmıştır. Bilim adamı, La Rochelle Kırallık Akademisi üyesi, Court de Gébelin, bu yapıtı dokuz cilt olarak 1773'den 1783'e kadar yayınladı. Burada İskenderiye yıkımından kurtulan eski bir Mısır kitabına varmış olduğunu ortaya atar, ve bu kitap üzerine şunu söyler : «Kitap onların en ilginç konulardaki tamamen gizli bilgilerini kapsıyordu. Eski Mısır'ın bu kitabı tarotlar oyunudur - bu iskambil kâğıtları halinde elimizde vardır.»

Bu parça bana açık gelmiyor. Yazar İskenderiye kitaplığında daha önce bir tarot oyunu bulunduğunu mu söylemek istiyor acaba? Ya da İskenderiye yıkımından kurtulan bir Mısır kitabının tarot oyununun bir fiş takımı, **Toth Kitabı**'ndaki derslerin bir özeti olduğunu ortaya döktüğünü mü bildirmek istiyor?

(*) Geleneklere göre Batık Atlantis Uygarlığı'nın bir kolonisi olan Mısır, atlantis bilimlerini biliyorlardı. (R. M. Notu.)

Bu konuda hiçbir şey bilmiyoruz. Tarot oyununun, özellikle yeni çağda, çok ilginç incelemelerin, bunlar arasında da, çağdaş ressam Baskine'in yazık ki basılmadan kalan incelemesinin konusu olduğu bellidir kuşkusuz.

Gerçekler alanında kalmak üzre, tarot oyununun 1100'e doğru ortaya çıktığının görüldüğü söylenebilir. Oyun 78 kâğıttan oluşuyordu ve bugün de gene böyle oluşuyor, 52 kâğıtlık iskambil oyununun ve fal açışa yarayan oyunun buradan geldiği de söylenebilir genel olarak. Bu, kabullenilen düşüncelerin çoğu gibi, yanlış kabul edilen bir düşüncedir.

Başlangıçta, bu kâğıtlara nebi deniyordu, peygamber anlamına gelen İtalyanca söz. Tarot sözünün kaynağı bilinmiyor.

Tarot sözünün Fransızca söylenişi, taro'nun, orta'nın, ya da **ordre du temple**'in (1) bir çevirmesi olduğu varsayımı karşısında en büyük kuşkululuk gösterilebilir. Çevirmelerle nereye olursa olsun varılır. Tampliye'lerin tarotları almış ve benimsemiş olmaları olasıdır, ama hiçbir şey onların bunları çevrelerine yaymış olduklarını kanıtlamıyor. Napoléon III zamanındaki Millî Eğitim'in kitaplık memuru, Christian Pittois, 1876'da çıkan, **Histoire de la Magie**'sinde, uygarlığının ortadan kalkışından önce Mısır'ın en önemli bilimsel sırlarının tarotlara geçirilmiş olduğunu ve **Toth Kitabı**'nın gerçeğinin burada bulunduğunu söyler.

Kabul ediyorum ama, insan biraz daha inandırıcı kanıtlar isterdi. Tarotların gösterdiği gibi son derece belirsiz simgelerde, insan ne olursa olsun bulabilir, gerçekten de bulmuştur. Öyleyse durum değişinceye kadar, tarotlarla özetlenen **Toth Kitabı**'nın bu öyküsü bana efsaneyi andırıyor geliyor.

XVIII. yüzyılda, saygı gösterilen her şarlatan elinde **Toth Kitabı** olduğunu ortaya atıyor. Hiçbiri bunu göstermedi ve bunun için çoğu 1825'e kadar Engizisyon'un odun yığınlarında yok olmuştur : gerçekten 1825'te, Engizisyon İspanya'da gene de ortalığı kasıp kavuruyordu.

XX. yüzyılda olduğu gibi XIX. yüzyılda da, ellerinde papirüs ya da (söylentiye göre, Gaston Leroux'nun ünlü romanında, **Le fauteuil han-**

(1) «**Ordre du temple.**» Temple (ampliye) Tarikatı. Bu tarikat, 1119'da, Fransız şövalyesi Hugues de Payens ve birkaç şövalye arkadaşınca kurulmuştur. Tarikatın amacı, kutsal kenti, Kudüs'ü korumakmış. Güçleri, varlıkları 1312'ye kadar sürmüştür. Çev.

té'de, işin içine karıştığı görülen Toth Kitabı olduğunu ileri sürecek kadar çok şarlatan yok değildir.

Ama kitabı elinde taşıyanların başına gelen olaylar çok karışık olduğundan, kimse kitabı yayınlamayı göze alamazdı.

Sandığım gibi ve şu kitabın göstermeğe çalıştığı üzere, uluslararası bir Kara Cüppeliler ortaklığı varsa, bu ortaklık en eski Mısır'la çağdaş olmalı ve o zamandan bu yana etkinliğini göstermelidir. Toth Kitabı'nın sırlarını elinde bulunduran ve bu sırlardan yararlanan çağdaş topluluklara imâda bulunan C. Daly King kadar ağırbaşlı yazarlarda, bu konuda kaynakçalar bulunur. C. Daly King Orage'la Gurdjieff'in böylesi toplulukların üyesi olduklarını ileri sürüyor. Orage'i tanımadım ama, bir yalancı olan Gurdjieff'i tanıdım.

Bu özel durumda, C. Daly King'in iyi niyeti şaşkınlık uyandırabilirdi. Bununla birlikte insanın sırf kişisel çabasıyla Mısır yöntemine uygun olarak üstün bilinci kazanmaya ulaşamadığını, kendisine göre de, yönetilmiş olmaksızın bu tür bir girişimi gerçekleştirmenin son derece tehlikeli olabildiğini yazar. Bu girişim en ağır sonuçlar doğurabilir, özellikle yaralar açabilir.

Gene ona göre «bu yöntemi yalnız bir nitelikli ve etkileyici kişiler örgütü öğretebilir, kazanılan yöntem yalnızca böyle bir örgütün içinde uygulanmış olabilir. Okuyucuya tek başına deneylere, kalkışmamayı en ciddî biçimde haber veriyorum. Bununla birlikte, bu yöntem insan b' lincinin etkinliği için pratik bir yol açar».

Böyle bir örgüt varsa, elinde ister istemez Toth Kitabı ya da kitaptan geriye kalanı olabilmelidir. Ve Mısırlılar mumyalara uyguladıklarının aynı koruma yöntemlerini papirüse uyguladıysa, bir papirüsün XIX. yüzyıla kadar kalabildiğini, ondan sonra fotoğrafının çıkarılmış olabileceğini düşünmek hiç te saçma değildir. Adı anılan örgüt XIX. yüzyıldan çok önce fotoğrafçılığı tanımış olmadıkça, sorun yoktur.

Cromwell'in kayın biraderi ve gizli polisinin başkanı. Thurloe, karanlık odasında fotoğrafa benzer bir yöntem kullanmış gibi görünüyor.

Bu metinler çözülebildi mi? Burada gene Mısırbilimcilerinin uyuşmazlığına düşüyoruz. Sax Rohmer resmî Mısırbilimcileri üstüne şunu yazdı «İnsan tümünü kaynatsaydı da böyle elde edilen akışkanı imbik-

ten geçirseydi, bir mikrogram düşgücü elde edemezdi.» Bu pek doğru görünüyor. Hiç değilse 1920'ye doğru hiyogrolifleri resmî olmayan gerçekten çözebilir arkeologlar oldu sayılır.. Schwiller de Lubicz bu gibi uzmanlardan ders almışa benzer. O kadar ki, gizli bilimin birkaç ögesini elinde bulunduran küçük bir topluluğun, İ.Ö. 1971 yılında olduğu kadar İ. S. 1971 yılında da dayanıklı varlığı yatsınamaz.

İşte, C. Daly King'e göre, bu gizli bilime ilişkin bir örnek : «Mısır'da, gerçek okullar vardı ve piramitler içinde ders veren okul, Büyük Okul, gerçekten önemliydi. Özelliği gerçek evren üstüne nesnel, gerçek bilgiydi. Öğrencilere sunulan olanaklardan biri de, titizlikle hazırlanan bir ders sayesinde, hepimizin olduğu aşağılık - varlıklardan, gerçek varlıklara dönüştürmek üzere, kendi öz bedenlerinin doğal ama kuşku edilemez görevlerini yerine getirmek olanağıydı.

«Büyük Okul sahip olmadığımız bir bilimi aydınlığa kavuşturmuştu : ruhbilimsel optik bilimiydi bu. Bu bilim kendilerine gösterilen bir yüzde yalnız kötü olanı yansıtan aynaları incelemek olanağını veriyordu. Böyle bir ayna «ankh - en - maat», gerçeğin aynası adını alıyordu. Büyük Okul'a kabul edilen aday içinde kötü olan herşeyi, eleyinceye kadar kendini temizlemiş olduğundan aynada artık hiçbir şey görmüyordu. Böyle bir aday bir duru ayna Ustası adını alıyordu.»

Bütün bunlar daha fazlasını öğrenmek isteğini doğuruyor. Ama kilmelerinin insanlığın bu bilgileri edinmeğe hazır olmadığını düşündükleri, Kara Cüppeliler örgütünün de Toth Kitabı'nın yayınlanmasını önlemek için herşeyi yaptığı anlaşılabilir durumdadır.

Bu örgüt bugüne kadar bunda çok başarı göstermiş gibidir.

Bu kitabın neyi içerdiğini bilmediğimden, bir düşünce vermek benim güçtür. Gerçekten bilinmeyecek kadar tehlikeli sırlar var olabilir, ruhbilimsel optik'in sırrı da bana kuşkusuz yazgıya bağlı gibi geliyor. Ama bağnazlar ve boşınançlılar da vardır.

Bu boşınançlılara seslenerek, konu dışına da çıkarak, Tout Ankh Amon'un mezarının açılışında hazır bulunan herkesin ortalama yaşam süresi üzerine sağlam bir sayılama yapıldığını belirtelim; ortalama olarak yaşamları yaşitlarınınkinden daha uzun sürmüştü. Öyleyse bütün lânetli mezar ve firavun lâneti öykülerini doğrulamaksızın kabul etmeyelim. Ama Tout Ankh Amon'un mezarı gerçekten açılmıştı.

Öte yandan, «göğün ve yerin bütün sırlarını biliş»ı bildiren herhangi bir Mısır papirüsü gerçekte ancak birinci derece denklemlerin çözümünü tanımlar... Öyleyse **Toth Kitabı**'nın düşmanlarının işi fazla büyüttükleri mümkündür.

Haklı olmaları da mümkündür.

Belli olan şey, gerçek metnin desteğini ve resmini sağlamakla, **Toth Kitabı**'nın bir çevirisi olsaydı, her yayımcının bunu yayınlamadan önce duraksayacağıdır. Ben bile...

Bölüm I'e ek

Nefer-Ka-Ptah, **Toth Kitabı**'nı nasıl buldu

Lin Carter'ce bir **Golden cities**, far antolojisinde anılan bu safyürek ama gerçek öyküyü, Brian Brown'nun **The wisdom of the Egyptians**'in da (New York, Brentano's, 1928) buldum.

Nefer-Ka-Ptah eski bir Mısır rahibi sayesinde **Toth Kitabı**'nın izini bulmuş. Kitap yılanlarla akrepler ve özellikle ölümsüz bir yılanla saklanmışmış. Kutulanmış bir dizi kaplara konmuş, bu kaplar bir ırmağın dibinde yatıyormuş. Isis rahibinin, bir büyücünün yardımıyla Nefer-Ka-Ptah, büyülü bir kaldıraçla kutuyu kaldırmıştı. O zaman ölümsüz yılanı iki parçaya birbirinden yeterince uzak kuma gömmüş. O zaman kitabın ilk sayfasını okumuş, göğü, yer'i, boşluğu, dağları ve denizi, kuşların, balıkların ve hayvanların dilini kavramış böylece. İkinci sayfayı okumuş ve Güneş'in karanlık gökte parladığını ve Güneş'in çevresinde tanrıların kendilerinin büyük görüntülerini görmüş.

Bunun üzerine sarayına dönmüş, yeni bir papirüsle bir bira çömleği almış, papirüse **Toth Kitabı**'nın gizli sözlerini yazmış, bunları biravla yıkamış ve birayı içmiş. Büyük büyücünün tüm bilgisi böylece ona geçmiş.

Ama **Toth** ölümler ülkesinden çıkagelmiş ve korkunç bir şekilde öcünü almış. Nefer-Ka-Ptah'ın oğlu, sonra Nefer-Ka-Ptah'ın kendisi ve karısı ölmüşler. Onu bir kiral oğluna yaraşır onurlarla gömmüşler ve **Toth**'un gizli kitabı onunla birlikte toprağı boylamış.

Kuşkusuz sonsuza dek değil. Çünkü **Toth Kitabı** yüzyıllar boyunca gene görülüyor. Nefer-Ka-Ptah'ın mumyası ile, **Toth Kitabı**'nın çevresini sarmış olan sonraki bir efsane onun Tyanalı Apollonius'ca yeniden bulunmuş olacağını söylüyor.

İSKENDERİYE'DE YOK OLAN

Büyük İskenderiye kütüphanesinin ortadan kaldırılışı milâdın 646 yılında Araplar'ca tamamlanmış oldu. Ama bu ortadan kaldırılış başka yıkımların önüne geçmişti ve bu inanılmaz bilgi koleksiyonunu yok etmeğe yönelik saldırı ayrıca pek anlamlıdır.

İskenderiye kütüphanesi Ptolemaios I'ce ya da Ptolemaios II'ce kurulmuş olmalı gibi görünüyor. Kentin kendi de, adının gösterdiği üzere, İ. Ö. 331'le 330 başında Büyük İskender'ce kurulmuştu. Kütüphanenin bütün bütüne yıkılmış olmasından önce aradan yaklaşık 1000 yıl geçti.

İskenderiye hiçbir biçimde tahta kullanılmadan, bütün bütüne taştan yapılmış bir kent olmak bakımından dünyanın ilk kenti oldu belki. Kütüphane, araştırmacılar için ayrılan on büyük salonla odalardan oluşuyormuş. Kuruluşunun tam tarihi ve kurucusunun adı gene de tartışılıyor ama, yalnızca o dönemde saltanat süren kralın değil de kütüphanenin düzenleyicisi ve yaratıcısı anlamında, gerçek kurucu, Phaler'li Demetrios adında biri olmuş olmalı gibi görünüyor.

Başlangıçta, kurucu yedi yüz bin kitabı toplamış ve sonradan boyuna yenilerini katmış. Kitaplar kralın isteklerine göre satın alınmışmış.

Bu İ. Ö. 354'le 348 arasında doğan Phaler'li Demetrios Aristoteles'in kendisini tanımış olmalı. İ. Ö. 324'te halk hatibi olarak ortaya çıkıyor, 317'de Atina valisi seçilmiştir, İ. Ö. 317'den 307'e kadar, on yıl Atina'yı yönetiyor.

Belli bir sayıda yasa, özellikle cenaze törenlerinde gösterişin kaldırılması konusunda bir yasa çıkarmış. Onun zamanında, Atina 90000 yurttaştan, kendini benimsettirmiş 45000 yabancıdan ve 400000 köleden oluşuyormuş. Demetrios'un kendi kişiliği konusunda, tarih bize onu ülkesindeki şıklığın hakimi diye gösterir : saçlarını oksijenli suyla sarıya boyamada ilk Atinalı o olmuş.

Sonra, valilikten uzaklaştırıldı ve Teb'e gitti. Burada, uçan daireler üstüne belki ilk yapıt olan, **Gökte ışık dağılımı konusunda** diye, biri garip başlıklı, birçok kitap yazdı.

İ. Ö. 297'de, firavun Ptolemaios gelip İskenderiye'ye yerleşmesi için onu kandırıyor. O zaman kitaplığı kuruyor. Ptolemaios I, İ. Ö. 283'te ölüyor; oğlu Protomaios II de, Demetrios'u Mısır'daki Busiris'e sürgün ediyor. Demetrios burada, zehirli bir yılanca sokuluyor ve bundan ölüyor.

Demetrios Mısır'da Ptolemaios I adına bilimlerin ve sanatların koruyucusu olarak ün salmıştır. Ptolemaios II, bilimler ve özellikle zoolojiyle olduğu kadar kitaplıkla da ilgilenmeği sürdürüyor. İ. Ö. 327'de doğan, ve ayrıntıları ve ölüm tarihi bilinmeyen Efesli Zenodotus'u kitaplık memuru olarak atamış.

Bundan sonra, bir dizi kitaplık memuru, yüzyıllar boyunca, parşömenler, papirüsler, gravürler, kimi geleneklere kulak vermek gerekirse basılı kitaplar bile yığarak, kitaplığı genişletiyor. Kitaplık öyleyse tamamen paha biçilmez belgeler içeriyor. Özellikle, Roma'daki muhalifleri topluyor.

Belgeler İ. Ö. 131'e kadarki kitaplık memurlarının oldukça gerçeğe yakın bir çizelgesini çıkarmak olanağını verir.

		I. Ö.	
	den		ye,
Phalerli Demetrios			282
Efesli Zenodotus	282	y.	260
Kureneli Callimachus	y. 260	y.	240
Rodoslu Apollonius	y. 240	y.	230
Kureneli Eratostenes	y. 230		195
Bizanslı Aristophanes	195		180
Apollonius l'Eidographe	180	y.	160
Semadirekli Aristarkus	y. 160		131

Bundan sonra, göstergeler belirsizleşiyor. Bir kitaplık memurunun İ. Ö. 47 yılında Cuius Caesar'ca bir ilk kitaplık soygununa korkunç karşı çıktığı biliniyor ama, Tarih onun adını vermemiştir. Belli olan şey, daha Cuius Caesar döneminde, İskenderiye kitaplığının hemen hemen

sınırsız bir güç taşıyan kitaplar bulundurmak gibi pek yerleşmiş ünü olduğudur.

Caesar'ın İskenderiye'ye geldiğinde kitaplık en azından yedi yüz bin elyazmasını içeriyor. Neleri? Ve neden içlerinden kimilerinden korkulmağa başlanıyor?

Kalan belgeler bu konuda bize yeterince sağlam bir bilgi verir. Önce Yunanca kitaplar vardı. Kuşkusuz gömüler : klâsik Yunan yazısından elimizde bulunmayan bütün o parça. Ama bu elyazmaları arasında elbette tehlikelileri olmalıydı.

Buna karşılık, Beros'un yapıtının tümünde kaygılandırarak şey vardı. Yunanistan'a sığınan Babil'li rahip Beros, bize **dünya - dışılarla bir karşılaşmanın öyküsünü** bıraktı : balıklara benzeyen, dalgıç kispetleri içinde yaşayan ve insanlara ilk bilimsel bilgileri getirmiş olacak olan yaratıklar, kimlikleri karanlık Apkalluslar.

Beros Büyük İskender zamanında ve Ptolemaios I dönemine kadar yaşamıştı. Babil'de Bel - Marduk (1) rahibi olmuştu. Tarihçi, müneccim ve gökbilimciydi. Yarım çember güneş saatini bulmuştu. Işığın girişimi konusundaki en yeni çalışmaları önceden kestiren Güneş ışıklarıyla Ay'ınkiler arasındaki çatışmaların bir kuramını buldu. Yaşamının tarihleri doğumu için İ. Ö. 356 ve ölümü için 261 olarak saptanabilir. Çağdaş bir efsane, kâhinelik eden ünlü Sibylla'nın (2), onun kız kardeşi olduğunu söyler.

Beros'un dünya - dışılarla ilk ilişkilerini anlatan «Dünya tarhi», kayıptır. Geriye birkaç parça kalıyor ama, bu yapıtın tümü İskenderiye'deydi. Dünya - dışıların öğretmiş oldukları da içinde.

İskenderiye'de Manethon'un tam yapıtı da bulunuyor. Bu, Ptolemaios I ve II'nin çağdaşı, Mısırlı rahip ve tarihçi, Mısır'ın bütün sırlarını tanımıştı. Adı bile «Toth'un sevgilisi» ya da «Toth'un gerçeğini elinde bulunduran» diye yorumlanabilir.

Bu Mısır üstüne herşeyi bilen, hiyogralifleri okuyan, son Mısır rahipleriyle ilişkileri olan insandı. Kendi de sekiz kitap yazmış, Mısır'ın bütün sırlarını ve belki **Toth Kitabı'nı** içinde bulunduran özellikle iyi

(1) Babil'in tarım tanrısı. Çev.

(2) Falcı, kadın peygamberlerden. Çev.

seçilmiş kırk tomar parşömeni de İskenderiye'de toplamış olacaktı. Bu koleksiyon saklanmış olsaydı, Mısır sırları üstüne bilinmesi gereken herşeyi bilecektik belki. Engellemek istenilen kuşkusuz budur.

İskenderiye kitaplığı, fenikeli bir tarihçinin, kendisine atom kura-minın buluculuğu kondurulan Mochus'un yapıtlarını da bulundurur.

Kitaplıkta son derece az bulunan ve değerli Hint elyazmaları da vardır.

Bütün bu elyazmalarından, geriye hiçbir iz kalmıyor. Yıkım başladığında tomarların kesin sayısını biliyoruz : beş yüz otuz iki bin sekiz yüz. «Matematik bilimleri» denebilen bir bölümle «Doğal bilimler» denen başka bir bölümün bulunduğunu biliyoruz. Genel bir katalog da vardı. Bu da yıkıma uğramış oldu.

Bu yıkımları başlatan Caesar'dır. Belirli bir sayıda kitabı topladı, bir bölümünü **yaktı ve gerisini sakladı**. Hem bu olay üzerinde günümüzde de belirli bir kararsızlık dolaşıyor ve ölümünden 2000 yıl sonra Cuius Caesar yandaşlarını ve düşmanlarını elden kaçırmadı. Yandaşları onun kitaplığın kendisinde hiçbir zaman kitaplar yakmadığını söylüyorlar; olsa olsa, Roma için gemiye bindirilmiş olmaya hazır belirli bir sayıda kitap İskenderiye limanındaki bir hangarda yanmışmış, ama hangarı ateşe veren Romalılar değilmiş.

Buna karşılık, Caesar'ın kimi düşmanları kitapların, korkunç sayıda, bile bile yok edilmiş olduğunu söylüyorlar. Tahmini sayı 40000'le 70000 arasında değişiyor.

Orta bir tez, çarpışılan bir mahalleden gelen alevlerin kitaplığa ulaşmış ve kaza sonucu kitaplığı yakmış olacağını bildiriyor.

Bu yıkımın tam olmadığı ne olursa olsun belli görünüyor. Caesar'ın yandaşları gibi düşmanları da sağlam kaynakça vermiyorlar, çağdaşları hiçbir şey söylemiyor ve olayın en yakın öyküleri iki yüzyıl sonraki öykülerdir.

Caesar'ın kendi de, yapıtlarında, bundan söz etmiyor. Kendisine özellikle ilginç gelen kimi kitapları «ayırıp almış»a benziyor.

Mısır tarihi uzmanlarının çoğu yedi yüz bin cildi, çalışma salonlarını, özel daireleri kapsadığına göre kitaplık yapısının büyük çapta olabileceğini, sırf yangının sınırında kalan bu önemlilikteki bir anı-

tın bütün bütüne de yok olmuş olmadığını düşünüyorlar. Yangının işlenmemiş papirüs tomarlarını olduğu kadar buğday stoklarını da yakıp kül etmiş olması olasıdır. Yangının kitaplığın büyük bir bölümünü yok etmiş olduğu da belli değildir, bu bölümü hepten yok etmiş olmadığı açıktır. Ve daha çok tehlikeli gibi görülen bol sayıda kitabın ortadan kalktığı da bellidir.

Kitaplığa karşı sonraki en önemli saldırı imparatoriçe Zenobia'ca yapılmışa benziyor. Bir kez daha, yıkım tam olmadı, yalnız önemli kitaplar ortadan kalkmış oldu. İmparatoriçeden sonra İmparator Diocletianus'un (İ. S. 284 - 305) yaptığı saldırının nedenini biliyoruz. Çağdaş belgeler bu konuda aynı kanıdadır.

Diocletianus altın ve gümüş yapımının püf noktalarını açıklayan bütün kitapları ortadan kaldırmak istiyordu. Başka deyimle bütün simya kitaplarını. Mısırlılar dilediklerince altın ve gümüş yapabilselerdi, bir ordu hazırlayıp böylece imparatorluğa karşı koymanın yollarını bulacaklardı, diye düşünüyordu. Köle oğlu olan Diocletianus'un kendi, 17 Eylül 284'te, imparator ilân edilmişti. O, galiba, bir doğuştan - zalimdi ve tahtını bırakmasından önce, 1 Mayıs 305'te imzaladığı son buyrukla, hristiyanlığın ortadan kaldırılmasını istiyordu. Diocletianus Mısır'da güçlü bir başkaldırıyla karşılaştı ve 295 Temmuzunda İskenderiye'nin kuşatılmasını başlattı. Kenti ele geçirdi ve bu korkunç kıyımların nedeni oldu. Bu arada, fethedilmiş kente girerken Diocletianus'un atı tökezledi, Diocletianus ta bu olayı tanrıların ona kente karşı hoşgörülü davranmasını buyuran bir bildirisi diye yorumladı.

İskenderiye'nin ele geçirilişini simyayla ilgili elyazmalarını toplamayı amaçlayan düzenli aramalar izlemiş oldu. Ve bulunan tüm elyazmaları böylece ortadan kaldırılmış oldu. Bunlarda, galiba, madensi değişikliklerin gerçekleşebilir olduğunu bildiğimize göre, bu bilimin kavranması için simyanın elimizde olmayan başlıca anahtarları bulunuyordu. Elimizde yok edilen elyazmalarının listesi bulunmuyor ama efsane, içlerinden bazılarını Pythagoras'ın, Süleyman'ın ve Hermes'in kendinin yaptığı olduklarını söyler. Elbette sınırlı bir güvenle kabul edilmesi gereken nokta.

Ne olursa olsun, gerekli belgeler simyanın anahtarlarını veriyorlardı ve bunlar sonsuzluğa dek yok olmuştur. Ama kitaplık yaşadı. Uğradığı aralıksız yıkımlara karşın, Araplar'ın kendisini bütün bütüne or-

tadan kaldırmaya kadar görevini sürdürdü. Araplar bu yıkımı gerçekleştirdiler ama, ne yaptıklarını biliyorlardı. Bir çırpıda büyük sayıda gizli büyü, simya ve müneccimlik kitabını -İran'da olduğu gibi- İslâm dünyasında, ortadan kaldırmışlardı.

Fatihlerin parolası «**Kitap'tan başka kitaplara gerek yoktur**»du, yani **Kur'an'dan başka**. Bu bakımdan İ. S. 696'daki yıkım çok genel konulu kitaplardan daha fazla, lânetli kitapları amaçlıyordu. İslâm tarihçisi Abdal - Latif (1160 - 1231) şunu yazar : «İskenderiye kitaplığı Fatih Ömer'in buyruğuna göre davranarak, Amr İbni As'ca yangınlarla ortadan kaldırılmış oldu.» Hz. Ömer zaten Müslüman kitaplardaki yazıları; hep «**Tanrı'nın kitabı bize yeter**» ilkesine göre engellemişti. Kendisi daha yeni din değiştirmiş, yaratılış bakımından alabildiğine koyu bir Müslümandı, başka kitaplardan öğreniyordu ve peygamberden söz açtıkları için birçok kez kitap yakmıştı.

Öyleyse Culus Caesar'ca başlatılan, Diocletianus ve başkalarınınca sürdürülen işi sonuçlandırmış olması **yeterli kadar doğaldır**.

Belgeler bu ateşte yakmalardan kurtuldularsa da, İ. S. 646'dan bu yana titizlikle saklandılar ve bir daha ortaya çıktıkları hiçbir zaman görülmedi. Ve kimi gizli toplulukların elinde bugün İskenderiye'den gelen elyazmaları varsa; bunları gözü gibi korurlar.

Şimdi desteklediğimiz tezin ışığında olayların incelenmesini yapalım gene : **Kara Cüppeliler dediğimiz ve belli bir tür bilginin ortadan kalkmasını amaçlayan bir birlikte yönetmeyi kuran bu topluluğun varlığı.**

Bu topluluğun, Diocletianus zamanında sürekli arandıklarından 391'de saman altından su yürütmüş olduğu, simya ve büyü kitaplarını yakmış bulunduğu apaçık görülür.

Bu topluluğun 646 olaylarında yapacak hiçbir şeyi kalmadığı da gene apaçık görülür; İslâm'ın gelişmesi buna yetti.

1692'de, B. de Maillet adında bir Fransız konsolosu Kahire'ye atanmıştır. İskenderiye'nin hemen hemen boş ve hepten ıssız bir kent olduğunu bildirir. Daha çok hırsız olan, tek tük kişiler, kıyı köşelerde saklanıyorlar. Yapıların yıkıntıları öylece bırakılmıştır. Kitaplar 646 yangınından kurtuldularsa da, artık o dönemde İskenderiye'de olmaları bu durumda çok olası görünür; kitapları alıp götürmüşler.

Buradan başlayarak, varsayımlara gelinmiştir.

Bizi ilgilendirenin, yani batıp giden uygarlıklara, simyaya, büyüye ya da artık bilmediğimiz yöntemlere değinen kitapların alanında kalalım. Öyleyse, yok oluşu kuşkusuz çok üzücü olan, ama konumuzun dışında kalan Yunan klâsiklerini bir yana bırakacağız.

Önce Mısır'a bakalım. **Toth Kitabı**'nın bir nüshası İskenderiye'de bulunmuş olsaydı, Caesar buna benimsenebilir bir güç kaynağı olarak dört elle sarılmış olmalıydı. Ama Toth'un kitabı kuşkusuz İskenderiye'deki tek Mısır belgesi değildi. Nice Mısır belgesi yok olmamış olsaydı, Mısır konusunda şimdi bile ortaya çıkan tüm sorunlar belki çözüm yollarını bulmuş olabilecekti.

Ve bu belgeler arasında, daha çok bunlar amaçlanmıştı ve özenle gerçek metinleri, sonra kopyaları, sonra da özetleri ortadan yok etmek zorunda kalındı : bilinen husus Mısır'dan önce gelen uygarlığı bize anlatanlar. Bazı izlerin kalmış olması olasıdır, ama öz kayıp, ve bu yıkım öylesine tam ve derin oldu ki akılcı arkeologlar şimdi Mısır'da uygarlığın neolitik çağdaş büyük hanedanlara kadar gelişiminin önceki uygarlığın varlığının, hiçbir şeyin tanıtılması gerekmeden, izlenebildiğini ileri sürüyorlar.

Bu önceki uygarlığın tarihi, bilimi ve coğrafya konumu, zaten bizim için bütün bütüne bilinmedik şeylerdir. Bir Zenciler uygarlığının söz konusu olduğu varsayımı ortaya atıldı. Bu koşullarda, Mısır'ın kaynaklarının Afrika'da aranmış olması gerekiyordu. Bu batan uygarlıktan gelen kayıtlar, papirüsler ya da kitaplar belki İskenderiye'de yok oldu.

En ayrıntılı simya el kitapları, gerçekten elementlerin değişimlerini elde etmek yolunu gösterenler yakıldı. Büyü yapıtları yakıldı. Berros'un Apkalluslar konusunda sözünü ettiği dünya - dışılarla karşılaşmanın kanıtları silinip gitti. Yok oldu... ama bilmediğimiz herşeyin sayımını nasıl yapmalı. **İskenderiye kitaplığının böylesine parlak yıkımı kuşkusuz Kara Cüppeliler'in en büyük başarısıdır.**

Bölüm II'ye ek

Ya Piramitler?

İskenderiye kitaplığının birçok yıkılışından kurtulan elyazmalarının piramitler altındaki gizli mağaralarda sığınak bulduklarını düşün-

cek okuyucular olacaktır kuşkusuz. En ilginç olan nokta okuyucuların belki tamamen haksız olmadıklarıdır. Mısır'ın sırrı kesinlikle çözülmüş olmaktan uzaktır.

Bu bakımdan yalnızca Fransız Mısırbilimcisi Alexandre Varille'in iki uyarısını söyleyelim. Kendisi sorumluluğunu Kara Cüppeliler'e yüklemeye çalışmış olacağımız garip bir kazada 1 Kasım 1951'de öldü; şunu yazıyordu :

«Batı anlayışı bu düşünceyi çözmekte güçsüz görüldüğünden firavun felsefesini bilmiyoruz.»

Sonra da şunu vurguluyordu :

«Üniversitenin resmî kadrosuna girip meslekten Mısırbilimciler yavaş yavaş yetenekli Mısırbilimcilerin yerini alınca Mısırbilim kısırlaşmağa başladı.»

Varille piramitlere sâfça ve delice değer biçmeden uzaktır. Mısır yapılarının bulunmuş olabilen son derece sağlam bir bilimsel anlamı olduklarını hiç değilse düşünmüyor.

Bu bilimsel sırların tümü Keops'ça yazılmış olacak ve hem birçok nüshalı bir kitapta, hem de bazı piramitlerin kendi içinde bulunacaktı. Özellikle Gize'deki iki büyük piramitte.

Bu bilginin en büyük parçası İskenderiye'de yok olmuş olmalıdır. Ama hepsi değil. Caesar'ın gelişinden önce bile, başlıca birkaç belgenin yok edilmiş ve saklanmış olması işten değildir. Bugün de bulunmaları tamamen olanaksız bile değildir.

Amerikalı fizikçi Luis Alvarez büyük piramiti ışınlarla araştırma-ğı denedi. İlk sonuçlar şimdi bulunmasının söz konusu olduğu gizli odaların varlığını gerçekten ortaya çıkarıyorsa benziyor. Öbür piramitlerin ve mezarların araştırılması yapılmış değildir. Tout Ankh Amon'un mezarının bulunuşu kadar önemli, ama artık eşyalar değil de belgeler içerecek olan bir bulguyu düşünmemek gerekmez.

DZYAN DÖRTLÜKLERİ

Hindistan'dan getirilen ve Venüs gezegeninden gelen bir kitaba ilk imada bulunanın kim olduğunu bilmek güçtür. Bu XVIII. yüzyılın sonunda Fransız gökbilimcisi Bailly olmalı, ama ön kaynakçalar bulunması olasıdır.

XIX. yüzyılda, Fransız Louis Jacolliot, bu kitaba **Dzyan Dörtlükleri** adını verecek ilk insan olmuşa benzer (1). XIX. yüzyılın ortasında, ellerinde bu kitabı bulundurdıklarını ileri süren kişilerin başına gelen bir dizi olay yazılabilir. Ama Bn Blavatsky'nin yükselişi ve düşüşüyle, dir ki Dzyan Dörtlükleri'nin öyküsü olanca genişliğini kazanır.

Bn Blavatsky'den tamamen yansız bir dille söz etmek güçtür. Görüşler çok değişiktir ve çağımızda bile, bağnazlıklar alabildiğine sürüp gider.

Fransızcada konuya ilişkin en iyi kitap Jacques Lantier'ce yazılmış oldu : **La théosophie** (GAL). **Dzyan Dörtlükleri**'nin inanılmaz öyküsünü anlamak için bana gerekli gözükeni yalnız Bn Blavatsky'den alacağım.

Helena Petrovna Blavatsky birçok musibet belirtisiyle, 30 Temmuz 1831'de Rusya'da doğar. Vaftizinde, uğursuzluk başlar : papazın âyin giysisi ateş alır, adamcağız ağır biçimde yanmış ve âyindekilerinin çoğu paniğe kapılmıştır. Bu parlak başlangıçtan sonra, Helena Blavatsky beş yaşında, oyun arkadaşlarını ipnotize ederek, çevresine dehşet salar : içlerinden biri ırmağa düşüp boğulur.

15 yaşında bütün bütüne beklenmedik durugörü yetiler göstermeye başlar ve özellikle polisin bulamadığı katilleri bulur.

(1) İnsanlara ateşi, yayı, oku öğreten **Dzyan Dörtlükleri** üstünde duran bu kişi, ikinci imparatorluk döneminde, Kalkutta'da konsolosluk yapmıştır. Çev.

Şaşkınlık alıp yürür, davranışları ve yetileri üstüne doğru dürüst açıklamalar yapıncaya kadar genç kızı hapse atmayı düşünürler. Bereket versin işe allesi karışır : yatıştırmağı düşünerek, onu başgöz ederler, ama kızcağız kaçar ve İstanbul'a gitmek üzere Odessa'da gemiye biner. İstanbul'dan, Mısır'a gelir.

Bir kez daha ilk bölümde, **Toth Kitabı**'nda, İskenderiye yıkımından kurtulan kitaplarla aynı yollara düşüyoruz.

Ne olursa olsun, Bn Blavatsky Kahire'de, kopt asıllı ve üstelik büyük İslâm aydını bir büyücüyle yaşar. Büyücü ona çok tehlikeli, ama durugörü yoluyla incelemeğı öğrettiğı lânetli bir kitabın varlığını bildirir. Büyüçüye göre, gerçek metin, Tibet'teki bir manastırdadır.

Kitabın adı : **Dzyan Dörtlükleri**'dir.

Kopti büyücüye göre, bu kitap değişik gezegenlerden gelen ve yüz milyonlarca yıllık eski bir öyküye değinen sırları açıklıyordu.

H. P. Lovecraft'ın söylediğı gibi :

«Teozoflar sâfça olduğı kadar, dokunaklı bir iyimserlikle açıklanmış olmadıklarında, kanı dehşetten donduracak olaylardan söz ederler.»

Bu dörtlüklerin kaynağını araştırmak istedik. Dostum Jacques Van Herp **Asiatic Review**'in Bn Blavatsky'nin belki hiçbir zaman incelemek olanağını bulamadığı karanlık bir yazısında, bir kaynağına rastlamış olduğunu sanıyor.

Hiç değilse, kafası her zaman çok işlek olan Bn Blavatsky'nin, pek eski bir geleneğe uygun gelen gerçekdışı öykülere karşı, zıvanadan çıktığı söylenebilir. Varsayımı en ileriye vardırarak istenseydi, ne olursa olsun düşünülebilirdi. Tamamen ayrıcalıklı durugörü olayları vardır. Başka bir iyi örnek Edgar Cayce'in örneğidir. Bn Blavatsky'nin durugörü yoluyla olağanüstü bir kitabı gerçekten okumuş olması bütün bütüne olanaksız değildir.

Daha sonra, bir kitap forması kadar olan bu **Dzyan Dörtlükleri**'ne sahip olduğunu ileri sürerek. Kahire'den ayrılarak, Paris'e gider, babasının para yardımıyla burada yaşar. Sonra Londra'ya, son Amerika'ya geçip burada Mormonlar'la ilişki kurar ve Vaudou'yu inceler.

Bundan sonra, Far West'te (1) eşkiya olur - abartmıyorum, tarihe uygundur bu.

Sonra gene Londra'ya dönüp burada Kut Humi Lal Sing adında birine rastladığını söyler. Bu kişi üzerine, ortaya dört varsayım atılmıştır:

1° O hep sadece Bn Blavatsky'nin düşünde yaşıyor.

2° Hiçbir zaman yoktu ama Asya'da bulunan müritlerden gelme zihinsel güçlerin bir yansımasıydı.

3° Bu Bn Blavatsky'yi Hindistan'ın Bağımsızlık'ına âlet etmek için kullanan, gizli bir örgütün casusu, bir Hintliydi. Bu tez çekirdekten yetiştirme polis olan Jacques Lantier'nin tercihini kazanmışa benziyor.

4° Bu kişi Intelligence Service'in bir casusuydu.

Bu dördüncü tez Bn Blavatsky'nin ve bütün eyleminin İngiliz emperyalizminin bir aracı olarak görüldüğü Sovyet yazınında bulunur.

K. H. başharfleriyle belirtilen bu kimliği karanlık kişi üzerinde olup bitenlerden bir yüzyıl sonra, onca başyazıdan ve yüzlerce kitaptan sonra gene de öykünün başlangıcında bilinenden ötesini bilmediğimizi söylemek korkunçtur. Sanılara varılmıştır ve daha yukarıda ortaya atılan dört varsayımın hepte uydurma olması düşünülmemiş değildir.

Ne olursa olsun, K. H. Bn Blavatsky'ye yazmağa başlıyor. Mektuplarının bir bölümü yayımlanmış oldu. Başka konular arasında, atom enerjisine bağlı silâhların tehlikesinden, sonuç olarak ta, kimi sırları gizlemenin gerekliliğinden söz açar burada. Yüzyıl önce! İçinde maddenin tam enerjiye dönüşümüne tanık olduğumuz, Louis Jacolliot'nun kurgu - bilim romanı **Les mangeurs de feu**'de bu mektupların bir yan-kısını bulacağız.

Bu mektuplar başka birçok konuyu içerirler. Bn Blavatsky, kitaplığı yalnızca garlardan ucuza satın alınma romanlardan oluşan eğitilmiş kadın olduğundan, bu mektupları aldıkça, bilimler konusunda birden XIX. yüzyılın en iyi haber alan kişisi olur. Dilbilimden (eski sanskritçenin anlambilimini incelemekte birincidir) tutun da zamanının, zamanımızın bütün bilgilerinden, daha bulunması gereken birkaç

(1) «Far West - uzak batı», XIX. yüzyılda, A.B.D.'lerinin batı eyaletlerine verilen ad. Çev.

bilimden geçerek çekirdek fiziğine kadar uzanan geniş bir kültürü görmek için, **La doctrine secrète, Isis dévoilée, Le symbolisme archaïque des religions** gibi kitapları, altına imzasını attığı kitapları okumak yeter.

Sekreterinin, George Robert Stow Mead'ın, çok kültürlü bir insan olduğu ileri sürüldü. Ama Mead, Bn Blavatsky'ye ancak 1889'da rastladı ve onunla ancak yaşamının son üç yılında kaldı. Ayrıca, bu Cambridge'li eski öğrenci gnoztizmle ilgili bütün sorunları çok iyi bilmekle birlikte, gene de Bn Blavatsky'nin yapıtında görülen o evrensel, zamanına göre öylesine ileri kültüre sahip değildi.

Bn Blavatsky gelişmesinin, önce uzaktan izlemiş ve sonra bir nüshasını Hindistan'da almış olduğu **Dzyan Dörtlükleri**'nden doğduğunu her zaman ileri sürdü; sanskritçeyi nerede öğrendiği pek bilinmiyor : bu sırrın bir parçası olur.

1852'de, Bn Blavatsky gene Hindistan'da görünür, sonra yeniden New York'a döner ve iki yıl yeniden Far West'te yaşar. 1855'te, yeniden Kalkutta, sonra Tibet'e girmeye kalkar : kendisini şiddetle engellerler. O zaman uyarılar almağa başlar : **Dzyan Dörtlükleri**'ni geri vermezse, başına belâ gelecekmiş. Gerçekten, 1860'da, hasta olur. Üç yıl boyunca, arkasından kovalanmış gibi Avrupa'da dolaşacak.

1870'de, açılan Süveyş kanalını geçen bir gemiyle Doğu'dan döner. Gemi imfilâk eder. Geminin top barutu taşıdığı söylenir ama bu, kanıtlanmış olmaktan uzaktır. Yolcuların çoğu her halde öylesine ince barutta dönmüştür ki cesetlerinden iz bile bulunmaz. Patlamanın tanımı başka şeyden daha çok taktik bir atom bombasının patlayışını düşündürür. Bn Blavatsky bilinmez hangi mucize eseri kurtulur.

Sonra Londra'da bir basın konferansı vermeğe kalkar. Delinin biri (?) ona üstüste ateş eder tabancayla. Böylece Lee Harvey, Oswald, Sirhan Sirhan ve Charles Manson'dan önce, **uzaktan yönetilmiş olduğunu bildirir** deli sonra.

Bn Blavatsky bundan kurtulur, ama çok korkmuştur. Bunun üzerine gözdağını ortadan kaldırmağı düşünerek, **Dzyan Dörtlükleri**'ni göstermek için bir basın konferansı düzenler. Ama elyazması yok olur. Büyük bir otelde duran, zamana göre yeni bir para kasasından yok olur.

Bn Blavatsky o zaman çok yaman bir gizli topluluğa karşı savaştığına tamamen inanmıştır. Bu savaşın gerçek olayı birkaç yıl daha sonra,

Bn Blavatsky, Amerika'da, albay olduğunu söyleyen, Amerikalı iş adamı, Henry Steel Olcott'a rastlar rastlamaz olmalıydı.

Olcott yabancı kadına büyük bir ilgi gösteriyordu. Bn Blavatsky ona büyüleyici geldi. Adam onunla ilkin bir «mucizeler kulübü» kurdu. Bunun arkasından önce Mısırbilimsel topluluk adını vermek istediği bir topluluk. Derken değişik uyarılar sonunda, adam bu adı «Teozofik Topluluk»a çeviriyor. 8 Eylül 1875'teyiz. Hemen belirtiler ve mucizeler başgösteriyor. Topluluk, bu topluluğun üyesi ve kimliği karışık serüvenci, Palm Baronu'nun cesedini yaktırmak istiyor. Ölü yakma, hiç değilse Amerika'da tamamen yenidir. Teozofik topluluğun bir ölü yakışı düzenleyebilmesi için özel bir izin gerekiyor. Palm Baronu'nun cesedi yerine yerleştirilir yerleştirilmez, Baron'un sağ kolu olmaz olmaz diye havaya kalkıyor. Aynı zamanda, o anda, Brooklyn'de korkunç bir yangın çıkıyor : büyük bir tiyatro yanıyor ve iki yüz New York'lu ölüyor. Bütün kent titriyor.

Bir süre sonra, albay Olcott'la Bn Blavatsky'nin büyük Beyaz Loca Ustaları'yla ilişki kurmak için Asya'ya gitmelerine karar veriliyor. Görev Birleşik - Devletler hükûmetince o kadar önemsenmiştir ki yola çıkış anında, 1878'de, başkan Rutherford Hayes Bn Blavatsky'le albay Olcott'u özel muhabirleri olarak gösteriyor, onlara kendi eliyle yazılmış iş buyrukları ve diplomatik pasaportlar veriyor. Bu belgeler onları daha sonra Hindistan'da Sovyet casusu olarak İngilizler'ce cezaevine konmuş olmaktan kurtaracak : bu olayda pek casusluk yoktur, o kadar.

Kafile 16 Şubat 1879'da Hindistan'a varıyor. Bn Blavatsky Pandit Schiamji Krishnavarma ve başka müritlerce karşılanmıştır. Karşılama töreninin daha az hoş yanı : varış sırasında yolcuların bütün belgeleri ve bütün parası çalınmıştır. İngiliz polisi parayı bulacak ama belgeleri dünyada ele geçiremeyecek.

Acımasız bir savaşın acıyla sonuçlanacak olan başlangıcıdır bu. Polisçe tutuklamalar ve aramalar birbirini kovalıyor. Albay Olcott karşı çıkıyor, Birleşik - Devletler başkanının mektubunu çıkarıp gösteriyor ve şöyle yazıyor : «Hindistan hükûmeti hakkımızda, bilgisizliğe ya da kötülüğe dayanan iki uydurma rapor aldı, biz de öylesine beceriksizce olan bir gözetim altına alındık ki bütün ülkenin dikkati buna çekildi ve yerlilerde dostlarımız olma işinin kendilerine yüksek memurların düşmanlığını kazandıracağına ve özel çıkarlarına zarar verebileceğine inan-

mağa yol açıldı. Böylece toplumun övülmeğe değer ve yardımsever istekleri ciddî biçimde engellenmiş oldu ve bizler uydurma söylentilerle yanıldığından, hükûmetin kararının ardından kesinlikle haksız kötülüklerin kurbanı olduk.»

Bunun sonunda, polis işkenceleri azaltıyor ama gözdağları çoğalıyor : Bn Blavatsky Dzyan kitabından söz etmekte ayak direrseymiş, daha beterini beklemeliymiş. Ayak diriyor.

Şimdi elinde, sanskritçe bile olmayan ama ne kendisinden önce ne de sonra kimsenin konuşulduğunu hiç duymadığı Senzar denen bir dilde kaleme alınmış **Dzyan Dörtlükleri** vardır. Bn Blavatsky metni İngilizceye bile çevirdi : bu çeviri Dr. A. S. Raleigh'in bir önsözüyle, Birleşik - Devletler'de, San Diego'daki **Hermetic Publishing Company**'de çıkacak 1915'te. Washington'daki Kongre kitaplığında bu belgeyi inceleyebildim. Çok ilginçtir ve incelenmiş olmağa değiyordu.

Bilinmeyenler'in karşı - düşünce öne sürüşü korkunç; hayranlığa değercesine düzenlidir. Kendisine en ilginç gelen noktaya dikkati çekiyor Bn Blavatsky'nin : gizlibilime yönelik istekleri. İngiliz Ruhsal Araştırmalar Topluluğu Dr. Hodgson'ca kaleme alınan, kesinlikle ezici, bir raporu yayınlıyor : **Bn Blavatsky tam ortamalı bir gözbağcıdan başka birşey değildir; bütün öyküsü bir dolandırıcılıktır** Bu rapordan hiçbir zaman belini doğrultamayacak. İçler acısı bir zihinsel bunalım içinde, ruhsal olarak iyice çökmüş, 1891'e kadar yaşayacak.

Dzyan Dörtlükleri'nden söz etmiş olduğuna üzüldüğünü herkesin önünde bildiriyor, çok sonra. E. S. Dutt gibi, Hintli araştırmacılar Hodgson raporunu eleştirecek ve geçersiz sayacaklar ama, Bn Blavatsky'yi kurtarmağa artık zaman yoktur.

Ölümünden sonra hem İngiliz hükûmetince, hem Hindistan'daki kiral - naibinin polis dairelerince, hem Hindistan'daki protestan misyonerlerce, hem de kimliği saptanamayan, belki de komplonun en önemlileri olan başka kişilerce, gerçek bir entrikanın düzenlenmiş olduğu gösterilmiş olacak. Ruhbilimsel savaş alanında, Bn Blavatsky'ye karşı yapılan işlem bir şaheserdir.

Bu dolap, öte yandan, Birleşik - Devletler'in başkanının bile, kuma hususunda, kendilerine karşı kesinlikle hiçbir şey yapamadığı bazı örgütlerin olduğunu gösterir. Sonuç sağlanmıştı. Siyasal alanda,

Mohandas Karamchand Gandhi, Bn Blavatsky sayesinde yolunu, ulusal bilinci bulmuş olabildiğini, ve onun sayesinde en sonu Hindistan'ı düşman çizmesinden kurtarmış olduğunu kabul etti. Gandhi en güç anlarda alsın diye kendisine **soma içkisi** (*) veren Bn Blavatsky'nin bir çömezidir. Ve belki bu ilişkilerden ötürü Gandhi bir kez daha uzaktan yönetilen ve muhbir bir bağınazca, 30 Ocak 1948'de, öldürüldü.

Ama Bn Blavatsky'nin düşünceleri ağır basıyordu. Teozofi topluluğunun, Hindistan'ın kurtuluşunda, kesin değilse de önemli bir rol oynadığı bellidir. Intelligence Service'le İngiliz emperyalizminin başka âletlerinin Bn Blavatsky'ye karşı ve Dzryan kitabına karşı entrikada yer aldıkları da açıktır.

Bununla birlikte Bn Blavatsky'nin konuşmasını engellemeğe çalışan, Intelligence Service'ten de daha güçlü, ama siyasal olmayan bir örgüt bulunduğu izlenimi uyanıyor.

Bana bu örgütün 1915'te metnin yayınlanışını önlemediği söylenecek ama, yayınlanmış parçanın gerçek metinle çok az ilgisi olduğunu kim gösterecek? Ne de olsa, San Diego'daki hermetik topluluk üstüne hiçbir şey bilmiyorum.

Ne olursa olsun, Bn Blavatsky felâketten sonra kendini yitip bitiriyor. Son bir gölgesini görmek üzere biz onu gene Paris'te Notre - Dame - des - Champs sokağında buluyoruz. Sonra 1891'de Londra'ya gidiyor, ölmek için yaşamını burada tamamlıyor.

Ona düşmanlarından birinin, zamanın bir dergisinde, **Messenger de la Russie**'de kendisiyle karşılaşmalarını anlatan Rus V. S. Solovyoff'un gözüyle bakalım. Adam, Bn Blavatsky'nin durmadan kendisine açtığı sessiz yakınlardan şaşırıp kalmış gibidir özellikle. Engellenmiş olmasına karşın, Bn Blavatsky gene de garip olguların konusuydu. İşte Bn Blavatsky'yle çömezlerinden birkaçına gezide eşlik eden şüpheli Solovyoff'un Elberfeld'de (Almanya) başına gelen :

«Birden uyandım. Sıcak bir solukla canlandım. Karanlıkta, yanımda, beyazlar giyinmiş uzun boylu bir insan yüzü duruyordu. Hangi dil den olduğunu söyleyemeyeceğim bir sesin, bana, mumu yakmamı buyurduğunu duydum. Mum yanınca, sabahın saat 2'si olduğunu ve canlı bir insanın yanımda durduğunu gördüm. Bu insan tıpatıp Mahatma Mor-

(*) Soma içkisi : Hind'in Kutsal Kitabı Veda'da geçen Soma bitkisinden hazırlanan sarhoş edici sihirli içki; Tantrizmde özel bir rolü vardır. Ay Tanrısının da adıdır.

ya'nın görmüş olduğum portresine benziyordu. Benimle bilmediğim, ama gene de anladığım bir dille konuştu. Bana büyük özel yetilerim olduğunu ve görevimin bunları kullanmak olduğunu söyledi. Sonra kırklara karıştı. Az sonra yeniden göründü, gülümsedi ve aynı bilinmeyen ama gene de anlaşılır dille, şöyle dedi : «Emin ol, ben bir hayal değilim, sen de aklını kaçırmakta değilsin.» Sonra yeniden yok oldu. O zaman saat 3'tü. Kapı kitliydi.»

Bu olay şüphecilerin başına gelen olay cinsindense de Bn Blavatsky'nin kendisinin daha olağanüstü denemeler üzerinde yargı yürütmüş olması şaşırtıcı değildir elbette. **Yazmak için bir çeşit durugörüden yararlanmışa benziyor, her halde.** Bir İngiliz eleştirmeni, William Emmett Coleman Bn Blavatsky'nin **Isis dévoilée**'de, sahip olmadığı aşağı yukarı **bin dört yüz kitabı** andığını söylüyor. Anmalar doğrudur.

Le matin des magiciens'i (1) yazmak için aynı beni gizli biçimde davranmış olmakla suçladılar ama, bu kitabın da, sonraki kitaplarımın da, şu şimdiki kitabın da, hiçbir alıntısı uydurma değildir. **Yayınlanmış 1915 baskılı Dzyan Dörtlükleri'nden** 1947'de çıkarttırmış olduğum fotokopileri bulamadığım içindir ki kafadan aktarma yapmıyorum.

Bn Blavatsky artık her halde **Dzyan Dörtlükleri'ni** yayınlamakla kimseyi korkutmayacak. Okuyucu bana çok eski uygarlıklarla ilgili yapıtların, belki gezegenlerarası kaynaklı yapıtların Hindistan'da bulunduğu düşüncesinin nereden aklıma geldiğini sorabilecekti. Bu düşünce yeni değildir : Batı'ya Bn Blavatsky'nin kendisi kadar garip bir kişiye sokuldu : Tyanalı Apollonius. Tyanalı Apollonius, sanki beklenmedik biçimde yaşamının son üç yılında Bn Blavatsky'nin son yazmanı olan George Robert Stow Mead'ca (1863 - 1933) incelendi özellikle.

Tyanalı Apollonius gerçekten yaşamışa benziyor. Bir yaşamı Flavius Philostratus'ca (İ. S. 175 - 245) yazılmış oldu. Tyanalı Apollonius, çağdaşlarını ve gelecek kuşakları o kadar etkiledi ki, bugün bile, güvenilir araştırmacılar İsa'nın hiçbir zaman yaşamadığını, ama öğretisinin gerçekte Tyanalı Apollonius'tan geldiğini ileri sürerler. Bu yalnız biraz üşütük akılcılarda önem taşımayan bir tezdur. Apollonius'a en büyük enerji olarak gördüğünü kendi bile yatsıdığı doğaüstü güçler konduruldu.

(1) **Büyücüler'in Sabahı.** Yazarın Louis Pauwels'le birlikte yazdığı bu kitap, Nihal Önal'ca, «**Evrenin Sahipleri**» adıyla dilimize çevrilmiştir (Altın Kitaplar). Çev.

Durugörü yoluyla her halde Roma İmparatoru Domitianus'un cina-yetini (1), İ. S. 96 yılının 18 Eylülünü görmüşe benzer. Kuşkusuz Hindistan'a yolculuk etti. Çok geçkin, yüzün üstünde bir yaşta, Girit'te öldü belki.

Kendisini saran efsaneleri, özellikle de Tyanalı Apollonius'un gene de aramızda yaşıyor olduğunu ileri süren efsaneyi bir yana bırakalım. Öğretisiyle Hristiyanlık arasındaki ilişkileri de bir yana bırakalım. Bu arada yalnızca Voltaire'in onu İsa'nın üstünde tuttuğunu, ama bunun kuşkusuz Hristiyanları sinirlendirmek için olduğunu söyleyelim.

Belli olan şey, Tyanalı Apollonius'un kendi zamanında, yani İ. S. I. yüzyılda, Hindistan'da, yok olmuş çağlardan, çok eski bir geçmişten gelen bir bilgelik dolu çok eski olağanüstü kitaplar bulunduğunu bildirdiğidir. Tyanalı Apollonius bu kitaplardan bir kaçını getirmişe benzer, hermetik yazında **Upanişad**'lardan ve **Bhagavad Gita**'dan değişmemiş parçalar bulmamızı da özellikle kendisine borçluyuz.

Bailly'den önce ve Jacolliot'tan önce, ağızdan ağıza dolaşmaktan geri kalmayan bu düşünceyi ortaya atan odur. Çömezi Damis bu kitaplar üstüne notlar almıştı, ama not defterleri, sanki beklenmedik biçimde, yok oldu. Mead'in kitabının önsözcüsü, Leslie Shepard, 1965 Temmuzunda, yani daha yakında, Damis'in not defterlerinin bir gün ortaya çıkmasının olası olduğunu yazar. Bu çok ilginç olurdu, ölü Deniz elyazmalarının tarihi ne de olsa, en garip nesnelerin ortaya çıkmalarının da olası olduklarını gösterir.

Notlarından bize kalanda Damis, Apollonius'la Hint bilgeleri arasında, düşünmemiş olduğu, gizli bağlardan söz eder. Katkısız bir irade etkisiyle, araç yardımı olmadan levitasyon (2) ve parıltılı doğrudan oluşum olguları da çizer. Hint bilginlerinde gerçekleştirilen, bu biçim olgularda hazır bulunmuş olmalı. Bu bilginler Apollonius'u kendilerine eşit olarak kabul etmiş, onu eğitmiş ve ona hiçbir zaman, hiçbir Batılı'ya öğretmediklerinden çoğunu öğretmiş görünüyorlar.

Apollonius **Dzyan Dörtlüklerini** okumuşa benziyor. Bir nüshasını Batı'ya getirdi mi? Bunu kim bilecek?

(1) İ. S. 64 ve 80 yıllarındaki yangınlardan altüst olan Roma'yı yeni baştan yapan, yahudilere korkunç zulümlerde bulunan, tarihe «Kel Neron» adıyla geçen imparator (İ. S. 51-96). Çev.

(2) Olağandışı yollardan bedenin ya da cisimlerin yerden yükselmesi. Çev.

RAHIP TRITHÈME'İN SIRRI

Rahip Trithème'in bu kitabın öbür kişilerine göre şu üstünlüğü vardır ki gerçekten yaşadı. 1462'de doğdu ve 1516'da öldü. Birçok tarihçiyi etkiledi ki Paul Chacornac bunların arasındadır : **Grandeur et adversité de l'abbé Trithème**, (Traditionnelles Yayınları, Paris, 1963). Daha şimdiden söylüyeyim ki bu seçkin tarihçiyle bütün bütüne anlaşmaya cağım. Bu sözle, kendisinin tarihçi değerinden kuşku ettiğimi, ama B. Chacornac'ın belki ikincil olarak göreceği, ama elimde hem kriptografide (1), hem de yok olan yöntemlerin incelenmesinde uzman olan bana, büyük bir önemi var gibi gelen, bazı bilgiler bulunduğunu hiç söylemek istemiyorum.

Öte yandan, benim kaynaklarım tümüyle B. Chacornac'ın kaynaklarını kapsamıyor.

Bunu dedikten sonra, işe başından başlayalım. Rahip Trithème adını alacak olan rahip Jean de Heidelberg, 2 Şubat 1462'de, Tritthenheim'de dünyaya gelir (2). Öğrenimini yapmak üzere 1480'de ünlü Heidelberg Üniversitesine girer. Onu öğrenim giderlerini ödemekten başışık tutan bir yoksulluk belgesi alır. Jean de Dalberg Rudolphe Huesmann'la birlikte münecimlik, sayılardaki büyü, diller ve matematik üstüne araştırma için gizli bir topluluk kurar. Üyeler takma adlar alırlar. Jean de Dalberg Jean Camerarius, Rudolphe Huesmann Rudolphe Agricola, Jean de Heidenberg de Jean Trithème olur.

Takma adlar genellikle rastgele seçilmez ama, üç kişinin açıkça belli olmasından başka, bu seçimin kaynağı bilinmiyor. Topluluğun kendisi de çok anlamlı gizli bir ad alacak : **Sodalitas Celtica**, Keltik Derneği. İlk yandaşlara kendilerine kabalayı öğreten Yahudi Paul Ricci katı-

(1) Şifreyle yazı yazma. Çev.

(2) Rahip, «abbé» karşılığında verildi. Çev.

lıyor. 2 Şubat 1482.de, yirminci doğum yıldönümünde, Jean Trithème Saint - Martin - de - Spanheim manastırının Benediktinleri'nin yanında dine giriyor. Daha sonra Spanheim, derken Würzburg rahibi olacak. Hristiyanlık sevgisi kuşku uyandırıyor benzemiyor.

Müneccimliğe ve büyücülüğe ilgi duyacağı sıralarda onu şeytana uymaktan kurtaracak olan bu sevgidir. Bu ilgi ne zenginlik ne özel saygınlık arayan,, yarar gözetmez bir bilim adamının sevgisi olmuşa pek benzer. Rahip Trithème'in durumu evrenin genişmesi kuramını bulan Einstein'ın kendisince de beğenilen piskoposluk kurulu üyesi Lemaître de Louvain'in günümüzdeki durumuyla bir olmuş gibidir. Bu onu evrenin varsayılan genişleme olgusunda Tanrı'nın varlığının kanıtını aramaktan engellemiyordu.

Trithème Sait - Martin manastırında, Almanya'nın esas olarak elyazmalarından oluşan en zengin kitaplığını bir araya getirdi. Basılı, son zamanlarda uydurulmuş, üstelik bayağı bulduğu kitapları sevmiyordu.

Tam uzman ve tarihçi görevini yerine getirerek, araştırmaların ardına düştü. Çok garip araştırmalar. Üzerlerinde öç alan ve kendisine engel olan gevezelerin ya da kıskançların saygısızca mektuplar yazmalarını haklı gördüğü araştırmalar. İnsanları telepatiyle, dilin kimi kullanımları yardımıyla uzaktan ipnotize etmek olanağını veren bir yöntem dayanıyordu araştırmaları. Dilbilim, matematik, kabala ve ruhbilim ötesi araştırmalarında garipçe birbirine karışıyordu.

Araştırmalarını bir araya getiren, böylece de inanılmaz bir gücün sınırlarını kapsayan sekiz ciltlik kitap, **Steganografi** adını taşıyordu. Bu tamamiyle elyazması kitap, bunu babasının kitaplığında bulan ve çok korkan Elektör Philippe'in, kont Palatin Philippe II'nin buyruğu ile ateşte yakılmış oldu.

Bu kitabın tam hiçbir nüshası yoktur. Buna mim koyalım, çok büyük güçlerin anahtarını içeren gerçek elyazması yakılmış oldu. Lovecraft'ın öyküsü, **L'abomination de Dunwich**'de, şifreli eski yazıları çözmek için elyazmalarından yararlanan Dr. Armitage, kahramanının tarihsel gerçeği bulabilmiş olmasına kesinlikle inanmayan, başkaları kadar kuşkusuz kendisinde de tam **Steganografi** bulunmayan Lovecraft'la her parçayı kafadan uyduruvermiş oldu.

Bununla birlikte bütünün aşağı yukarı sekizde üçünü içeren eksik bir elyazması vardır, işte bundan söz edeceğiz.

Bu Steganografi'de ne vardı? Önce Trithème'in kendisinden birkaç söz aktaralım :

«Şu 1499 yılında bir gün, uzun uzadıya, bilinmedik sırların bulunmasını düşündükten, en sonu aradığımın olanaksız olduğuna inandıktan sonra, olanaksızı deneyecek kadar işi deliliğe vardırmış olmamdan biraz utanarak, gidip yattım. Geceleyin (düşte) karşıma bana adımla seslenerek biri çıktı : Trithème, dedi bana, bütün bu düşüncelerin boşuna olduğunu sanma. Aradığın şeyler ne senin ne de hiçbir insan için gerçekleşebilir şeyler değilse de, gerçekleşebilirler.

«— Öyleyse, dedim, bana başarmak için ne yapmam gerektiğini öğretir misin? Bunun üzerine, bütün sırrı önüme serdi ve bana hiçbir şeyin artık kolay olmadığını gösterdi.»

Trithème o zaman işe başlıyor ve işte gene kendi ağzından, bulduğunun öyküsü :

«Eskiden kimse hiçbir zaman benden önce yazmadığı ya da adını anmadığı için, birçok az bilinen sırrı ve karanlık noktayı kendisiyle ortaya serdiğim bu kitabın, herkese, ayrıca bilgisizlere insanüstü, hayranlığa değer ve inanılmaz konuları kapsıyora benzeyeceğine dair size inanca verebilirim.

«İlk kitap istenecek herşeyi ve gerçek metinden kuşkulandırılmadan, bilinen hangi dilde olursa olsun onu, metatezsiz yani harflerin yer değiştirmesi olmaksızın, sırrın da hiçbir zaman bu bilimi kendisine gizlice öğretmiş olacağım kişiden başka kişice tanınmış, ya da ikili sayımın da gene kendisine gizlice iletilmiş olacağı kişiye varmış olmasından hiçbir korku ve kuşku olmaksızın ona yazmanın yüzü aşkın yolunu kapsıyor ve gösteriyor. Kullanılan bütün sözler ve deyimler, hiçbir güvensizlik yaratmayan, sıradan ve belli şeyler olduğundan, denemiş te olsa, sırrımı kendi başına çözebilecek olan hiçbir kimse olmayacak bunda, bu da herkese hayran olmağa değer birşey, bilgisizlere de bir olanaksızlık gibi gelecek.

«İkinci kitapta, kendileri sayesinde uzakta da, benden yüz mil ötede de olsa, hünerimin anlamını, birtakım simge, biçim ya da harf kullanmış olduğumdan benden kuşku edilmeden de kavrayacak herhangi bir kişiye, güvenilir biçimde, istemimi benimsetebildiğim kimi yetilere benzeyen gene daha olağanüstü konulardan söz açacağım, ve bir ulak

kullanırsam ve o da yola çıkmış olursa, hiçbir bilgisi olmadığından hiçbir yalvarma, gözdağı ya da sözveriş, şiddet bile bu ulağı sırrımı açmağa zorlamayacak; ve bunun içindir ki hiçbir kimse, uzman da olsa, çözemeyecek sırrımı.

«Ve gene bütün bunları, hoşuma giderse, bir gece bekçisinin önünde çok kuytu bir yere kapatılmış bir tutukluyla bile, kimsenin yardımı da haberi de olmadan, kolayca gerçekleştirebilirim.»

İşte korkunç savlardır bunlar.

Rahip Trithème tarihçilerinin çoğu onun hiç te birşey bulmamış olduğunu ve düşler kurduğunu söylüyorlar, kibarca. Bizim düşüncemiz böyle değildir. Ben Trithème'in gerçekten korkunç bir bulgu yapmış olduğunu, bundan söz etmekte yerden göğe haklı olduğunu, kitabının ortadan kaldırılışının da kitabımın kendilerine ayrılmış olduğu Kara Cüppeliler'in işleri dizisine hepten doğalca bağlı bulunduğunu düşünüyorum.

Trithème zamanına göre çok akılcıydı ve özellikle müneccimliğe (astrolojiye) saldırmakta da haklıydı. İşte bu konuda dediği :

«Savulun, kafaları karıştıran ve uydurma şeyler üzerinde çene çalan, yürekli kişiler, boş adamlar ve yalancı müneccimler. Çünkü yıldızların düzeninin ölümsüz ruh üzerinde hiçbir hazırlığı, doğal bilim üzerinde hiçbir etkisi yoktur; beden pek pek beden üzerinde gücü olabileceğinden yıldızların düzeninin ulu - göksel bilgelikle hiçbir ilgisi yoktur. Ruh özgürdür ve yıldızların boyunduruğunda değildir, onların etkilerini almaz ve kıpırdanışlarını izlemez, ama yalnızca kendisince yaratılmış olduğu ve kendisince döllenmiş bulunduğu ulu - göksel ilkeyle iletişimdedir.»

Bu uyarıda, Trithème'in başka birçok mektup ve yazısında olduğu gibi, kesinlikle akılcı bir anlayış görülür. Kendisinin doğal büyü dediği, bizim teknik dediğimiz şeydir.

Ona felsefe taşı (1) üstüne kitaplar maledilir. Bu saptanmış değildir. Trithème'in kitapları özellikle : «Yayınlayamayanlara yalvarırım» diye yazan İngiliz simyacısı George Ripley'ce uzun uzadıya yorumlanmış oldu. Rahip Trithème'e, ölümünden sonra bir kara büyücü ünü

(1) Eskilerin «haceri felsefi» dediği, simyacılar göre, madenleri altına çeviren taş. Çev.

kondurulmuştur. Engizisyon'un en gözü dönmüş çizitlerinden biri, Del Rio, ortalıkta gene de yalnız tamamlanmamış biçimde dolaşan **Steganografi**'nin neden yasaklanmış ve sansür edilmiş kitaplar arasına sokulmamış olduğunu soracak. Özetle, denememin konusu olan kitaplar.

Yalnızca 1610'da, Francfort'ta, Mathias Becker'ce **Steganografi**'den geriye kalanın bir ilk baskısı yayınlanmıştır. Bu baskı «Üstler'in ayrıcalığı ve izniyle» bilgisini taşır, ne var ki üzerinde hiçbir basma izni görülüyor. Hangi Üstler'in söz konusu olduğunu sorabilmemizi doğuran nokta.

Kitap sonradan kaldırılacak olan, ve içinde şu ilginç sözdizimi bulunan bir önsözü kapsar : «Amma bu bilimin gizli kalmasını istediğine göre, belki biri beni suçlayacak, neden hemen, söz konusu harflerin anlamını açığa vurmak istedin?»

«Sana bağlı olduğum bazı insan topluluklarını bu üstün ilkelerden yararlandırmak istediğim için, onları yığınla tehlikeden kurtarmak için, ve onları bazı beklenmedik olaylardan korumak için diye karşılık vereceğim.»

Bu tam akla yakın bir görüştür. Ne var ki kitap, kuşa çevrilmişken bile, gene de tehlikeli görünüyordu. Bundan dolayı, bu baskı, bütün bütüne eksik olmasına karşın, 7 Eylül 1609'da, Engizisyon Mahkemesi Kurulu'nca Index'e (1) geçmiş oldu. Bu yasaklama 1930'a dek sürebiliyordu.

1616'da, rahip Trithème'in bir savunması Bavyera'daki benediktin Céon manastırından rahip Cigisemon'ca yayınlanmıştır. Yeni bir baskı çıkıyor 1621'de. Bu baskı da «Üstler'in izni ve onayıyla» yazısını taşıyor. Bu kez, yapıt 1609'dan beri Index'te olduğuna göre kuşkusuz kili-se babaları söz konusu olamaz. Öyleyse bu kimliği karışık üstler kimlerdir?

Kitaplıklarda bu baskılardan belirli bir sayıda vardır. Burada özellikle görülen, günümüzde de diplomatlıkta ve casuslukta kullanıldığı gibi transpozisyonlu (2) şifrelere ilişkin genel bir kuramdır.

Transpozisyonlu metinlere ilişkin belirli bir sayıda örnek, uzmanlara göre, yok olmuş tam baskıda bulunan bilgilerin hiç değilse bir bölümünü oluştururdu. Bu bilgilerin hiçbirisi inandırıcı değildir. Çok daha

(1) Index ya da index librorum prohibitorum : Papalıkça okunması yasak kitaplar listesi. İlk listenin 1559'da çıktığı gerçektir. Çev.

(2) Sözcüklerin yerini değiştirme. Çev.

sonra Per eL Brun **Steganografi**'deki sırlardan yararlanmanın bir donanımı kullanmağı içerdiğini belirtiyor : bu donanım, galiba, bugünkü radyomuzdan o denli değişik değildir.» Birkaç kişinin, miknatıslanmış iğnelerle, birbirlerine elli mili aşkın uzaklıktan sırlar iletmiş olduğunun söylendiğini çok zaman duydum. İki arkadaşın herbiri eline, çevresine alfabe harflerinin kazılmış olduğu bir pusula alıyor, arkadaşlardan biri ibreyi harflerden birine yaklaştırdığında, çok uzaktaki öteki ibrenin, o saat aynı harfe doğru döndüğü ileri sürülüyormuş.»

Çok ilgi uyandırıcı şey. Tranzistorlar ve ferritler (1) sayesinde bu tür donanım günümüzde gerçekleşmiş olurdu düpedüz. Ama insanlar XVII. yüzyılın başlangıcında bu güçte oldularsa, ellerinde düpedüz sağlam, üstelik düpedüz doğal, şeytanla hiçbir anlaşmaya dayanmayan ve yararlanmakta ruhu tehlikeye düşürmeyen bir iletim aracı olmak üstünlüğüne sahiptirler.

Bir topluluk bu sırlara sahip çıktığında, bunları korumak istemiş olması oldukça olasıdır. Topluluk bunda başarıya ulaşmış görünüyor.

Trithème'in başka bir yapıtı, **Poligrafi**, yalnız gizli yazıları inceler, üstelik son derece yeni biçimde. Yapıt 1518'de çıktı ve 1516'da Fransızca bir çevirisi yapılmış oldu. Yapıt alabildiğine genişçe taklit edilmiş oldu. Bu yapıtta, gizli biçimde hiç bir sıt olmaksızın, yalnız arı kriptografi söz konusudur.

Tamamlamış olmak için, 1515'te, Trithème'in hem Hint geleneğini, hem de bazı yeni kuramları düşündüren çevrimsel bir insanlık tarihi kuramını yayınladığını belirtelim. Kitap **Yedi ikincil neden, yani Zekâlar, ya da Tanrı'dan sonra evrenin Ruhlar'ı, ya da ilgiye değer olağanüstü gizleri içeren, gizemsel kronoloji** başlığını almıştır. Yapıt kabalcı ve büyücü Pierre d'Apone'un çalışmalarına dayanır. Bu büyücü Kili-se'yi öylesine hırpalamıştı ki 1313'te Padoua'da öldüğünde Engizisyon, yakmak için cesedini aradı ama bulamadı. Pierre d'Apone'un dostları bu cesedi Santa Giustina kilisesine gizlemişlerdi. Kızgınlıktan, Engizisyon, onun yerine, bir kuklayı yaktırdı.

Trithème'in bir yapıtının yeni kurgu ve düşgücü romanları okuyucusuna büyük bir yararı vardır. Gerçekten, C. S. Lewis **eldila**'lar, güneş dizgesini çalıştıran melekler, düşüncesini burada buldu. Bunu söyledikten sonra, çevrimler kuramı çok ağırbaşlı kişilerce kabul edilmiştir,

(1) İletişim yönteminde kullanılan bir seramik. Bu seramikte, gerek magnetik geçirgenliğin, gerekse elektrik direncinin yüksek olduğu görülür. Çev.

ve Trithème bir kez daha bize çok yeni düşünceler sağlıyor. Kuşkusuz, kitabının yarattığı coşkunluklardan, özellikle de, 1890'a doğru, gizli bir topluluğun, Hermetic Brotherhood of Luxor'un yaptığı açıklamadan onu sorumlu tutamayız. Bununla birlikte bu konuda Trithème'in münecimlik üstüne düşüncesini, daha yukarıda değinmiş olduğumuz düşünceyi anımsayabiliriz.

Küçük öykü meraklıları için, Trithème'in, kitabında, kesin tarihi, 1918'i vererek, İsrail'de bir Yahudi Devleti'nin kuruluşuna ilişkin Balfour bildirisini önceden söylediğini, ve bu kehanetin olaydan 400 yıl önce yapılmış olduğunu bildirelim.

Trithème'in, yazmış olduğundan hani emin olmadığımız bulunmayan kitapları üzerinde durmayalım, ve gene **Steganografi** konusundaki varsayımımıza dönelim.

Bize göre, Trithème, dilden yola çıkıp simgeler kullanarak, aşırı uzaklıktaki başka zihinlerce saptanmış olabilen, ve bu zihinleri denetlemek olanağını sağlayan ekiler yaratmanın bir yolunu bulmuş olacaktı. Bu olağanüstü ama pek olası görünüyor. Trithème dünyayı yeni gözlerle görüyordu, bütün bütüne yeni birşey bulmuş olmak yeteneğine sahipti.

Kendisinin pek akla yakın savları oldu ancak : «Ben olağanüstü güçlü hiçbir şey yapmadım ama gene de bir «büyücü »olduğum dedikodusu çıkarılıyor. Taklit etmek için değil, ama çok kötü boş inançlarını bir gün çürütmek görüşüyle büyücülerin kitaplarının çoğunu okudum.»

İşte bunun için **Steganografi**'nin, Trithème'in üzerlerinde durduğu, bütün bütüne doğal güçlerine inanmağa oldukça eğilimliyim. Böyle bir güç kuşkusuz tehlikelidir. Trithème hemen çok sakıncalı olabilir. Hiçbir zaman çömezi olmuşa benzemeyen ama «yetişkin felsefe»si için coşkunlukla kutladığı, Agrippa adlı, Heinrich Cornelius'a (1) da sakınımları öneriyor. Ona bilgece salık veriyor :

«Öküzlere kuru ot, ama papağanlara, şeker verin yalnızca.»

Paracelsus'a (2) gelince, Trithème öldüğünde ancak on iki yaşındaydı, öyleyse ona hiç te rastlamadı. Ayrıca, Paracelsus ondan hiçbir

(1) Agrippa Von Nettesheim (Heinrich Cornelius), Alman hekimi, simyacı ve filozofu (1486/1535). Çev.

(2) Gerçek adı Thephrastus Bombastus von Hohenheim. Ünlü hekim, kimyacı (1493 - 1541). Çev.

esin almış olamazdı. Paracelsus pek pek onun kitaplarını okumuş olabilir. Bundan başka, desteklediğimiz gibi, Trithème bu kadar güven uyandırabildiğine göre, gerçekten **uzaktan bir telepatik denetim yolunu** buldu. Hangi papa, hangi İmparator böyle bir güce sahip olacak kadar bilgeydi? Trithème'in susturulmuş olması anlaşılıyor. Elyazmasının ortadan kaldırılmış olduğu ve kuşa çevrilen baskıların ancak «Üstler'in izni»yle çıkabilmiş olduğu da anlaşılıyor.

Gene mektuplarından birini analım, bir an için de gerçeği söylediğini düşünelim. «Çünkü bu bilim kimsenin tam bir biçimde anlayamadığı sonsuz bir derinlikle dolu bir karışıklıktır, çünkü bu sanatın olanca kavranılışına ve deneyimine karşın, elde etmiş olacağın şey bütün bilmediğin arta kalana göre haydi haydi çok düşük kalacak her zaman. Bu derin ve çok gizli sanatın gerçekten şu özelliği vardır ki çömez ustasından daha bilgili olacak kolayca, bu çömez doğuştan ilerlemeler göstermeğe iyice hazırsa, ve yahudi Kabala'sında bulunan konularda büyük çaba gösterirse. Kitabımın birkaç okurunun düşüncelere yönelik kimi işlemlerin adı, düzeni ve özelliğiyle sarsılmış olmadığı, benim bir büyücü, ruh çağırıcısı olduğumu ya da şeytanlarla bir sözleşme yaptığımı ve şu ya da bu üstünlüğü gösterdiğimi de sandığı anda, bu önsözde tumturaklı bir itirazda bulunmak ve gene böylece, ünümü ve adımlı böyle bir batağa karşı korumak kanısına vardım açıkça.»

İçinde bütün bu bilgiyi bulduğumuz karanlık, daha sonra ortak bilinçaltı dediğimiz şey değil midir? Trithème'in gizinin yok olması belki iyidir, ama ben Trithème'in gerçekten büyük ve korkunç bir sırrı bulduğundan kuşku etmiyorum.

JOHN DEE'NİN KARA AYNADA GÖRDÜĞÜ

Rahip Trithème gibi, John Dee de gerçekten yaşadı. 1527'de doğdu, 1608'de öldü. Ve yaşamı o kadar şaşılası oldu ki düşgücüne ilişkin yapıtlarda bunu yaşam öyküsünün yazarlarının çoğundan daha iyi belirtmiş olan romancılardır. Bu romancılar Jean Ray'la Gustav Meyrink'tir. Seçkin matematikçi, klâsikler uzmanı John Dee, bir ana meridyen düşüncesini buldu : Greenwich meridyeni. Denizcilik araçları gibi Mercator (1) yerkürelerinden ikisini, Louvain'de (2) bulduktan sonra İngiltere'ye getirdi. Böylece İngiltere denizciliğinin gelişmesinin nedeni oldu.

Kıraliçe Elizabeth hesabına İngiltere'ye çok sayıda denizcilik sırrı ve yapım sırrı getirdiğinden, böylece John Dee'nin sanayi casusluğu yapmakta başta geldiği -bu düşünceyi paylaşmıyorum- söylendi. Kuşkusuz tam ilk sıradan bir fenci, aynı zamanda bir klâsikler uzmanı oldu, XVI. yüzyılda, şimdi olduğu gibi birbirinden belki ayrılmış olmayan iki kültür arasındaki geçişi de gösterir.

Göreceğimiz gibi, bambaşka şey de oldu. Cambridge'teki parlak çalışmaları sırasında, kendisi için ne yazık, aralarında, tiyatroyarı bir gösteride ortaya salıverdiği ve panik yaratan mekanik bir bokböceği bulunan robotlar yapmağa başladı. Büyücülükten ötürü Cambridge'ten kovulunca, 1547'de soluğu Louvain'de aldı. İşte Mercator'la burada ilişki kurdu. Müneccim oldu ve falcı olarak geçimini sağladı, sonra kıraliçe Mary Tudor'un yaşamına karşı büyüsel komplodan ötürü tutuklandı. Daha sonra, Elizabeth onu cezaevinden kurtardı ve kendisini İngiltere'ye ilişkin karanlık işlerle görevlendirdi.

Büyüye ve büyücülüğe karşı belli tutkusunun gerçek fonksiyonu : casusluk işi için ancak bir «örtü» olduğu çok zaman yazıldı. Ben buna pek inanmış değilim.

(1) Flaman matematikçisi, coğrafyacı (1512-1594). Çev.

(2) Belçika'da, Leuven kenti. Çev.

1563'te, Anvers'deki bir kitapçıda, Trithème'in **Steganografi'sinin**, her halde eksik bir elyazmasını buldu. Bunu tamamladı ve hemen hemen Trithème'in kendisinininki kadar etkili bir yöntemi ortaya koymuş gibi oldu.

Eukleides'in ilk İngilizce çevirisini yayınlayarak, İngiliz ordusu için teleskopların ve dürbünlerin askeri kullanımını da inceleyerek, **Steganografi** konusunda çalışmalarını sürdürdü. Ve 25 Mayıs 1581'de, çalışmaları bütün umutları aştı.

Işıkla çevrili, insanüstü, ya da, en azından insan olmayan bir varlık çıktı karşısına. John Dee yalınlaştırmak için buna **melek** adını verdi. Bu melek ona şimdi British Museum'da bulunan bir kara ayna bıraktı. Bu çok parlak bir antrasit parçasıdır. Melek ona, bu kristale bakınca, **başka dünyalar göreceğini ve insanınkinden başka zekâlarla ilişki kurabileceğini söyledi**, çok yeni düşünce. Bu insan olmayan varlıklarla yaptığı konuşmaları kaleme aldı, Meric Casaubon'ca 1659'da, **A true and faithfull relation of what passed between Dr John Dee and some sprits** başlığında belli bir sayıda yayınlandı.

Öbür belli bir sayıda konuşmalar çıkmamıştır ve elyazmaları British Museum'da bulunur.

John Dee'ce tutulan notların en büyük bölümü ve hazırladığı kitaplar, göreceğimiz üzre, yok oldu. Bununla birlikte, bu varlıkların konuştuğu ve Dee'nin enoşiyen dili dediği dili yeniden kurabilmemiz için bize yeteri kadar parça kalır.

Bu ilk bireşimsel dil, bildiğimiz ilk insanca olmayan dil olmalı. Bu her halde bir alfabesi ve bir dilbilgisi olan bir dildir. Bize kalan enoşiyen dilinden bütün metinler arasında, kimileri John Dee'nin yaşadığı zamanda olmadığından daha ileri matematiği içerir.

Enoşiyen dil XIX. yüzyılın sonunda, ünlü Golden Dawn derneğinin gizli öğretisinin kaynağı oldu.

Dee garip ziyaretçileriyle yapmış olduğu konuşmaları anımsayamadığını çabuk gördü. O zamanlar konuşmayla ilgili hiç bir mekanik kayıt düzeni yoktu. Bir fonograftan ya da bir magnetefondan yararlanabilmiş olsaydı, Dee'nin yazgısı, belki de dünyanın yazgısı bile, değişmiş olacaktı.

Yazık ki, Dee'nin aklına kendisini yıkımına sürükleyen bir düşünce geldi. Bu düşünce akla yakındı gene de : Dee'nin notlar aldığı sırada büyülü aynaya bakan ve dünya - dışılarıyla konuşmalar yapan birini bulmak. İlke olarak, bu düşünce bütün bütüne yalındı. Yazık ki, Dee'nin yanına aldığı iki keşif sahibi, Barnabas Saul'le Edward Talbott, birbiri ardından korkunç rezil insan olduklarını ortaya koydular. Düşmanlarının aylıklı bir casusu olmuşa benzeyen Saul'den çabuk yakasını sıyırdı. Buna karşılık, adını, Kelly adıyla değiştiren Talbott, takılıp kaldı. O kadar takılıp kaldı ki Dee'yi mahvetti, karısını baştan çıkardı, bir simyacı gibi gezip tozmak bahanesiyle adamcağızı Avrupa'da her yerde dolaştırdı, en sonu da yaşamını olduğu gibi söndürdü. Dee bitkin ve bütün bütüne gözden düşmüş, 1608'de öldü sonunda. Elizabeth'in ardından gelen kiral James I, ona bir pansiyonu çok gördü ve adamcağız yoksulluk içinde öldü. Bulunabilen tek avuntu Talbott'un, öbür adıyla Kally'nin, Prag'daki bir cezaevinden kaçmağa kalkarken 1595 Şubatında öldüğünü düşünmektir. Adam çok iri yarı ve çok etki butlu olduğundan, hazırlamış olduğu ip koptu, böylece bacaklarını ve kollarını kırdı. Tarih'in o zamana kadar tanıdığı en uğursuz alçaklarından biri için haklı bir son.

Elizabeth'in kol kanat germesine karşın, Dee ezilmiş olmağı sürdürdü, notlarının büyük bir bölümü gibi elyazmaları da böylece çalınmış oldu.

Yoksulluk içinde olmayı bir bakıma hak etmişti, bunu kabul edelim. Gerçekten, kraliçe Elizabeth'e simyacı olduğunu açıklamış olduktan sonra, ondan paraca bir yardım istemişti. İngiltere'nin Elizabeth'i ona, pek zekice, altın yapmağı bildiğinden, özel gereksinimlerini sağlamak zorunda olmadığı karşılığını verdi. Son olarak, John Dee yaşayabilmek için koca kitaplığını satmak zorunda kaldı, böylece kısmen açlıktan öldü.

Tarih onun Kelly'le çok ilginç olan serüvenlerinin inanılması güç olaylarını özellikle sakladı. Birleşik - Devletler'de bugün o kadar halka yönelik olmuş olan kadınların değiş - tokuşu burada ilk kez görülebilir, özellikle.

Ama şu Epinal resim ticareti enoşiyen dilinin sorunu, Dr. John Dee'nin hiçbir zaman yayınlanmamış olan kitaplarının sorunu gerçek sorunu karartıyor.

Jacques Sadoul, Dr Dee'yle Kelly'nin serüvenlerinin tam simyayla ilgili bölümünü kitabında, **Le trésor des alchimistes**'te pek iyi anlatır. Öyleyse okura bu kitabı salık vereyim.

Biz gene enoşiyen diline ve bundan sonra gelene dönelim. Ve kendisi insan olmayan «melek»lerle konuşmalarını yayınlayacağını bildir-meğe kalkar kalkmaz, John Dee'ye yapılan işkenceden söz edelim önce. 1597'de, yokluğu sırasında, bilinmeyen kişiler kalabalığı kışkırttı, kalabalığı evine saldırttı. Az bulunur dört bin kitap ve beş elyazması kesinlikle yok oldu, birçok not yandı. Sonra İngiltere kraliçesinin koruyuculuğuna karşın sürüp gitti işkence. Gönlü kırık, daha sonra Bn Blavatsky'nin başına geleceği gibi, gözden düşmüş, 81 yaşında, 1608'de, Mortlake'da öldü. Bir kez daha, Kara Cüppeliler'in entrikası başarıya ulaşmışa benziyor.

Eşsiz İngiliz ansiklopedisi, **Man, Myth and Magic**, John Dee üstüne yazısında pek haklı olarak şu noktayı göz önünde tutar : «Bee'nin yaşamı üzerine belgelerin bol olmasına karşın, kendisini açıklamak ve yorumlamak için az şey yapıldı.» Bu tamamen doğrudur.

Buna karşılık, Dee'ye karşı iftiraların arkası kesilmiyor. Boş inanç dönemlerinde, onun bir kara büyücü olduğu söylendi' Bizim akılcı dönemde, onun, simyayı ve kara büyüü gerçek çalışma alanlarının bir gizlemesi haline getiren bir casus olduğu ortaya atılıyor. Bu sav özellikle daha yukarıda adını andığımız ansiklopedinin savıdır.

Bununla birlikte, olayları incelediğimizde, herşeyden önce çok yetenekli, 24 saatte 22 saat çalışabilen, çok hızlı okuyucu, ilk sıradan pratik matematikçi bir insan görüyoruz. Bundan başka, kendi kendine işleyen nesneler yapıyor, optik dalında ve optiğin askerî uygulamalarında, kimyada bir uzmandır.

Pek kötülük düşünmez ve saf olmuş olması, olasıdır. Kelly'nin serüveni bunu gösterir. Ama çok önemli, insanlık tarihinin belki de en önemli bir buluşunu yapmış olması, büsbütün yabana atılır şey değildir. Dee'nin insan olmayan varlıklarla telepati, durugörü ya da bambaşka parapsişik yolla ilişki kurmuş olması bütün bütüne olası gibime geliyor. Başka bir gezegenden ya da başka bir boyuttan getirtmektense, bu varlıkları meleksi bir kaynağa bağlamış olması, çağın anlayışı bakımından, doğaldı. Ama insanca olmayan bir dili öğrenmek için onlarla yeteri kadar haberleşti.

Bütün bütüne yeni bir dil bulma düşüncesi Dee'nin çağına özgü değildir, onun anlayışının parçası da olmaz. Ancak çok daha sonra Wilkins ilk bireşimsel dili bulacak. Enoşiyen dil bütünüyle tamdır, ve insanca hiçbir dile benzemez.

Dee'nin bu dili tamamen kendi bilinçaltından ya da ortak bilinçaltından çıkarmış olması olasıdır, ama bu varsayım dünya - dışılarla iletişim varsayımı kadar uydurmadır. Ne yazık ki, Kelly'nin araya girişinden sonra, konuşmalar açıkça bozulmuştur. Kelly bu konuşmaları olduğu gibi uyduruyor ve meleklerle ya da ruhlara işine geleni söylüyor. Zekâ ve düşgücü bakımından da Kelly az yetenekliydi. Kendisine bir on beş günlüğüne beş sterling borç verilirse «ruhlar»ın birinden istediği bir konuşma üzerine notlar alınır.

Bununla birlikte Kelly'yi tanımadan önce, Dee garip bir kitap yayınlamıştı : **La Monade hiéroglyphique**. Bu kitap üzerinde yedi yıl çalışmıştı, ama Steganografi'yi okumuş olduktan sonra, kitabı on iki gün içinde tamamladı. Çağdaş bir Devlet adamı, Sir William Cecil, o zaman şunları dedi : «**La Monade hiéroglyphique**'de bulunan sırlar kiralığın güvenliği açısından en büyük önemde sırlardır.»

Kuşkusuz, bu sırlar kriptografiye bağlanmak istendi, bu oldukça olasıdır. Ama John Dee için herşey ille de casusluğa yorulmak istenirse, bu fazla gibime geliyor, çünkü simyacılar ve büyücüler kriptografiyi casusların yararlanmadığından daha çetrefil biçimde bol bol kullanıyorlardı. Dee'yi olduğu gibi kabul etmek ve aynasıyla sağlanan kendi kendine - ipnotizmayla, ya da başka bilinmedik yollarla gezegenler arasındaki ya da boyutlar arasındaki bir sınırı aşmağı başardığını düşünmek eğilimindeyim.

Kendi dediğine göre, yazık ki, o, olağan - ötesi her yetiden yoksundu. «Medyum»larla düşe kalka hasta oldu, bu da bir yıkımla sonuçlandı.

Ayrıca **La Monade hiéroglyphique**'te şifreyle söylemiş olduğunu açık açık yayınlamasını istemeyen «Üstler»ce kışkırtılan, alaya alınan, çoğaltılan yıkım. Dee'nin işkencesi 1587'de başladı ve ölümüne dek kesilmedi. Bu işkence Avrupa'da da sürdü, Polonya kralıyla İmparator Rodolphe II «ruhlardan gelen» bildirilerden ötürü Dee'ye karşı uyarılmış oldular, 6 Mayıs 1586'da, papanın büyük elçisi, İmparator Rodolphe'a John Dee'yi ruh çağırmayla suçlayan bir belge sundu.

Belgeyi yayınlamaktan vazgeçerek, İngiltere'ye dönen ve 1595'ten 1605'e kadar sürdürdüğü, ve, galiba, kendisini doyurmayan görevle, Manchester'deki İsa Koleji'nin müdürü olarak ölen, cesareti kırık bir insandır bu.

Ayrıca, geriye bu görev konusunda, çözülmüş olmayan bir sorun kalıyor. Gene bu sıralarda Rus çarı John Dee'yi bilim danışmanı ünvanıyla Moskova'ya çağırıyordu. Yılda iki bin sterling lira, bugün hemen hemen iki yüz bin lira tutan çok büyük para, prenslere yaraşır bir ev, ve Çar'ın (1) mektubuna göre «onu Rusya'nın en önde gelen kişilerinden biri durumuna getirebilen» bir durum alabilirdi. Bununla birlikte John Dee istemiyor. Buna karşı çıkan İngiltere'nin Elizabeth'i mi Gözdağları mı aldı?

Bilinmiyor, belgeler çok karışıktır. Ne olursa olsun, türlü iftiralar çıkıyor, bu iftiralara göre gene tamamen Kelly'nin egemenliğine giren Dee, prenslerle zenginleri, arka arkaya, soyup sovana çevirerek Avrupa'da dolaşıyormuş, bu red dikkate alınırsa sinamayı aklının ucundan bile geçirmiyor. Çar'ın onu bulmuş olduğu sırları uygulamağa zorlamasından ve böylece Rusya'ya dünyanın egemenliğini sağlamasından belki korkuyordu.

Ne olursa olsun Dee, bize, insan olmayan varlıkların ziyaretini kabul eden, onların dillerini öğrenen ve onlarla düzenli bir iletişim kurmağa çalışan bir insan olarak görünüyor. Hele John Dee'nin zihinsel değerinde bir insan söz konusu olduğunda, durum bütün bütüne eşsizdir.

Dee'nin bizlere bıraktığından başlayarak, yazık ki, ne bu varlıkların bulundukları yer konusunda, ne de kendilerinin bedensel nitelikleri üzerine hiçbir şey çıkaramıyoruz. O yalnızca onların **telepat olduklarını, sonra geçmişte ve gelecekte dolaşabildiklerini** söylüyor. Bu zamanda yolculuk düşüncesi, bildiğim kadarıyla, ilk kez ortaya çıkıyor.

Dee bu yaratıklardan doğal yasaların hepsini, matematiğin gelecekteki tüm gelişimini öğreneceğini umuyordu. Ne ruh çağırma söz konusuydu ne de ruhçuluk. Dee'de sırlar, doğası herşeyden önce bilimsel olan gizler öğrenmek isteyen bir bilginin anlayışı vardı. Sonra kendini ikide bir matematik filozofu diye tanımlıyor.

(1) Korkunç İvan. Çev.

Evinin yangınında notların büyük parçası yok oldu, ötekiler pek değişik kişilerce birçok kez ortadan kaldırıldı. Bizlere **La véritable relation de Casaubon**'daki ve henüz bulunan kimi notlardaki birkaç ima kalıyor. Bu bilgiler çok ilginçtir. Dee, özellikle, Mercator projeksiyonunun (coğrafyada) ilk yaklaşıtımdan başka birşey olmadığını bildiriyor. Ona göre, dünya tam yuvarlak değildir, ya da en azından başka bir boyut boyunca sıralanmış üstüste konma birçok küreden oluşmadır.

Bu küreler arasında, noktalar, daha doğrusu iletişim yüzeyleri vardı, işte böylece de Groenland bizimkinden başka topraklarda sonsuzluğa kadar uzanır. Kırallı Elizabeth'e birçok lütuf dilekçesinde, bunun içindir ki, diye ısrar ediyor Dee, İngiltere'nin başka dünyanın kapılarını ellerine geçirecek biçimde Groenland'ı fethetmesi yerinde olurdu.

Başka bilgi : matematik henüz başlangıcındadır, Dee'nin, anımsayalım, İngilizceye çevirmede ilk olduğu Euklides'ten çok daha ileri de gidilebilir. Dee'nin bunu söylemekte yerden göğe hakkı vardı, daha sonra görülebilen euklides işi olmayan geometri de, kendisinin görüşünü doğrular.

İnsanın her işini görecektir olan bütün bütüne kendi kendine çalışan makinalar yapmak olasıdır, diyor gene, John Dee. Bu, diye ekliyor, 1585'te gerçekleşmiş oldu hem çoktan - nerede olduğunu bilmediği çok isterdik.

Sayıların önemi ve yüksek matematiğin pek büyük güçlüğü üzerinde de duruyor. Bir kez daha, hakkı var. Sayılar kuramı, matematiğin cebirden ya da geometriden çok daha en güç dalı olarak doğmuştur.

John Dee'nin dikkati çektiği üzere, hem iç dünyamızı, hem de dış dünyaları açıklayan düşleri incelemek çok önemlidir. Bu bütün bütüne jung'cu görüş zamanına göre çok ileridir üstelik. Gene dikkati çektiği üzere, çok tehlikeli olabilen sırları toplumdan gizlemek önemlidir. Burada da yeni bir düşünceye rastlıyoruz. Dee'nin özel günlüğünün bu temelli konusunda bir düşüncesini daha bulduğumuz üzere, çok doğal ve sınırsız güçlerin niteliğinin bilinmesinden çıkarılabileni, ama araştırmaya kum gibi para dökmenin gerektiğini bilmek.

Bu parayı bulmak için büyüklerin yardımını ve altın yapımını aradı. Onun için ne o ne de öteki başarılı olmadı. Yalnızca bir bilim koruyucusu bulabilmiş olsaydı, dünya pek değişmiş olurdu.

Rastladığı tüm kişiler arasında, William Shakespeare'ı (1564 - 1616) tanıdı mı? Buna inanmak isterim. Belirli bir sayıda shakespeare'cı

eleştirmen John Dee'nin **Fırtına**'daki Prospera adındaki kişinin kendisi olduğunu kabul etmekte eş kanıdadır. Oysa, bildiğim kadarıyla, Shakespeare'in yapıtını kaleme alanın John Dee olduğunu düşünecek kadar kaçık shakespeare - karşıtı ortaya çıkmış değildir henüz. Bununla birlikte, Dee bana Francis Bacon'dan daha iyi bir aday gibi geliyor.

İngiliz mizahçısı A. A. Milne'in bu kuramını dile dolamanın keyfine de dayanamıyorum. Ona göre, Shakespeare yalnız Shakespeare'in yapıtını değil, hepten okuması yazması olmayan Francis Bacon hesabına **Novum Organum**'u da yazmış! Bu kuram bacon'cuları, yani Shakespeare'in yapıtını kaleme alanın Francis Bacon olduğunu yumurtlayanları öfkeden kudurttu.

Bu arada başka bir efsaneyi öldürelim, John Dee hiçbir zaman Abdul Al Azred'in lânetli kitabını, **Necronomicon**'u çevirmedi, adı geçen yapıtın hiçbir zaman olmadığı hoş nedenden ötürü. Ancak Lin Carter'in pek haklı olarak dediği üzere, **Necronomicon** olmuş olsaydı, Dee, bunu sağlayabilecek ve çevirebilecek tek insan olmuş olurdu, her halde.

Yazık ki, bu **Necronomicon**, bana bir mektupla bunu şahsen doğrulayan Lovecraft'ca bulunmuş oldu olduğu gibi. Yazık.

Başka bir evrenden gelen, kara taş, kont de Peterborough, sonra Horace Walpole'ca (1) ele geçirilmiş olduktan sonra, British Museum'da bulunuyor şimdi. Müze ne bu taşın kullanılmasına izin veriyor, ne de bazı çözümlerler yapılmasına. Çok yazık. Ama bu taşın yapılmış olduğu karbonun çözümlerleri yeryüzü karbonununkinden başka, böylece bu taşın değişik yerden geldiğini kanıtlayan izotopik bir uygunluk gösterseydi, herkes çok şaşırmış olacaktı.

Dee'nin **La Monade hiéroglyphique**'i bulunmuş ya da fotokopi yoluyla sağlanmış olabilir. Ama yapıtın çeşitli şifrelerine uygun gelen anahtarlar olmadan, John Dee'nin kiral James I'in buyruğu üzere Mortlake'da yakılmış ya da yok edilmiş olan öteki elyazmaları da olmadan, bu pek birşeye yarayamaz. Bununla birlikte Dr. John Dee'nin öyküsü son bulmuş değildir ve gerisini anlatmak için bana iki bölüm gerekli olacak.

(1) Peterborough İngiliz generali (1658 - 1736), Horace Walpole ise İngiliz yazarı (1717 - 1797).Çev.

VOYNİCH ELYAZMASI

Dr. John Dee garip elyazmalarına düşkün bir koleksiyoncuydu. 1584'le 1588 arasında, garip Voynich elyazmasını imparator Rudolphe II'ye sunan odur.

Bu elyazmasının öyküsü bir kez daha, özellikle de bence **L'homme éternel'de** ve **Les extra - terrestres dans l'histoire'da** anlatılmış oldu. Bununla birlikte bunu gene başlangıçtan ele almak yararlıdır.

(Northumberland dükü (1) Henry VIII zamanında büyük bir sayıda manastırı yağma etmişti. Bu manastırların birinde, bir elyazması buldu ki ailesi bunu garip olaylara ve gizemli metinlere karşı ilgisi pek belli olan John Dee'ye verdi. Bunların belgelere göre, söz konusu elyazması Roger Bacon'ın kendisince yazılmıştı. Roger Bacon (1214 - 1294) sonraki kuşaklarca büyük bir büyücü diye sayılmış oldu. Gerçekten, öncülerinden biri olduğu bilimsel inceleme dediğimize özellikle ilgi duyuyordu.

Mikroskopla teleskopu, motorlarla çalıştırılan gemileri, otomobilleri, büyük çarklı makinaları önceden bildirdi. **L'épître sur les oeuvres secrètes de l'art et la nullité de la magie'de** sözünü ettiği kriptografiye de ilgi duyuyordu. Dee tam böylece Roger Bacon'ın yayınlanmamış ve şifreli bir elyazmasının ilginç sırları kapsamak olasılıkları olduğunu düşünebildi. Prag'da John Dee'nin yaşamından söz açan, oğlu, Dr. Arthur Dee, «babamın boşuna çözmeğe çalıştığı anlaşılmaz bir metni içeren bir kitap»tan söz eder. Dee böylece elyazmasını imparator Rudolphe'a verecek. Karışık serüvenlerden sonra, belge New York'taki Hans P. Kraus kitabevine varacak, 1962'den beri burada 160000 dolar gibi önemli fiyata satışıdır. Kitabın dünyanın tüm sırlarını içerip içer-

(1) John Dudley de denenen İngiliz siyasetçisi (1502 - 1553). Çev.

memesi önemli değildir, içinde yalnızca XIII. yüzyılın bilimsel bilgilerinin özeti bulunuyorsa çok önemlidir.

Daha önce şu ilke olarak, «karanlıkların tüm sırları»nı aydınlatabilen, okuyucuya yalnızca birinci dereceden denklemlerin çözüm yöntemini göstermeğe de çalışan Mısır papirüsünden söz etmiştik. Voynich elyazması için de, böylece kuşkulu davranmak gerekir. Ben, kendi hesabıma, bu Voynich elyazmasının yalnızca kendisini çözmeği başaramadıkları, bu bakımdan, ani bir tehlike meydana getirmediği için yıkımdan kurtulan lânetli kitabın güzel bir örneğini verdiğini düşünüyorum.

Kapaksız, 27'ye 15 cm.lik bir sekiz yaprak olarak görünür ve sayfa numaralamasına göre, yirmi sekiz sayfa yitiktir. Metin mavi, sarı, kırmızı, kara ve yeşil renkle boyanmıştır. Desenler kısa boylu çıplak kadınları, diyagramları (astronomik?) ve hemen hemen düşsel dört yüz bitkiyi gösterir. Yazı bütün bütüne her zamanki bir ortaçağ yazısına benzer. Yazısal işleme yazıcının kullandığı dili bildiği sonucunu çıkarmağa olanak verir: noktası noktasına değil de işlek bir biçimde kopya yapmış.

Kullanılan şifre kolaya benziyor ama, insan bunu çözmeği başaramıyor.

Elyazması 19 Ağustos 1666'da çıkınca, Prag Üniversitesi rektörü, Joannes Marcus Marci bunu, özellikle kriptografi, Mısır hiyeroğlifleri, ayrıca yiten anakaralar üzerinde uzman olan, ünlü cizvit Athanase Kircher'e gönderiyor. Bu tam bu metni kendisine göndermenin uygun olduğu insandı, ama metni çözmeği başaramadı.

Elyazması sonra Rodolphe II'nin gözdesi, çek bilgini Johannes de Tepenecz'ce incelenmiş oldu. Sayfa kenarında Tepenecz'in bir imzası bulunuyor, ama o da sırrı çözmeğe ulaşmış değildir. Kircher de, işin üstesinden gelememiş olduğundan, elyazmasını, bir cizvit kitaplığına veriyor. 1912'de, Wilfred Voynich adında bir kitapçı elyazmasını İtalya'da, Frascati'de, Mondragone cizvit okulunda buluyor. Bunu Birleşik Devletler'e getiriyor, burada bir sürü uzman dört elle işe sarılıyor. Bitkilerin çoğunun kimliğini saptamağı başaramıyorlar. Astronomik diyagramlarda, Aldebaran ve Hyade takımyıldızlarının kimliği saptanıyor, bu da pek birşey göstermiyor. Genel kanı şifreli, ama bilinmeyen bir

dilden bir metnin söz konusu olduğudur. Vatikan'ın ünlü arşivleri araştırmaya yardımcı olmak üzere açıktır. Gene işin içinden çıkılamıyor.

Bir sürü fotoğraf basılıyor, bunlar büyük şifre uzmanlarının ellerine verilmiştir. Toptan başarısızlık.

1919'da, fotokopiler Pennsylvania üniversitesi dekanı, Prof. William Romaine Newbold'a ulaşıyor. Newbold bu sırada 54 yaşındadır. Hem dilbilim, hem de kriptografi uzmanıdır.

1920'de, bu ara Deniz Bakanlığı'nda çalışan Franklin Roosevelt, casuslar arasında, sırrı Washington'daki uzmanlaşmış dairelerin hiçbirince çözülememiş olan bir haberleşmeyi çözmüş olduğundan, kendisine teşekkür ediyor. Newbold gitgide Gral efsanesiyle ve gnostizmle ilgileniyor. Voynich elyazmasını çözmekte, dünyada yetenekli biri varsa, bu kuşkusuz derin kültürlü, yetenekli bir insandır.

O iki yıl buna çalışıyor. Bir anahtar bulmuş olduğunu, gene de gariptir, bunu yolda yitirmiş olduğunu ileri sürüyor. 1921'de, buluşları üzerine konferanslar vermeğe başlıyor. Bu konferanslar için en az söylenebilen, bunların eşsiz olduklarıdır.

Newbold'a göre, Roger Bacon Andromeda nebülözünün tıpkı bizimki gibi bir gökada olduğunu biliyormuş. Gene ona göre, Bacon hücre yapısını ve bir spermayla bir yumurtacıktan başlayarak bir oğulcuğun oluşumunu biliyormuş. Coşku dünya çapındadır.

Yalnız bilginler ortamında değil, geniş halk arasında coşku. Bir kadın Roger Bacon'ın yöntemlerini kullanarak, kendisine işkence eden şeytanı kovması için Newbold'a yalvarmak üzere bütün Amerika kıtasına geçiyor.

Bundan dolayı itirazlar vardır. Newbold'un yöntemi anlaşılmıyor, savlarını geri aldığı sanılıyor, onun yöntemi kullanılarak yeni bildiriler iletmekte başarı sağlanamıyor. Oysa, bir kriptografi dizgesinin iki yönde işlemesinin gerektiği ortadadır. İnsan bir şifreyi bulursa, bu şifreye göre bildirileri çözebilirdi, ama açık bildirileri bu şifreye çevirebilmesi de gerekirdi. Coşku sürüp gidiyor, ama Newbold gitgide belirsizleşiyor, gitgide daha az kabul edilir oluyor. 1926'da ölüyor. İş arkadaşı ve dostu, Roland Grubb Kent, onun çalışmalarını yayınlıyor. Dünyadaki coşku pek büyüktür.

Sonra, özellikle Prof. Manly'ce yürütülen bir karşı - saldırı başlıyor. O Newbold'un şifreyi çözme konusunda aynı düşüncede değildir. Kimi yardımcı belirtilerin ancak kâğıdın özünü değiştirmeler olduğunu düşünüyor. Yeterince hızla da, elyazmasından artık söz edilmiyor.

İşte sorunu inceleyen birçok derin bilgiliden, özellikle de, hayranlığa değer kitabı **The Code - Breakers**'ın kriptografi uzmanlarının yeni incilli olan David Kahn'dan bu sırada ayrılıyorum. Kriptografi alanında ki kişisel serüvenlerimden birini anmış olduğundan David Kahn'a teşekkür etmek için fırsattan yararlanayım. Alman İşgali sırasında, bir tel kafesi tamamlamak için, beş harfe gereksinmem varken, itfaiyeciler gibi sigara içen, ama sigaraları olmayan gençlerin başında bulunurken de, bildiriye T A B A C harflerini (1) kattım. Londra' anladı ve ertesi ay paraşütle, indirme alanında, başıma 150 kilo tütün düştü.

Yaymağa çalışacağım varsayım kişiseldir. Hiç değilse, öyle gibi-me geliyor ki, kendisini hiçbir yerde görmemiş olduğumu sanıyorum ve Voynich elyazmasını içeren herşeyi okumuş olduğumu da sanıyorum. **Bana göre, Newbold gözdağı almış olduğundan, ortalığı bile bile karıştırdı. Kendisinin her türlü toplulukla çok garip ilişkileri vardı. Kimi gizli örgütlerin gerçekten tehlikeli olduklarını anlayacak kadar çok şey biliyordu. Ve 1923'ten başlayarak, korkutulmuş olduğu, ağır misillemelerden çekinerek te, savlarını geriye aldığı kanısındayım. Yönteminin özünü sakladı, başlıca anahtarı da henüz bulunmuş değildir.**

Voynich elyazmasının içeriğine ilişkin düşündüğüme dönmeden önce, ilkin hemen Newbold'dan sonraki şifre çözme gelişimlerini özetlemek gerekir. Çoğu gülünçtür. Ama 1944'ten başlayarak, 1970'te ölen, büyük askerî kriptografi uzmanı, William F. Friedman, sorunla ilgilendi. R. C. A. 301 örneği bir bilgisayarı kullandı. Friedman'a göre, bildiri yalnız şifreli değil, aynı zamanda bütün bütüne uydurma bir dildedir. John Dee'nin enoşiyen dili gibi. Bu bir gün belki kanıtlanmış olacak olan ilginç bir varsayımdır.

Voynich'in ölümünden sonra, karısının mirasçıları elyazmasını kitapçı Kraus'a satıyorlar. Bu elyazması John Dee'yi bu kadar etkilediyse. onun, Trithème'in **Steganografi**'sinde olduğu gibi, bunda bildiği ve belki insanca bir dil olmayan bir dilin şifrelenmesini gördüğü içindir.

(1) Tabac, tütün. Çev.

Roger Bacon, kendinden önce ve kendisinden sonra başkaları gibi, gerek batan bir uygarlıktan, gerek başka zekâlardan gelen bir bilgiye sahipti. Bir kez daha, kimileri, çok erken bizimkinden üstün bir bilginin değişik sırlarından gelen bir vahyin, uygarlığımızı yok edeceğini düşündüler, gene de düşünüyorlar.

Bu durumda, sorulacak, Voynich elyazması ne diye ortadan kaldırılmış olmadı? Bence, varlığından çok sonra, 1920'ye doğru haber alındı, o zaman da metnin fotoğrafları öylesine elden ele dolaşıyordu ki bunların hepsini yok etmek olanaksızdı. İşte ilk kez lânetli bir kitap işinde fotoğraf araya giriyor, fotoğrafın, sonradan, Kara Cüppeliler'in işini çok zorlaştıracak da belli görülüyor. Fotoğraflar bir kez yayılınca, Newbold'u susturmaktan başka yapacak şey kalmıyordu, bu da, aman aman kuşku uyandırmadan yapılamazdı. İşte bunun içindir ki Newbold'un başına «iş» gelmedi, o da doğal bir ölümle bu dünyadan göçüp gitti. Ama kendisini gözden düşürmeği ve elyazmasından gülünç çeviriler yayınlamağı amaçlayan savaşım çok iyi düzenlenmiş oldu.

İş olsun diye ve doğum denetimiyle ilgilenen kişiler için, bu uydurma çevirilerden birinin, Dr. Leonell C. Strong'un çevirisinin, Voynich elyazmasından bir doğum önleyici hapin verilen bir formülünü özetlediğini bildirelim. Ama gerçek sorun öylece kalıyor.

Yeni soruşturmalara ayrılan, INFO Amerikan dergisinin amaçlarından biri, Voynich elyazmasının şifresinin çözümüne dayanır. Şimdiye kadar, bu şifre çözümü gelişmeler gösteriyora benzemedi. Bence, bu türden başka sorunlardan daha çok Voynich elyazması üzerinde durmak uygun olurdu. Trithème'in elyazmaları ya da John Dee'nin tamamlanmamış elyazmaları söz konusu olsun. Voynich elyazması olayında, elimizde tam yasaklanmış bir metin bulunuyor gibidir. Newbold'un yayınlarında geçen kimi sözler arasında, bir gerçek özellikle düşündürüyor insanı. Şöyle diyen Roger Bacon'dır : «İçbükey bir aynada salyan-goz biçiminde bir yıldız gördüm. Bu yıldız Pegasus'un merkezî Andromeda'nın gövdesi ve Cassiopeia'nın başı arasına yerleşmiştir.

Büyük Andromeda nebülözü, öteden beri tanınmış olan ilk gökada dışı nebülöz işte tam burada bulundu. Artık kendi metin yorumlamasına göre etki altında kalmış olmayan Newbold'un yayınından sonra bunun kanıtı henüz bulunmayan bir gerçekle bildirilmiş oldu.

Newbold'un başka sözleri «yeni yıldızların sırrına» imada bulunur.

Voynich elyazması gerçekten novaların ve kuasarsların sırlarını içeriyorsa, çözülmeden kalması daha doğru olurdu, çünkü hidrojen bombasından üstün ve XIII. yüzyıldaki bir insanın kavrayabileceği kadar kullanılması yeterince kolay bir enerji kaynağı, uygarlığımızın hepten gereksinimini duymadığı bütün sırrı içeriyor. H. bombasına egemen olmağı hemen hemen başardığımız için ancak, güçlkle, yaşıyoruz. Yüksek enerjileri özgür bırakmak olasıysa, bunu bilmemiz değil, bilmemiz daha doğrudur. Yoksa, bir üstünnova'nın kısa ve parlak alevinde gezegenimiz çok çabuk yok olurdu.

Voynich elyazmasının çözülmesi, bence, yayınlanmış olmadan önce iyi bir sansürden sonra gerçekleşmiş olmalıydı öyleyse. Ama bu sansürü kim yaptı? Lâtin atasözünün dediğı gibi, bekçileri kim gözecek? Voynich elyazmasının bir fotokopisini Edgar Cayce gibi, kendini harıl harıl bir şifre çözme işine kaptırmadan çeviri yapabilmiş olacak olan sezgisi gücü büyük birine verildi mi diye soruyorum kendi kendime. Anahtarını bulması yetmiş olurdu zaten, bilgisayarlar gerisini getirirdi. Daha önce anılan David Kahn'ın, Weidenfeld ve Nicholson baskısı kitabının 855. sayfasında Voynich elyazmasının bir sayfasının fotokopisi bulunabilir. Ne olursa olsun, kuşkusuz, ayrıntılarıyla anlatılamaz. Yalnızca insan yinemelerin sayısından şaşırır kalır. Bu yinemeler çelişkili sonuçlarını ortaya çıkaran birçok kriptografi uzmanınca gösterilmiş oldu hem.

Ama fotoğrafların bulunabilmesinin yalın gerçeğı Kara Cüppeliler için şimdiden önemli bir başarısızlığı gösterir. Ve bu biçim bir belgeyi elinde bulunduran herhangi birinin, yıkımını önleyecek biçimde, bunu elverdiğince bol fotoğrafla yaymasının istenmesi gerekecekti. Avrupa farmasonluğu 1939 - 1945 savaşından önce böyle önlemler almış olsaydı, biricik belgeler yok olmuş olmayacaktı. Mason belgelerinin bu yıkımı özel komandolarla gerçekleştirilmiş oldu. Bu komandoların herbiri Fransız'dan, Belçikalı'dan ya da yıkımın gerçekleştiğı ülkenin başka yurttaşlarında yardım gören bir nazice yönetilmişti. Bu komandolar çok sağlam bilgiliydiler. Ve belirtmek gerekir ki bu işe karışan Fransızlar, 1944 kurtuluşunu izleyen tasfiye sırasında çok garip bir dokunulmazlıktan yararlandılar. Yalnız bu biçim işbirlikçilere uygulanmış olduğundan, gerçekten garip dokunulmazlık. Ozan Robert Brasillach gibi, daha çok aydın işbirlikçiler, pek sertçe cezalandırılırken, karşı - mason eyleminin uzmanlarına dokunulmadı.

Voynich elyazmasına dönmek üzere, bu elyazmasının açıkça bir çevirisinin yok olmuş olduğuna inanmak için çok yerinde nedenlerim var. Gerçekten, Roger Bacon'ın elinde, kendisine bakılırsa, kiral Süleyman'ın malı olan, büyük sırların anahtarlarını da kapsayan bir belge varmış. Parşömen tomarlardan oluşan, bu kitap, papa Innocent II'nin buyruğu üzere 1350'de yakılmış. İleri sürülen neden bu belgenin şeytanları yardıma çağırarak yolunda bir yöntemi kapsadığıydı.

Şeytan yerine meleği, melek yerine de dünya - dilışılıyı geçirebilir, bu yıkımın nedenini o zaman çok iyi anlayabiliriz. Katolik kilisesi, 1350'de, Voynich elyazmasının nerede bulunduğunu bilmiş olsaydı, muhtemelen bunu ortadan yok ettirmiş olurdu.

Ama bu elyazmasının bir manastırda saklanmış olduğunu, yalnız bu manastırın Northumberland dükkünce yağmalanması sırasında yeniden ortaya çıktığını, böylece John Dee'nin bilgisine ulaşmış olduğunu şimdi biliyoruz. Roger Bacon'ın birkaç notuna göre, elinde bulunan ve Süleyman'dan gelen belge, ne kodlu ne de şifreliydi, ama yalnızca İbranice yazılmıştı. Roger Bacon bu konuda bu belgenin büyücülükten daha çok doğa felsefesine uygun geldiğini söylüyor.

Bacon şunu da yazıyor : «Sırlar konusunda halka gizli olmayan biçimde kalem oynatan, tehlikeli bir delidir.» Bunu şöyle böyle 1250'de yazıyor. Sonra özellikle hiçbir alfabede bulunmayan harflerin bulunmasını kapsayan bu gizli yazı yöntemini açıklıyor. Süleyman'ın belgesi diyebileceğimiz, ama Voynich elyazması demenin daha uygun olduğu şeyin şifreli çevirisi için yaptığıdır bu belki.

Bu elyazmasının ana dili John Dee'nin kara aynasının aracılığıyla öğrenebildiği, ve gelecek bölümde Golden Dawn tarikatı konusunda söz edileceğini de çok işiteceğimiz aynı enoşiyen dilidir belki.

Flavius Josephe'te (1) bu kitaptan izler bulunuyordu daha önce. Bunu ne **Clavicule de Salomon**'la, ne **Testament de Salomon**'la, ne de **Lemegeton**'la karıştırmamalı. Bütün bu intihaller XVI. yüzyıldan önce-dirler, kimileri de XVIII. yüzyıldan önce.

Çoğu hem ilginçlikte tamamen yoksundurlar ve yalnızca şeytanlara ilişkin listeler verirler.

(1) Yahudi tarihçisi (37 - 100). Çev.

«Süleyman'ın kitabı», Roger Bacon'ın elinde bulunan ve 1350'de yakılmış olan kitap, bambaşka şeydir kuşkusuz. ovecraft'ın dediği üzere belirli bir sayıda başka «kuşku götürmez ve yasak kaynaklar»ı olduğu gibi, Roger Bacon'ın bilinmeyen bir dile çevirdiği, ayrıca da şifrelediği bu yapıttır belki. Zavallı Newbold, bekli gözdağı verildiğinden ve çok korkutulduğundan, şifre çözmede yöntemler bulmak ve özellikle kuşkusuz lâtince değil, ancak enoşiyen dilinde olmasına karşın, metnin lâtince olduğu varsayımını sürdürmek zorunda kaldı.

Bacon bu belgeyi nasıl edindi? Bu konuda şimdilik uzun uzun düşünülebilir ve Kara Cüppeliler'in türdeş bir birlik oluşturmadıklarını, ama aralarından kimilerinin sırları açıklamak istediklerini ve en azından bunun kısmen üstesinden geldiklerini tasarlayabiliriz. Bu Kara Cüppeliler'in pek sınırlı bir dünyasal örgüt olduklarını, dünyadışı varlıkların deneme amacıyla kimi zaman yardım etmeğe geldiklerini de tasarlayabiliriz. Ve bu konuda Giordano Bruno'nun durumuna dikkati çekmek istedim.

Akılcılar bu kurbanı kendilerine mal ettiler ve ondan Kilise'nin en gerici inançlılarının kurbanı bir bilim adamı yarattılar. Hiçbir şey artık uydurma değildir. Giordano Bruno herşeyden önce büyüye düşkün ve büyüü uygulayan bir büyücüydü. Büyüyü, yetenekli bir kişinin ellerinde, mucizeler yaratabilen bir kılıca benzetiyor, matematiğin büyüdeki rolü üzerinde de ayak diriyor. Ona göre, başka gezegenlerin varlığı ve Yer'in Güneş çevresinde dönmesi çoğu büyüsel, altmış bir kitaptan oluşan yapıtının ikincil bir bölümünü doğurur. İçinde oturan başka gezegenlerin varlığı ona göre büyüye bağlıdır. Ve bu konuda çok şey bildiği içindir ki, kendisini efendilerine teslim eden Giovanni Morenigo adında bir Engizisyon casusunca Venedik'e çekilmiştr.

Büyüye ve Yeryüzü'nden **başka gezegenlerin kişilerine inandığı içindir ki**, Giordano Bruno haddini bilmez ve dediği dedik sapkın diye hüküm giymiş, 17 Şubat 1600'de Roma'da Campo die Fiori'de yakılmıştır. 1583'ten 1585'e kadar İngiltere'de yaşadı, John Dee'nin çalışmalarından ve Voynich elyazmasından habersiz olması da bir yana atılmış değildir. Giordano Bruno üstüne edindiğimiz bütün bilgilere göre, inanan ve gözünü budaktan sakınmayan bir insandı bu. Açıkça çok konuşmuştu.

MATHERS ELYAZMASI

Mathers elyazması, **Steganografi** ve Voynich elyazması gibi, şifreli dir. Ama bu elyazmasında bir dereceye kadar kolay bir çift transpozisyonlu şifreyle uğraşmak gibi tatlı taraf vardır, bu oldukça çabuk şifre çözümüne olanak verir. Bu şifre çözümü zamanımızın en olağanüstü gizli serüvenine, Golden Dawn Tarikatı'nın serüvenine burdan ulaştı.

Bildiğim kadarıyla, gene de yayınlanmış olmayan ama daha önceden çok yıkıma yol açan, lânetli olduğu kadar büyülü bir belgeler bütününün kaleme alınmasına da neden oldu.

İşe başından başlayalım.

Bir İngiliz rahibi, saygıdeğer A.F.A. Woodford Londra'da Farrington Caddesi boyunca dolaşüyor. Bir elden düşme kitaplar satıcısına giriyor, burada şifreli elyazmalarıyla Almanca bir mektup buluyor. Bu olay 1880'de geçiyordu. Saygıdeğer Woodford mektubu okumakla işe başlıyor. Bu mektup elyazmasını çözenin Anna Sprengel adındaki bir kadının aracılığıyla Alman gizli derneği **Sapiens Donabatur Astris**'le (S. D. A.) görüşüp konuşabileceğini bildiriyor. Buna layıkça başka bilgiler verilecekmiş, o zaman.

Mason ve Gül - Haç (Rozkruva) üyesi, saygıdeğer Woodford, arkadaşlarından ikisine, her ikisi de seçkin bilgin, üstelik «Kabalacı» olan Dr. Woodman'la, Dr. Winn Westcott'a gidip, buluşundan söz edecek. Dr. Winn Westcott İngiliz polis romanları okurlarının bildiği bir görevde koroner'dir. Bir koroner hem yasal hâkim, hem de sorgu yargıcı olur. Karanlık ölüm olayında, gerektiğinde mahkemenin ve polisin araya girmesini sağlayabilecek bir yargı veren bir jüriyi toplar. XIX. yüzyılda koronerin yargılarından biri ünlü olmuştur : Jüri bir Londra parkında ölü bulunan bir bilinmeyen kişinin «bilinmeyen insanlar ya da şeylerce» öldürülmüş olduğuna karar vermişti. Bu yargıyı gerçekten

özel bir biçimde kaleme alanın Dr. Westcott olduğunu söyleyebilmek hoş olurdu. Elimizde kanıtı bulunmuyor ama, daha ilerde göreceğiz ki Dr. Westcott garip koşullar içinde koroner görevini yitirdi.

Her ne olursa olsun, Woodman'la Westcott, **Sapiens Donabitur Astris**'den (SDA) söz edildiğini duydular. Özellikle simyacılar arasında oluşma bir gizli Alman derneği söz konusudur. Sıradan hekimlerin iyileştirmek istemedikleri Goethe'nin yaşamını, simya ilâçları sayesinde kurtaran, bu dernektir.

Olay gerçekten olmuştur, Oxford Üniversitesi de «**Goethe, l'alchimiste**» adlı bir kitap bile yayınladı. SDA günümüzde de yaşıyora benziyor; şimdi, Stephan George'ca kurulan ve Hitler'i deviren «**kozmetik merkezler**»e bağlıydı. 20 Temmuz 1944 suikastının düzenleyicisi, Kont Von Stauffenberg, bu kozmik merkezlerdendi. SDA'nın tanınmış son temsilcisi, yakınlarda ölen Alexander Von Bernus oldu.

Westcott'la Woodman elyazmasını çözmeği oldukça çabuk başarıyorlar ve Bn. Anna Sprengel'e yazıyorlar. Çalışmalarını sürdürmek için bilgiler ediniyorlar. Bunun üzerine başka bir Mason'dan, Samuel Liddell Mathers adında, Henri Bergson'un kız kardeşiyle evli, kararsız mı kararsız bir kişiden yardım görüyorlar. Şaşılacak derecede kültürlü, ayrıca oldukça karanlık düşünceli bir insandır bu. «Mathers tören kitapları»nın henüz yayınlanmamış bütününü kaleme alıyor. Bu tören kitapları özgün Alman belgesinin özetlerinden, Mathers'in elindeki başka belgelerden, bir de **durugörü yoluyla Bn. Mathers**'ce alınmış bildirimlerden oluşuyor. Almanya'da, küçük İngiliz topluluğuna dışa dönük, yani açık bir gizli bilim derneği kurmak olanağını veren SDA'nın elindedir. Derneğin adı **Order of the Golden Dawn in the outer** : «Dıştaki Altın Şafak Tarikatı» olacak. Bu yetki 1 Mart 1888'de, Woodman, Mac Gregor, Mathers ve Dr. Westcott'a verilmiştir. Samuel Liddell Mathers bu arada Mac Gregor'un adına kont ünvanını ekledi, ve şimdi onun tam yarım - düzüne İskoçyalı soylu ve büyücünün yeniden doğumu olduğunu bildiriyor.

1889'da, bu derneğin doğuşu resmen bildirilmiştir. Şunu gözönünde tutmak gerekir ki XX. yüzyılda olduğu gibi XIX. yüzyılda da ilk kez, ezoterik nitelikli bir güç, SDA, dışa açık bir dernek kurma yetkisini veriyor. Bu yetki hiç bir zaman bir daha verilmiş olmadı ve bu tür bir derneği yetkim olmadan kimseye salık vermem : çok ağır belâlar açmak olurdu böylesi.

Dr. Woodman'ın, tamamen doğal bir ölümden sonra, Tarikat galiba, Westcott'la Mathers'ce yönetilmiştir. 1897'de Westcott'un başına Tarikat'ın işleriyle ilgili belgeleri bir takside unutmak kazası geldi. Bu belgeler, yetkisinde bulunan cesetleri ruh çağırma işleri için kullanmağa kalkmış olduğu için, bir koronerin bu gibi davranışlarda bulunmasını kötü karşılayan polisin eline geçiyor. Böylesinin kendisi için daha iyi olduğuna inanarak, Tarikat'tan çekiliyor Westcott.

Dernek büyümeğe başlıyor ve zekâsı ve kültürü tartışılmaz olan kişileri kendine çekiyor. Nobel edebiyat ödülü alabilen Yeats'ı, Arthur Machen'i, Algernon Blackwood'u, Sax Bohmer'i, tarihçi A. E. Walte'i, ünlü kadın oyuncu Florence Farr'ı ve daha birçoğunu sayalım. Zekâ ve düşgücü bakımından, İngiltere'de zamanın en sağlam kafalı insanları Golden Dawn'un üyesi oluyorlar. Ana loca Londra'dadır. Başkanı, İmparator, W. B. Yeats'dır.

İngiliz taşrasında ve Mathers'in gitgide konakladığı Paris'te, başka localar vardır.

Tarikat'ın iki düzeyi var :

- dokuz dereceye bölünen, ders verilen, birincisi;
- derecesiz rütbesiz, araştırma yapılan, ikincisi.

Öğrenim ilk düzeyin birinci derecesinden başlayarak bir çevirisi yapılan John Dee'nin enoşiyen diline dayanır. Yazık ki bu çeviriler ya yok edildi ya da saklanmış oldu. Enoşiyen metinlerinden geriye, «**insa-na görünmez olma olanağını**» veren bir metin kalıyor daha çok : «**Ol sonuf vaorsag goho iad balt, lonsh calz vonpho. Sobra Z-ol ror l ta nazps.**» Bilinen hiçbir dile benzemiyor. İnsan bu tekerlemeyi tam olarak söyleyebilirse, bedenden ortalama 45 santimetre uzaklıkta bir **görünmezlik halkasıyla** çevrilmiş gibidir. Buna karşı çıkmıyorum.

Öğrenim, öyleyse, enoşiyen diline, simyacılığa, daha çok da kendi - kendine egemen oluşa dayanıyordu.

Birinci düzeyin ikinci derecesinden başlayarak çırağa öyle bakılıyor ki tüm zihinsel hastalıkları ve bütün zayıflıkları ortadan kalkıyordu. Bu türden çok iyi başarıya ulaşmış görünen elli kadar tedavi biliniyor.

Beş altı yıl içinde, Tarikat herkese hoşnutluk veriyor, buraya giren bütün kişiler de zihinsel yönden zenginleşmiş olduklarını söylüyor.

yorlar. Sonra Mathers yakışksız işler yapmağa başlıyor. 29 Ekim 1896 da, Tarikat'ın bir üçüncü düzeyi olduğunu açıklayan bir bildiri yayınlıyor. Bu üçüncü düzey, ona göre, tanımını verdiği **İnsanüstü** varlıklardan oluşmuştur :

«Beni ilgilendiren konuda inanıyorum ki bunlar insandırlar ve bu Yeryüzü'nde yaşıyorlar. Ama ellerinde insanüstü korkunç güçler var. Kalabalık yerlerde onlara rastladığımda, aşkın sağlık ve bedence sağlamlık izlenimi dışında, görünüşlerinde ya da giyinişlerinde hiçbir şey onları sıradan kişilerden ayırmıyor.

«Başka deyimle, geleneğe göre uzun yaşam iksirini içmenin verdiği bedensel görünüş. Buna karşılık, yabancı ülkenin yanına yaklaşılamaz bir yerinde buluşma olduğunda, simgesel giysiler giyiyor ve sınıflarının rozetlerini taşıyorlardı.»

Bu bildirinin içeriğine gelince kuşkusuz türlü biçimde düşünülebilir, Mathers'in deliliği de işin içine karıştırılabilir, ama yalan söylemediğini düşünmek gerekir belki. Bizim diyebileceğimiz şey, susmakla çok daha yi etmiş olacağıdır. Bildirisi bir yandan, onu 1917'de ölüme sürükleyen bir işkencenin konusu oldu. Öte yandan, bildirisi dernekte ünlü Aleister Crowley gibi, çok az iyi diye bilinebilen kişileri çekti.

Hepten uğursuz ve elbetteki büyüklük hastası ve de her halükârda çılgın bir kişi olan Crowley, 1900'de, günün birinde, Londra Loca'sında ortaya çıktı. Yüzünde kara bir maske ve üzerinde bir İskoç giysisi vardı. Mathers'in elçisi olduğunu, Loca'nın yönetimini eline almak için seçilmiş bulunduğunu bildirdi. Tepki korkunç oldu. Loca'nın İmparator'u, Yeats, Mathers'i tahtından indirdi ve Crowley'i dışarı attırdı. A. E. Waite üçüncü düzeyin ve bilinmeyen üstlerin varlığını kuşku buldu.

1903'te, Waite'la belirli bir sayıda arkadaşı çekildiler ve gene Golden Dawn denen başka bir tarikat kurdular. Bu tarikat 1915'e kadar işlerini sürdürdüler, sonra Yeats, Arthur Machen ve Winn Westcott çekildiler.

Tarikat Dr. Felkin denen birinin yönetiminde iyi kötü yürüdü, derken kadınların eline geçip yavaş yavaş söndü. Böylece Yeats'ın «ruhun zekâya karşı son değil, ilk başkaldırısı» demiş olduğu şey son buldu. Mathers kimi olguların ortaya çıkmasına yol açan tören kitaplarının hepsini geriye almışa benziyor. Elyazmaları öfkeli yazılar olduğundan ya da kendisi hasta düştüğünden bunları yayımlamak için bû-

tün girişimler suya düşmüş oldu. 1917'de gönlü hepten kırık öldü. Kimileri Crowley'in onun baş işkencecisi olduğunu söylüyor, ama Crowley gerçekten ancak oldukça az tehlikeli bir büyüklük hastası olmuşa benziyor.

Mathers'in tören kitaplarının tümü yok olduysa da, belirli bir sayıda tören belgesi ya da Golden Dawn'ca verilen dersler yayımlanmış oldu. Özellikle Birleşik - Devletler'de Dr. İsrail Regardie tarafından dört ciltte ve bu 1971 yılının başında, R. G. Torrens BA'nın **The Golden Dawn its inner teachings**'i (yayıncı Neville Spearman, Londra).

Bu son kitabın akılcı biçimde yazılmış olmak, (kırk sekiz bölüm vardır), ve her bölümün sonuna kısa ve değerli bir kaynakça da vermek gibi iki ayrıcalığı vardır.

Bundan başka, Golden Dawn konusunda elimizde çok kanıt var.

Bunun için durum saptaması yapmak olanaklıdır. Herşeyden önce göze çarpan nokta, üyelerinin çoğunun ilginç zekâ ve kültür düzeyidir. Golden Dawn yalnızca büyük yazarlardan değil, üstelik fizikçilerden, matematikçilerden, askerî uzmanlardan, hekimlerden de oluşuyordu. Belli olan şey, Golden Dawn denemesi yapan tüm kişilerin bu denemeden zenginleşmiş olarak çıktıklarıdır. Hepsi yaşamlarının güzelleştirilişi üzerinde, yeni içsel dolgunluk üzerinde, Golden Dawn'ın kendilerine aşılamış olduğu duygu ve güzellik üzerinde duruyor.

Gustav Meyrink şöyle yazdı : «Ölümsüz Ben'in bir uyanışı olduğunu biliyoruz.»

Açık görünüyordu ki Golden Dawn bu uyanışı kışkırtabiliyordu, ayrıca yalnız birkaç araştırma yönünü : insanın kendisinin değişimini belirtmek üzere, simyacıların, gnostiklerin, kabalacıların ve Gül - Haç'cılarının o ölümsüz düşünüyü de gerçekleştirmişti.

Büyüye karşı gösterilebilen kuşkuculuk ne olursa olsun, -kişisel kuşkuculuğum oldukça önemlidir- Golden Dawn'ın bildiğimiz kadarıyla, insanlık tarihinde görülenden daha sağlam bir büyüsel deneyimi başardığı daha az geçerli sayılmaz. Bunu yalnızca daha iyi başarmakla kalmadı üstelik büyüü öğretmeyi de becermiş oldu.

İnsan binlerce yıldır, uyanışın kendisinden çok, uyanık bilinç durumunu düşledi. Golden Dawn buna erişmiştir. Bu açık. Açık ta, en

azından pek olabilir görünen bir noktada, Golden Dawn'ın John Dee'nin enoşiyen alfabesini çevirmeği başardığı, bir de yöneticilerinin John Dee'nin yapıtını, Trithème'inkini ve ellerinde bir örneği varsa belki Voynich elyazmasını okuduklarıdır. John Dee çoğunu yapabildiğinden, bunu düşünmemek olmaz.

Bunu böylece kabul ettikten sonra, gerçek sorun böyle bir bilgi ve güç birikiminin neden bir gerçek enerji merkezi, XX. yüzyıla egemen olacak olan bir ışıyan kale kurmağa ulaşmadığını bilmekle ortaya çıkıyor. Bellidir ki Golden Dawn düşmanlıklar yarattı, ama gene bellidir ki dışarıdan yıkılmış olmaktan daha çok içeriden çöktü.

Bu yıkılışın sorumluluğu Aleister Crowley'e yüklenmek istendi. Bu sözümona büyücünün zırdeli olduğu, kesinlikle bellidir. Oldukça klâsik bir cinsel taşkınlık biçiminde belirmiş olan deliliğinden başka, inanılmaz öykülere karışmağa kalkmak gibi olağanüstü bir yeteneği vardı Crowley'in. Birinci Dünya Savaşı sırasında, İngiltere'yi zorla ele vererek Almanya'nın yanını tuttu. Kimileri, gizli Alman servislerinden sağlanan bilgilerle bir denizaltının, Birleşik - Devletler'in savaşa girmesine yol açan Amerikan transatlantiği **Lusitania**'yı torpilleyerek batırmasına olanak sağlayanın o olduğunu ileri sürerler. Crowley Birleşik - Devletler'in başına belli bir sayıda iş açtı ve böylece Sicilya'ya kaçıp orada Cefalu'da lânetli bir manastır kurdu (şimdi bu yerde Akdeniz kulübünün bir köyü vardır).

Crowley'in manastırında acıklı bir olay oldu. Raoul Loveday adında Oksfortlu bir şair, bir kara âyin töreninde, bir kedinin kanını içti, o saat ta bundan öldü; adamcağız bu ölümü hak etmemişti. Dul karısı bir kızılca kıyamet kopardı, basının etkisiyle de, Crowley 1923'te Sicilya'dan kovulmuş oldu.

Daha sonra İngiltere'de yaşayıp burada iftira diye basını mahkemeye vermeğe kalktı. Yargıçlar Crowley'in ömürlerinde rastladıkları «**en iğrenç kişi**» olduğuna karar verdiler, ona az da olsa zarar - ziyan parası vermeği de reddettiler. Daha sonra, 1947'de, Hastings'te bir aile pansiyonunda ölünceye kadar gitgide derin bir yoksulluk içinde süründü, yaşamından ve yapıtından yayılan etki, tehlikeli bir kisiden daha çok, iyice kol kanat gerebileceğimiz bir mutsuzun etkisidir. Zaten Crowley Mathers'in ellerine düşen tek dolandırıcı da değildi.

1900'e doğru, kendini, bilinmeyen Üstler'in temsilcisi diye tanı-

tan, ertesesi yıl tamamen olağan dolandırıcılar gibi de hüküm giymiş olan, Horos adlı bir çiftin kurbanı oldu. O zaman basında bol bol Golden Dawn'dan söz edildi ve bu, kimilerinin Tarikattan çekilmelerine sebep oldu.

Basın, 1910'da, Golden Dawn'la ilgilenmeğe başladığında da Mathers, Golden Dawn'ın tören kitaplarını izinsiz yayınlayan Crowley'in Equinox gazetesinin çıkışını önlemeğe çalıştı. İngiliz bilirkişiler mahkemesine denk bir mahkeme, müdahaleyi kaldırdı ve gazete çıktı.

Kuşkusuz bu Mathers'in saygınlığını düzeltmeyecek bir şey; Mathers'in elinde gerçekten bir güç olmuş olsaydı, Crowley'i yok etmiş olabileceğini, ya da Crowley'in elinde bir güç olsaydı Mathers'i ortadan kaldırmış olabileceğini saptayanlar çoktur. Genellikle büyük sonuçlar vermeyen büyücüler düellosunun yeni bir çok örneğini de biliyoruz. Bellidir ki Mathers'in açık yürekliliği hayli zarar gördü, ama bunun Golden Dawn'ın çökmesinin temel nedeni olduğu sanılmaz.

Özel kaynaklardan başlayarak toplayabildiğime göre, belirli bir sayıda gücün, hele de durugörünün işlerliği Tarikat'ın üyeleri için gerçek bir ilâç olmuştur, 1905'ten başlayarak da her türlü araştırma durmuştu. Olmadığından daha çok olağanüstü olabilmiş olan bu serüvenin başarısızlığının nedenini burada aramak gerekir gibime geliyor.

Dr. Felkin tarafından kurulan **Stella Matutina**, Aleister Crowley'in kurduğu **Argenteum Astrum**, Bn. Violette Firth takma adlı, yazar Dion Fortune'un kurduğu **Société de la Lumière Intérieure** gibi, yetkisiz, değişik görüşlü kişilerce kurulan çeşitli ikincil önemde topluluklar, ile ri gitmiş görünmüyorlar.

Bu son topluluk gene de vardır, ve Bn. Firth öyküler ve çok ilginç romanlar yazdı.

Eksiksiz olmak için, Golden Dawn'da anglikan katolik kilisesine bağlı hristiyan kişilerin, özellikle La guerre du Graal'ın yaratıcısı, büyük yazar Charles Williams'in, bir de gizemci Evelyn Underhill'in bulunduğunu belirtmek gerekir.

Golden Dawn'ın belgelerinin kimileri ezoterizme değinir ve bu alanın uzmanlarınca oldukça önemli olarak sayılmışlardır.

Ayrıca Mathers'in gizemci yapıtları ya da çevirileri kalıyor geriye : **La cabale** (1889), **Salomon le roi** (1889), **La magie sacré d'Abra-**

melin (1898). Bu son kitap Mathers'in garip belgelerin ana kaynağı. Arsenal Kitaplığı'nda bulduğu bir elyazmasının çevirisidir. Oldukça tam bir metni yakınlarda, 1962'ye doğru Paris'te yeniden basılmıştı.

Öyleyse elimizde bol sayıda çok ilginç parça bulunuyor, ama biz de olmayan Mathers'in **tam tören kitabıdır**. Bu tören kitabı, lânetli kitapların, bu kitapların çoğunu özetleyen ve tamamen olağanüstü kapılar açan, doruğu olabilirdi. Mathers'in **bilinmeyen üstlerle** bir ilişki olarak yorumladığı üstün bir bilinç biçimini böylece gerçekleştirmiş olması saçma görünmüyor. Mathers'e saldırılmış olması hiç te şaşırtıcı değildir.

Bununla birlikte, bütün bu olay çağımızda geçiyor ve Mathers fotoğraftan yararlanıyordu. Yeterli bir sayıda fotoğraf almış olması, bütün bu fotoğrafların da yok olmuş olmaması öyleyse olanaksız değildir. 1967'de, bütün Mathers belgelerinin yeniden bulunmuş olacağı umulabildi. Bu yıl, Manche kıyısındaki bir tepe sularla kemirildiğinden çöktü, Golden Dawn'dan kalan, toprak altında yatan eşyalar da, denizin kıyısına vurdu. Ne yazık ki bu eşyaların incelenmesi, dersler sırasında alınan notlar gibi çalışma araçlarının ve ders metinlerinin söz konusu olduğunu gösterdi. Belgelerin hiç biri Mathers'ten gelmiyordu.

Golden Dawn'un çeşitli derslerinin kaleme alınışında görülen etkiler üzerinde çok tartışıldı. Daha önceden hristiyan etkilerini bildirdik. Kuşkusuz Yeats'ca getirilmiş, Blake'in büyük bir sayıda düşüncesi de bulunur. Kuşkusuz, açıkça Mathers'in incelemelerinden gelen, büyük bir sayıda Kabala'ya başvurular da bulunur.

Bulunmayan, enoşiyen dilinin günlük dile çevirisi ve bunun deneyimlerle ilgili uygulamasıdır. Enoşiyen deyiminin kendisi de ilginçtir. Çeşitli «Enok kitapları» peygamber Enok'un başka gezegenlerdeki, dahası da başka evrenlerdeki inanılmaz yolculuklarını anlatan bir dereceye kadar yeni sahtelerdir. 1883 ve 1896'dan kalma baskıları bulunur.

John Dee'nin enoşiyen dili tamamen başka bir öyküdür. Dee **ışıklı bir yaratıkça** başka gezegenlere götürülen Enok'un efsanesini biliyordu ve karşısına çıkan ışıklı yaratığın diline enoşiyen dili adını verdi. Ama kimi safdillerin inandıkları gibi, İncil'le çağdaş Enoş kitabı yoktur. İki Enoş kitabının gnostiklerden kalma olduğuna inanmak için önemli nedenler de yoktur. Elyazması durumunda bile, bunların XVIII. yüzyıldan önce ortaya çıktıkları görülmez.

Golden Dawn'ın yaşıyan birkaç tanığı, enoşiyen dilinin uygulamaları konusunda, inanmak zorunda kalmış olmadığımız çok ilginç şeyler anlatırlar. Söz gelimi bir oyundan, «enoşiyen satrancı»ndan, satranca benzeyen ama taşları Mısır tanrılarını andıran bir oyundan söz ederler. Taşlar bir tür satranç tahtasının bir yarılarısı üzerinde tek başlarına yer değiştirirlerken, sanki görünmeyen bir düşmana karşı oynanıyormuş bu oyun.

Bu deneme bir otomatik yazı ve telekinezi karışımı olarak tanımlanırsa bile, gene de belirli bir şairane güzelliği vardır. Bütün bunlar bize Mathers belgelerinin yok oluşunu pek o kadar aratmaz.

Umabileceğimiz şey, yok oluşun belki kesin olmadığıdır. Mathers önlemlerini aldıysa, bir gün, yeniden ortaya çıkmış olacak olan fotoğraf kâğıtlarını Londra'da ya da Paris'te saklamak zorunda kaldı. Meğer ki gizemli Alma derneği SDA da ortaya çıksın.

Alexandre Von Bernus, *Alchimie et médecine*'de, bu Derneğin ölmediğini gösterir gibidir. Bu tür sorunları en iyi bilen Avrupa adamı, zavallı dostum Henri Hunwald'ın düşüncesi de böyleydi. Belki bir gün, yeni bir dışa açık bir dernek kurma izni verilebilir.

DELİ EDEN KİTAP : EXCALIBUR

Şu satırları yazdığımız sırada, (1970 - 71'lerde) çok gösterişli bir yat dünyanın denizlerini dolaşıyor. Bilinen, bilinmeyen hiçbir ülkenin olmayan bir bayrak taşıyor yat. Güvertesinde belirli bir sayıda koruyucu var, çünkü daha önceden çok kez, kaptanın para kasası zorlanarak açılmağa kalkışılmış; bu para kasasında okunması insanı deli eden, adına da **Excalibur** denen tehlikeli bir kitap bulunuyor.

Bu öykünün anlaşılabilir olması için, yatın sahibinin yaşamına değinmek gerekir : Adı Lafayette Ron Hubbard, diyanetik ve siyantoloji gibi, iki buluşu da bulunan bir Amerikalı. Hubbard'ın öyküsü genellikle, Martin Gardner'ce **Les magiciens démasqués**'de, bence de **Rire avec les savants**'da alaylı bir biçimde anlatılmış oldu. Ama son iki yıl içinde görülen, belirli bir sayıda yeni olay, bunun yalnızca garip bir öykü olmadığını kabul ettirmek istiyor. Bunu elden geldiğince en yansız biçimde anlatmağa çalışacağım.

Lafayette Ron Hubbard bir bulucu ve çok yürekli bir Amerikan deniz subayıdır, kesinlikle. Üstelik - bu türde artık pek yazmıyor - en iyi Amerikan kurgu - bilim ve fantastik yazarlarından biri oldu. Fransızca'ya çevrilen romanları arasında, **Le bras droit de la mort**'u (Hachette) analım.

Kurgu - bilim ve fantastik konusunda, yapıtının en iyi bölümü, 1940 savaşından önce yazılmıştı. Bu savaş sırasında, Japonlar'la olan bir çarpışmada, almış olduğu bir yaranın sonunda Hubbard, **Klinik** ölüm deneyi geçirdi. Yeniden kendine geldi, ama, hiç bir zaman olağan biçimde bir insan olamayacağını artık anlamış, hiçbir zaman tam açıklanamayan algılar ya da duyumlar edinmişti.

Gene savaştan sonra, düzenlice insanın sinir sistemi üzerinde düşünmeğe başladı. Sonunda diyanetik adını verdiği yeni bir kuramı düzenledi ve ünlü kurgu - bilim basıcısı, John Campbell'e bildirdi.

Diyanetik tamamiyle Amerikalılar'ı ayartmak için yapılmış bir ruh çözüm biçimiydi. Amerikalılar gerçekten «**bunu siz - kendiniz yapın**»a düşkün kişilerdir ve diyanetik önceden hiçbir deneme geçirmiş olmadan insanın kendi yetilerini biri üzerinde denemek olanağını verir.

Genel diyanetik kuramı, Freud gibi, bir bilinçaltını kabul eder ama Freud'ca bilinçaltının çok tehlikeli - şeytandan kopya edilmiş - olmasına karşın, Hubbard'ın bilinçaltı tamamen saçmadır. Bu bilinçaltı anlamlıyı aşmaktan uzak, tümüyle yazıya dayalı olduğundan, kayıtlar ya da **engram**'larla (1) da (Hubbard bu bilimsel deyiimi hiç te olağan biçimde kendi anlamında olmayan bir anlamda kullanıyor gerçekten) kurulmuş bulunduğundan bizlere en kötü çılgınlıklar yaptırıyor.

Hubbard'ın bilinçaltı çok erkenden, özellikle dölütün (fötüs) yaşamı sırasında oluşur. Ve, gene Hubbard'a göre, çocuğun erginleşince kolaylıkla en aşırı solculuğa düşmesi için, karnı burnunda bir kadına «solunu kullanmakta ayak diriyorsun» denmesi yeter!

Beyni bütün engram'larından kurtarmakta başarı sağlanırsa, Hubbard'ın açıkça bildirdiğine göre, alabildiğine «aydınlık» bir insan yaratılacak. Her karmaşadan uzak, zihince tümüyle sağlam bu «aydınlık» insan, (2) insanüstüne yakın, yeni bir insan türünün çekirdeğini oluşturacak. Hubbard'ın **Astounding Science - Fiction**'daki yazılarında ya da, çıkar çıkmaz, en çok okunan bir kitap olan **Dianetics** kitabında tanımladığı yöntemlerden yararlanarak kişiyle yalın bir konuşma yoluyla bu sağlanmış olabilir.

Hubbard karısını tedavi etmekle işe başladı. Kadın «aydınlık» olur olmaz, boşanmak istedi ve bunu elde etti. Daha sonra arkadaşlarından birini tedavi etti, hemen «aydınlık» olan adam karısını öldürüp intihar etti. Bunun üzerine diyanetiğin sevilip tutulması büyük oldu. 1955'e doğru, Amerikalılar binlerce kişiyi diyanetikle tedavi ediyorlardı. Sonuçlar başlangıçtaki kadar coşku verici olmadı ama, bu küçük salon oyunu çabucak ruhçözümle (psikanalizle) yarıştı.

Ruhçözümün kuşkusuz hayvanlara uygulanmak ayrıcalığı vardır. Köpeklerle göre diyanetik uygulayıcıları bilinmezken, köpeklerle göre

(1) Engram : Fiziksel ve bilinçdışı anlar sırasında kaybedilen zihinsel imge resmi. Tanım olarak, bir sarsıntı ya da yaralanmayı içerir. (R. Hubbard'a göre)

(2) Aydınlık (Clear); aydınlanma : Bireysel hayatın bütün fiziksel acılarını ve ıstıraplı heyecanlarını silmek. (R. Hubbard'a göre)

ruhçözümcüleri vardır, Birleşik - Devletler'de. Buna karşılık, diyanetiğin, hızlı, az tehlikeli olmak, bir de, insan ruhunu karışık deyimlerle değil de size bir elektrik zilini evinize yerleştirmek olanağını verenlere oldukça benzer diyagramlarla sergilemek üstünlüğü vardır. Böylesi ne de olsa daha rahatlatıcıdır.

Ruhçözümcüler ayrıca bunun kendilerine büyük iyilik yaptığını incelemiş oldular, kesinlikle «aydınlık» olmaksızın da, anladılar. Hubbard'ı okuyunca, onun Reich ya da Ferenczi'den (1) daha çok deli olduğunu sanmayız. Daha az delidir. Ve dölütün canlılığı sırasında olmuş anılar konusunda, Hubbard haklı görünüyordu. Qlay klinik açısından doğrulanmışa benziyor, ortaya böylece çözümlenmiş olmayan bir sorun çıkıyor: **daha işitme sistemi olmayan dölüt, nasıl oluyor da, çevresinde söyleneni duyabiliyor? Ama dölüt duyuyor, bu bilgi şimdi sağlamdır.**

Ne olursa olsun, diyanetiğin ruhçözümünden az çok saçma olduğu söylenemez. İkisi, ilkel şamanın yöntemlerinden daha az sağlam «iş görüyor», ama görüyor. Her ruhta dengeye doğru öyle bir çaba vardır ki, herhangi bir yol kusurlu bir ruhsallığı geçici olarak iyileştirebilir. Bu iyileştirme kuşkusuz sürekli değildir, yalnız kimyasal yöntemler gerçekten iyileştirebilir.

Diyanetik bu ancak olabildiğince ilginç yöntemlerden biri olmağa özgü görünüyordu, herkes te bunu böylece düşündü. Ama, iş yürüyordu durmadan. Hubbard diyanetiğin eksikliklerini düşündükten sonra, diyanetiğin ancak bu dünya yaşamındaki psişik bozuklukları giderdiği, ama hiç bir durumda geçmiş yaşamlara ilişkin ruhsal yanlanmaları iyileştirmedeği sonucuna vardı. Böylece yeni bir bilim dalını, silyantolojiyi yarattı.

Diyanetik bir parlayıp söndü ama, siyantoloji, ağır ve yavaş yavaş artıcı bir gelişimle, 1971'de siyantoloji akımının birçok kişiyi kaygılandıran dünya çapında bir güç yarattığını gösteren söz götürmez bir büyüme kazandı. Bu akımın yığınla parası vardı, hangi kaynaktan geldiği pek bilinmiyor. Hubbard'ın ilk müteşebbis hisseleri büyük bir tutar karşılığında elinden satın alınmış olabilir, on milyon dolar filân de-
nıyor.

(1) Reich (Wilhelm) Avusturya kökenli ruhçözümcü (1897 - 1967); Ferenczi (Sandor) Macar ruhçözümcü (1873 - 1933). Çev.

Hubbard **Scientology** (1) diye, başka kitaplar yazdı. Ve birkaç yakın dostun okuması için, kendi önceki yaşamlarının anılarını kaleme aldı. Bu anılar, ona göre, yitik bir sömürgesi olduğumuz büyük bir galaktik uygarlıktan geliyormuş.

Anılarını, birkaç gönüllüye okuttuğu **Excalibur** isimli bir kitapta topladı. Bunları okuyanlar, delirdiler ve, bildiğim kadarıyla, hep deliler evine kapatıldılar.

Ne diyanetik, ne ruhçözümü, ne siyantoloji, ne de bildiğimiz ilâçlar onlara hiçbir şey yapamıyor. Hubbard denizlerde dolaşmağı sürdürürken, bilinmeyen kişiler kasasını zorlayarak açmağa ve **Excalibur'u** okumağa kalkıyorlar. Bu sırada, siyantoloji çok kişiyi hayli kaygılandırıyorsa benzeyen bir durumda yayılıyor. Sharon Tate'ın katili, Charles Manson, siyantolojinin yerel temsilcisi olduğunu söylüyor böylece. Siyantologlar bunu inkâr ediyorlar ve Hubbard Manson'u tehlikeli bir şeytancı insan diye FBI'ya bildirmiş olduğunu bile söylüyor. **Siyantologlar insanlara egemen olmakla, insanları denetlemekle ve insanları uzaktan yönetmekle ve yeryüzünü ele geçirmeyi amaçlamakla suçlanmışlardır.**

Onlar, ilk hristiyanların yaptığı gibi, sükûnetle karşılık veriyorlar.

Rakamlarla ifade edilemeyecek kadar kalabalıktırlar. Ama 1969'da, daha akılcı bir hekimlik için, ve resmî hekimliğe paralel hekimliklerin en ağır şekilde mahkûmiyeti için mücadele eden bir İngiliz derneği, onları herkese duyurdu. Bütün İngiliz siyantologları derneğe yazılmağa başladılar, burada da çok çabuk çoğunluğu ele geçirdiler. Bu olay onların oldukça kalabalık olduklarını gösterir.

Kimi ülkeler siyantolojiyi yasaklamaktan söz ediyorlar ama, bildiğim kadarıyla bu, hiç bir yerde gerçekleşmedi. Siyantologların yararlandıkları parasal büyük kaynaklar gazetelerle, dergilerle ve belgelerle dünyayı tam anlamıyla doldurmak olanağını sağlıyor onlara. Bir siyantoloji kursuna yazılma masraflı değildir, akımın kaynakları buradan da gelmiyor. Derneğin, birçok ülkede, yerel yasaya uygun olarak saptanmış olan yönetim kurulu, bunun çok sağlam bir iş olduğunu biliyor. Ama bu çok sağlam işin nasıl yürüdüğünü açıkça aydınlatmıyor.

(1) **Scientology** : Uygulamalı dinsel felsefe. Dünyanın birçok yerinde kiliseler halinde örgütlenmiştir.

İngiliz siyantoloji yöneticilerinden biri basına şunu açıkladı : «Biri bize sataşmağa kalkarsa, onun hakkında, araştırmalar yapar, kuşkusuz aykırı birşey bulup bunu kamunun bilgisine sunarız işte.» «Bu gerçekten olmuştur, siyantolojinin elinde hem çok sağlam bir casusluk ağı bulunduğunu, hem özel dedektiflerden oluşma en iyi casusları kullanmak yolları olduğunu bu bize gösterir.

Zaman zaman yeni bir nazizm gibi, ya da en azından bir ruhsal silâhlanma türü gibi gösterilmesine karşın, siyantoloji siyaset yapar görünmüyor. Bu kanıtlanmış gibi değildir. Buna karşılık, tam olarak benimsenmiş görünen şey, siyantolojinin yalnız kıyıda köşede kalmış dinlerin ve ufak tefek gizli mezheplerin müşterilerini değil, ama hırstiyanlık ya da marksizm gibi iyi kurulmuş dinlerin müşterilerini de kendine çektiğidir. Siyantoloji hem sayı bakımından, hem de güç bakımında sürekli yayılmadadır. İçinde ben de olmak üzre, Hubbard'ı alaya alanlar, belki çok erken güldüler. Siyantoloji olgusu alabildiğine ilginçtir, henüz yeteri kadar da incelenmiş de değildir.

Siyantoloji birçok kurgu - bilim yazarını, hele, artık sadece siyantolojiyle uğraşmak için, belli bir süredir, kurgu - bilimi bir yana bırakmış bulunan Van Vogt'u ağına düşürdü. Siyantoloji diyanetiği inkâr etmiyor, ama gönül gözüyle görüş denebilen ek bir içerik katıyor. Ve Hubbard, gerçek serüvenci ve bilgili mühendis dış görünüşü altında, hiç kuşkusuz, gönül gözüyle gören bir kişidir. Klinik ölümde bulunduğu sırada bir rüyet görmüş, o zamandan bu yana başka görüntüler de edinmiş gibidir. Aralarında iş adamları, ama belki başka kişilerin de bulunduğu siyantoloji yöneticileri hakkında, ne yazık ki artık pek birşey denmiyor.

Siyantolojinin halkla ilişkisi düzeyinde, kolay öğrenimi düzeyinde de, çok inanmış, tüm görünüşlerine göre de, samimi kişilere rastlanır. Üst düzeyde olanı tam olarak söyleyemeyeceğim. Filozof Max Weber'in (1) ardından, bir insan varlığının bir başkasına etkisine genellikle «şeytanî etki» deniyor (2). Siyantoloji çok yüksek şeytanî etkilere sahip olan kişileri topluyor.

Ne olursa olsun, bir siyantoloji topluluğunun üyelerinin başkan-

(1) Dinler Sosyolojisi üstüne araştırmaları bulunan Alman iktisatçısı (1864-1920).

(2) Şeytanî etki : «effet Charismatique» : Cezbeden etki, sihirleyen etki de denir.

larına, genellikle de siyantolojinin durumuna bağlılığı tam bağınaz bir niteliktedir. O kadar ki topluluklara karşı yığınla yakınma ortaya çıktı.

Golden Dawn'un tersine, oldukça kaygılandırıcı gerçek bir gücü belirten bir enerji merkezi olmuştur siyantoloji. Diyanetiğin başına gelmeyen şey. Gücü azalan Psikanalizin ayrı ve yalınlaştırıcı yolundan daha ilerde olmayan bir akımın yapısına birşey şırınga edilmiş oldu ve bu akım henüz sınırlandırmadığımız amaçlar için kullanılan bir aygıta dönüştü. Şakanın zamanı geçmiştir ve öyleyse siyantoloji kadar dinamik bir etkinliği göstermek için diyanetiğe getirilmiş olan ne diye sorulabilir.

Bütün dinlerin başlangıcında olduğu gibi, bir kitap vardır. Hemen hemen bunun içindir ki **Excalibur**, yeni dinin gizli tılsımı diye özenle saklı tutulmuştur. Olay ilginçtir, çünkü Mormon'lar ya da Bâbî'ler gibi benzer durumlarda, temel kitabı - Mormon'lar için Joseph Smith'in kitabı, Bâbî'ler için Bab'ın kehanetleri - bol bol yayınlanmış oldu. Siyantoloji konusunda, hem çok yeni bir propaganda çabası, hem de **lânetli diyebileceğimiz gizli bir kitabı saklayan bir örgüt karşısında bulunuyoruz**. Bu kitabı okuyan insanların başına geleni pek bilmiyoruz; kitabı okurlarken yalnız deli mi oldular, yoksa bazı deneyimlere mi giriştiler?

(Burada bana sık sık sorulan bir soruya karşılık vereyim : **Matin des magiciens**'le **Planète**'den doğan akımı neden bir din - ötesi türe dönüştürmeğe kalktım? Yalnızca şu karşılığı vereceğim ki insan topluluklarının dinamiğini bütünüyle bilemeyişiğimiz gözönüne alındığında din - ötesi yeni akımlar çıkarmak bana çok tehlikeli geliyor. **Nouveau Planète**'in 2. sayısı için Fransızcaya çevirdiğim Catherine Mac Lean'ın **L'effet boule de neige** (1) adlı güzelim bir öyküsünde, küçük bir Amerika kentinde, giysiler toplamak, bunları onarmak, sonra yoksullara dağıtmakla uğraşan bir öbek evde kalmış kız görülür. Düşüncesiz toplum-bilimciler bu öbeğe çığ gibi büyüyen, başka toplulukları da çeken dinamik bir yapı ekliyorlar. Ve bu bir avuç insan sonunda dünyayı ele geçiriyor... Bu tür olaylar, bence, bütünüyle olanaklıdır, işte bunun için **Planète** akımından başlayarak bütün bir din - ötesine ilişkin girişimi özenle kısa kestim.)

Halk düzeyinde, siyantolojik öğrenim daha akla yakın bir biçimde,

(1) Çığ gibi büyüyen etki. Çev.

oldukça ilkel diyanetiğe benziyor. Tedavi gören insanlarda bilincin yoğunluğunu artırdığını ileri sürüyor(buna belki de erişiyor. Böylesi her zaman görülmez. Söz gelimi, Amerikan kurgu - bilim yazarı Barry Malzberg 1971 yılının başlangıcında, New York metrosunda siyantoloji propagandası afişlerini görünce, nasıl dersler almağa gittiğini açıkladı. Bu kendisinde hiç te birşey yaratmamış ama, belkide başlangıçta iyi tesirleri yoktu...

Üst düzeyde öğretilen şeyi, bilmiyorum. İlerleme edebiyatı Dünya'nın henüz yitik bir sömürge olmadığı, ancak büyük galaktik insanlık akımına bağlı bulunduğu çağdan gelen bilgilere inanıyor. Bu kuşkusuz kurgu - bilime çok benzer, ama hidrojen bombası ve Ay'a yolculuk ta buna benziyor. Olayı, daha yakından görmek gerekirdi.

Siyantolojinin Kara Cüppeliler dediğim, varlıklarını bu kitapta sergilediğim kişilere gerçekten oldukça benzer insanlarca hırpalanmış olarak ortaya çıktığını belirtmek te ilginçtir.

Gönüllü ya da gönülsüz, devreden çıkmış görünen Hubbard'ın dışında, siyantolojinin arkasında kimin bulunduğu pek iyi bilinmiyor. Burada oldukça ilginç bir paradoksa düşüyoruz : Golden Dawn'ın, o kadar parlak ve bazan o kadar dâhî erkek ve kadınları, neden bir enerji merkezi yaratmayı başaramadılar? Ve siyantolojinin adı belirsiz kişileri neden bunun üstesinden gelemediler?

Bunda toplulukların dinamiğinden doğmuş nedenler olabilir. Hepsi güçlü bir kişiliğe sahip olan insanlardan oluşmuş bir topluluk yaratılamaz belki. Siyantolojide var olduğu izlenimi bırakan, Golden Dawn'da kendisini saydırmakta başarıya ulaşmış görünmeyen bir sıra düzeyi (hiyerarşi) gerekiyor belki.

Belirli bir alayla, siyantoloji orta düzeydeki kişilere seslenirken, Golden Dawn'ın çok sınırlı bir ayrıcalıklı insanlar katına seslendiği de söylenebilir.

Siyantolojik toplulukların üyeleri bana gene üçüncü bir karşılık verdiler : onlara göre, Golden Dawn yalnız bir boş inançlar ve büyüsel uygulamalar yığını;vken, siyantoloji, bilimsel olduğundan başarıya ulaşmışmış.

Siyantolojinin kendisinin yayımladığı belgenin okunması en azından genellikle bu sözcüğü verilen anlamda, hiç te bilimin söz konusu

olmadığını gösterdiğinden, bu karşılığı geçerli saymak bence güçtür. Bu freudcülüğe oldukça benzer bir gizemdir. Tıpkı freudcülükte olduğu gibi, elimizde hiç bir kanıt türünün bulunmadığı kesinlemeleri tartışmasız kabullenmek gerekir. Ayrıca, Golden Dawn uyanışın büyük sırrını çözmeğe karar vermiş görünürken, siyantolojide hiçbir benzerlik görülüyor. Ama gene de gelişip büyüyor siyantoloji, Golden Dawn'ın yöneldiğine benzeyen bir yapıya göre de ilerliyor.

Golden Dawn'da olduğu gibi, günlük, dahası Jung'la geliştirilmiş ruhbilim erişemediği ve varlığını inkâr ettiği alanlarda bulunan derin ve bilinmedik güçlere başvurmak söz konusudur. Golden Dawn açısından, uyanışın üstünde bulunan» **üstün plânlar**»dandı bunlar. Siyantolojiye göre, akla uygun hiç bir genetik yasanın açıklayamadığı süreçlere ilişkin geçmişe uzanan bir **üstün yüksek - bilinçdışı** söz konusudur. Kimi siyantolojik belgeler yetmiş milyon yıldan söz ediyorlar. Çok gibi geliyor.

Bu biçim düşünceyi yanılğı diye suçlamak kuşkusuz kolaydır, ben işte bunu yapmağa kalktım. Bununla birlikte, olgunun varlığı kuşkulu değildir, nereye kadar gelişeceği sorulabilir.

Tarih'in marksist dinamiğinin, Nobel ödülü almış Jacques Monod'un **Le hasard et la nécessité**'de çok kez gösterdiği gibi, bilimsel tabanı da yoktur. İki kişiden birinin marksist düzende yaşamasını engelleyen şey, budur.

Ay'a yolculuklar üstüne bir açık oturumda, bir İslâm bilginin Ay'da yaşanıldığını söylediğini duydum. Ay yolculuğu bunu kanıtlamadı ama, bu yolculuk İslâm'ı sarsmadı da.

Bir insan topluluğu herşeyini bilmediğimiz dinamik güçlerin etkisinde çığ gibi büyümeğe başladı mı, onu durdurmak çok güç, belki de olanaksızdır. Siyantolojinin belirli bir gençliğe solculuğun ve LSD'nin veremediğini verdiği ve siyantolojinin belki de silâhların desteğinde yayıldığı ne olursa olsun düşünülmemiş değildir.

Bunun için, şu **Excalibur**'da tam ne olduğunu bilmek, siyantolojinin, varsa, gizli öğretisinin ne dereceye kadar lânetli bir kitaptan doğduğunu da bilmek sorunu, incelenmiş olmağa değer. Ve yalnızca Tanrı'nın öldüğünü, birşeyin ya da bir kimsenin onun yerini almasının açıkça gerektiğini de söyleyerek bu tür sorunu aydınlatılabilsin sanmıyorum. Atomun, dalga mekaniğine dayanan kesin kimya kuramının da bulunmasından önce de simyacılardan olduğunu düşünüyorum.

Benzer biçimde, şöyle böyle toplumbilimci elli kişilik bir köyde kendisini saydıracak durumda olmayacakken, yaptıklarını açıklayamayan, ama gene de sonuçlar alan topluluk dinamiği uygulayıcıları olduğunu sanıyorum.

Düşünüyorum ki Hitler ya da Hubbard tamamen görgül biçimde şaşırtıcı sonuçlar alan o amatör toplumbilimcilerdendir.

Bununla birlikte, bu uygulayıcılar bence arkalarında bir örgütçüler ve plânlamacılar takımı varsa iş görebiliyorlar yalnız. Hitler'in arkasında bulunan topluluğun ne olduğunu şimdi oldukça iyi biliyoruz, buna karşılık Hubbard'ın arkasında bulunan takıma ait, hele de işlem için, kesin amaçları için gerekli para üstüne olanı biteni bilmiyoruz. Hubbard'ın arkasında gerçekten lânetli bir kitap varsa, bunun birçok fotokopisini alması, dünyada biraz tehlikeden uzak bir yerlerde bunları saklaması arzu edilir. Yoksa, bir gün yatının başına bir iş gelmesinden şaşırması olmayacağı.

Hubbard'ın kuramı kuşkusuz uydurma sayılabilir, ama belki doğru sonuçlar verebilir. Bu biçim işlerin olması ilk kez değildir.

Siyantolojinin kendine çektiği insanlara ait henüz toplumbilimsel araştırma yapılmadı. Diyanetik, psikanaliz gibi, daha çok delileri çekti. Freud'un kendisi, mesleğinin ilk döneminde, zırdeli olmuşa benziyordu : nümerolojiyi (1) uyguluyor ve en kötü boş inançlara inanıyordu. Bana onun ikinci bir dönemde, kendi - kendini çözümledikten sonra aklını başına devşirmiş olduğu söylendi, ama bundan kuşku ediyorum.

G. K. Chesterton'un (2) pek haklı olarak dediği gibi «Deli aklını yitiren kişi değildir, deli aklından başka herşeyini yitiren kişidir.» Siyantoloji olağan diyebileceğimiz kişileri yığın halinde çektiği bir evreye girmeye başlamıyor mu? Hangi oranda? İlginç olurdu bunu bilmek.

Tehlikelerine ve korkularına karşın, ben de Excalibur'a şöyle bir göz atmağı pek isterdim.

(1) Sayıların büyüklü etkisini derinlemesine açıklayan inanış. Çev.

(2) İngiliz romancısı, şairi, eleştirmeni ve denemecisi (1874 - 1936). Çev.

PROFESÖR FİLİPPOV SORUNU

1903 Ekiminin 17'i 18'e bağlayan gecesi, Rus bilgini Mihail Mihayloviç Filippov lâboratuvarında ölü bulunmuş oldu. Kuşkusuz çarın gizli polisi, Ohrana'nın buyruğu üzerine öldürülmüştü. Polis bilginin bütün dosyalarına, özellikle de 301. baskısı yapılabilen bir kitabın elyazmasına el koydu. İmparator Nicolas II, dosyayı eliyle inceledi, sonra lâboratuvar olduğu gibi yok edildi ve kâğıtlar yakıldı.

Ele geçen kitap şu adı taşıyordu : **Bilimde devrim ya da savaşların sonu.** Bu yalnızca kuramsal bir kitap değildi. Filippov dostlarına -mektupları polisçe açılıp okunmuş olmalı- inanılmaz bir buluş yapmış olduğunu yazmıştı. Yönetilen bir kısa dalgalar demeti üzerinde, radyoyla, bir patlamanın etkisini iletmek olanağını bulmuştu gerçekten. Gerçekten yeniden bulunan mektuplardan birinde kendisi şunu yazıyordu : «Bir kısa dalgalar demeti üzerinde bir patlamanın olanca gücünü iletebilirim. Patlayıcı dalga bütünüyle taşıyıcı elektro - magnetik dalga boyunca geçer, bu Moskova'da patlayan bir dinamit kutusunun İstanbul'a kadar etkisini iletebildiğini gösterir. Yaptığım denemeler bu olgunun binlerce kilometre uzakta meydana gelebildiğini gösteriyor. Devrimde böyle bir silâhın kullanılması halkların ortadan kalkacaklarını ve savaşların bütün bütüne kökünün kazınmış olabileceğini gösterecek.»

Bu tür bir gözdağının imparatoru coşturmuş olduğu ve gerekenin çok çabuk ve çok etkili biçimde yerine getirilmiş bulunduğu anlaşılıyor.

İşin ayrıntılarına girmeden önce, Filippov'un kendisi üzerine birkaç aydınlatıcı bilgi verelim.

Bütünüyle seçkin bir bilgin olarak, Konstantin Tsilkovski'nin çalışmasını yayınlamıştı : **Tepkili aygıtlarla kozmik uzayın ele geçirilişi.** Fi-

lippov olmasaydı, Tsilkovski öylesine meçhul kalmış olacaktı ki Sputnik I'i ve yeni astronotiği (1) dolaylı olarak Filippov'a borçluyuz. Filippov Mendeleev'in temel yapıtını, içinde elementlerin sürekli bir tablosunu veren ünlü Mendeleev yasasının açıklanmış bulunduğu, **Kimyanın Temelleri**'ni Fransızcaya çevirdi ve böylece dünyaya tanıttı.

Filippov Rusya'da ilk kez, **Revue de la science** adında, çok yüksek bir düzeyde halka indirilmiş çok önemli bir bilimsel dergi de çıkarmıştı.

Ama Filippov bir bilgin olmakla yetinmedi, büyük Rus yazarlarından biri de oldu. 1880'e doğru, Tolstoy'la Gorki'nin hayranlığa değer bulmakla birleştikleri romanı, **Sivastopol Kuşatması**'nı, yayımladı.

Bu denli kısa bir ömrün -Filippov kırk beş yaşında öldürülmüşdü- nasıl bu kadar dolu olabildiği sorulabilir. Bütün bir ansiklopediyi kaleme aldı, tüm Rus bilginlerini bir araya toplayan ve Tolstoy'la Gorki gibi yazarların yazılarını da basan bir dergi çıkardı. Bütün ömrünce, yalnız bilimin yayılması için değil, bilimsel yöntemin yayılması için de çalıştı.

Henüz yaşayan oğlu, Boris Filippov, babası üstüne, bir yaşam öyküsü yayınladı : Moskova'daki Editions de la Science'de. 1960 ve 1969 da iki kez yayınlanan **Dikenlerle Dolu Yol**.

Filippov marksist düzeyde estetiği de incelemişti ve çalışması, başka birçok alanda olduğu gibi bu alanda da, klâsik diye kalmıştır. Lenin'i çok etkiledi ve ünlü : «Komünizm Ruslar için elektriklemedir» sözün söyleyicisi olduğunu düşünmekte haklıyız. Lenin'de ileri bilimsel araştırmaya karşı ilgi uyandırmıştı, Rus biliminin yayılışından da özellikle sorumludur.

Kişilik olarak : halkın anlayacağı dilde bilim yayımcısı, büyük yazar, denemeci, bilimle marksizm arasındaki ilişkilerin kuramcısı, imparator Alexandre II'nin öldürülüşünden beri polisçe kullanan bir insan.

Buluşunun gerçekliği üstüne ne düşünmeli? Herşeyden önce, çok benzer bir buluşun : yanlış olarak **argon bombası** denilen bombanın Birleşik - Devletler'de yapılmış olduğunu anımsayalım.

Bu buluşun ilkesi bellidir : bir dinamit kutusunun ya da bir kuars tüpü içindeki bir parça plâstik maddesinin patlamasıyla elde edilen

(1) Yer atmosferi dışındaki yolculukların bilimsel incelenmesi. Çev.

enerji yoğunca ışık saçan argon gazını sıkarak hacmini küçültür. Bu ışıklı enerji bir lazer demetinde yoğunlaştırılmış ve böylece, ışık biçiminde, aşırı uzaklığa iletilmiş enerjidir.

Alüminyumdan bir uçak maketini binlerce metrelik bir yükseklikte ateşlemek daha şimdiden başarıldı. Birleşik - Devletler'in kimi bölgelerinde, bugün buralarda bu tür denemelere girişildiğinden, uçaklara uçuş yasaktır. Bu donanımın füzelere konabileceği ve başka füzeleri ateşlemek için de bundan yararlanılabileceği umuluyor, H bombası taşıyan değişik füzenin karşısında bile, etkili bir savunma yaratacaktır bu.

Filippov'un aygıtının tamamlanmamış bir biçimi böylece daha şimdiden gerçekleştirilmiş oldu.

Filippov kuşkusuz lazeri bilmiyordu ama, kıvılcımlı bir jeneratör aracılığıyla elde ettiği, aşağı yukarı bir milimetre uzunluğunda, çok kısa dalgaları inceliyordu. Bu konuda birkaç inceleme yayınlamıştı. Oysa, bugün bile, bu tür dalgaların özellikleri bütünüyle bilinmiş değildir ve Filippov bir patlamanın enerjisini dar «çok - kısa dalgalar» demetine çevirmenin yolunu çok iyi bulabildi.

Tek başına kalmış bir bilginin bu kadar önemli bir buluş, tümünden yitlik buluş, yapabilmesi şaşırtıcı görülebilir. Ama bu itiraza karşı birçok kanıt vardır.

Herşeyden önce, Filippov bütün bütüne tek başına yaşayan bir bilgin değildi. Bütün dünyanın en büyük bilimsel kafalarıyla ilişkideydi, tüm dergileri okuyordu ve birçok bilim dalı sınırında iş görmeğe ve bunun bileşimini yapmağa uygun ansiklopedik bir kafası vardı.

Öte yandan, bilimsel topluluk üzerine anlatılan herşeye karşın, buluşların henüz bireylerce yapılmış olması gene de gerçek kalır. Winston Churchill'in dediği gibi : «Bir deve bir kurulca açıklanan bir attır.»

Çağımızın, özellikle fizik alanındaki büyük buluşları, bireylerin yaratısı oldu : Çok küçük uzaklıkların radyoaktiviteyle ölçülmesini sağlayan, Mössbauer etkisi, küçük evrenlerde sağın ve solun nesnel gerçekler olduğunu göstererek bütün evren kavramımızı altüst eden tam eşitliğin korunamazlığı ilkesi, bellekli mercekler yapmak olanağını veren Ovsanski etkisi. Oysa ki C.E.A. ya da C.E.R.N. gibi büyük topluluklar, yüz milyonlarca para harcamış olmalarına karşın, gene de hiçbir şey bulmadılar. Filippov'un pek parası yoktu, ama bir donanımı elde

etmek için yerine getirilmesi gereken formalitede yoktu, bu ona tez ilerleme olanağını veriyordu.

Öte yandan, Filippov'un çalıştığı sırada yüksek frekanslar bilimi ancak başlangıçlarındaydı; ama öncülerin, genellikle, ancak daha yüzlerce yıl sonra keşfedilen ülkeler hakkında açık bir rüyetleri vardır.

Bense, Filippov'un inandırıcı, yönteminin yaygınlaşmış olabildiğini kanıtlayan denemeleri lâboratuvarda gerçekleştirmiş olduğuna inandım.

Bir an şeytanın avukatlığını yapalım, sonra Rusya'nın imparator Nicolas II'sinin, Filippov'u öldürerek ve kitabıyla dosyalarını yok ettirerek, dünyayı yıkılıştan kurtarıp kurtarmadığını soralım.

Soru sorulmaya değer. Filippov 1903'te öldürülmüştü. Yöntemini eğer yayınlamış olsaydı, tam zamanında, 1914 - 1918 savaşı sırasında, kullanılmağa hazır olmuş olacaktı. Ve Avrupa'nın, belki de Amerika'nın bütün kentleri yerle bir edilmiş olabilecekti.

Ya 1939 - 1945 savaşı sırasında? Hitler, elinde Filippov'un yöntemi, İngiltere'yi, Amerikalılar da Japonya'yı olduğu gibi ortadan kaldırmış olmayacak mıydı?

Çekindiğimizden bu sorulara evet yollu karşılık veremiyoruz. Genellikle ipliği pazara çıkarılan, imparator Nicolas II'nin, insanlığın kurtarıcıları arasında sayılmış olamaması demek ki düşünülmemiş değildir.

Biri nükleer patlamaların, A ve H bombalarının enerjisini uzaktan iletme için Filippov yöntemini kullanmanın bir yolunu bulursa, bugün, 1971'de ne olacak? Bu kuşkusuz dünyanın felâketi ve tümünden ortadan kalkışı olurdu.

Ve Filippov'un buluşu ya da başka buluşlar söz konusu olsun, bu görüş, genişçe paylaşılmış olmağa başlıyor. Yeni bilim kendisinin bugün çok tehlikeli olduğunu kabul ediyor, seçkin bilginlerden gelen uyarılardan da öndeyişimizde söz açtık.

İşte bunlar önemli uyarılardandır. «Survivre» akımının yöneticileri, Prof. Grothendieck'le Prof. Chevalley bu noktada pek anlaşıyorlar ama, bilimi bütün bütüne tek başına bırakmağa ve bilginlerle askerler arasındaki olanca işbirliğini önlemeğe çalışıyorlar. İnsan anladıkça, aralarında birkaç siyaset ayrılığı da olsa, bilginlerin devrimcilerle işbirliğini önlemek zorundaydı aynı zamanda. Bombayla, yapıların ka-

pılarını havaya uçuracak yerde, Filippov yönteminin sayesinde, Elysée'yi ya da Matignon'u patlatacak olan çalışmaları düşünelim!

Filippov'un buluşu, kullanılışı askerî ya da devrimci olsun, bir uygarlığı bütün bütüne ortadan kaldırabilen buluşlar arasında bulunuyor gibime geliyor. Bu tür buluşlar tek kalmış olmalıdır.

Ve bununla birlikte, bu buluşların barışçıl uygulamaları da olabilir. Gorki Filippov'la yapmış olduğu bir söyleşiyi yayınladı, yazarı herşeyden çok şaşırtan nokta da, uzaktan enerji iletmek ve enerjiye gereksinimleri olan ülkeleri böylece pek çabuk sanayileşmek olanağıymış. Ama bilgin hiç askerî bir uygulamadan söz etmiyormuş.

Amerikan atom enerjisi komisyonu başkanı, Gleen Seaborg, geçen yıl bu gibi olanaklardan söz etti : bir dalga demeti üzerinde gökten gelip hiç bir kirletme yapmaksızın, gelişme yolundaki bir ülkeyi hemen o anda sanayileştirmek olanağını verecek olan bir enerji Başkan da artık, ama kuşkusuz hakkı olmadığından, askerî uygulamalardan söz açmıyor.

Filippov'un şaşırtıcı kişiliği Rus halkını ve yazarları her gün daha bir ilgilendirmeğe başlıyor. Büyük şair Leonid Martınov son yıllarda ona **Saint - Pétersbourg Baladı** adlı bir şiir adadı.

Sık sık yeni olaylar görülüyor. İçlerinden, 1969'da baş gösteren biri, bir efsaneyi gene de yıktı pekala.

Revue de la science'da V. Ul imzalı kitap özetleri çıkıyor, bu imzanın da Vladimir Ulianov'u, yani Lenin'in ta kendisini gösterdiği sanılıyordu. Lenin'le Filippov arasında böyle doğrudan bir bağlantı kurmak ilginç olmuş olurdu. Yazık ki, yeni araştırma bu özetlerin V. D. Uliş adında birinin işi olduğunu ortaya koydu.

Ama Lenin Filippov'un kuşkusuz kendisini çok etkileyen yapıtını gerçekten biliyordu. Elektronun bitip tükenmeyen niteliği konusunda **Matérialisme et empiriocriticisme**'in ünlü parçası doğrudan doğruya Filippov'un bir çalışmasına bağlıdır.

Filippov gerçekten hem yayınlamağa can atan bir bilgin, hem de bir devrimciydi. Daha yukarıda belirttiğimiz gibi, **patlama enerjisinin iletisi** konusundaki buluşu 301. baskısını yapabiliyordu, dünyayı böylece ortadan kaldıracığını hesaba katmaksızın, bunu kuşkusuz yapmış olabilirdi.

Çünkü, onun ellerine verdiği silâhla donatılmış halkların, kralları ve zorbaları silip süpüreceklerini ve, marksizm sayesinde, evrensel

barışı sağlayacaklarını düşünmek, söylemek gerekirmiş gibi, oldukça aptalca görünüyor. Bugün en büyük iki marksist ülke, S.S.C.B. ve Çin arasında çıkacak bir savaşla korkutulmuş bulunuyoruz.

Her ikisi füzeyle iletilen bir H bombasını kullanırsa, zararlar korunç olacak. Her ikisi yeniden Filippov aygıtını bulursa, karşılıklıca birbirini yok edecek. Oysa, argon bombasıyla Filippov arasında dar geçit büyük değildir.

İşte bunun içindir ki, kimilerinin gene de kaçınılmaz diye gördükleri, S.S.C.B. - Çin çatışmasının çıkmayacağını ummak gerekir.

Ama bilimlerin ve tekniklerin savaşa uygulanması sorunu olduğu gibi kalıyor. Bilimsel kurultayların çoğu gitgide daha sık kimi buluşları saklamanın gerektiği sonucuna varıyor ve gene gitgide eski simyacıların durumuna düşüyorlar; yoksa dünya yok olacak.

Bu Kara Cüppeliler'in düşüncelerinin doğruluğu değil, ancak yaşayan bir sorunun belirtisidir.

Fred Hoyle, sorunu başka bir açıdan ele alarak, **Des hommes et galaxies**'de (Buchet Chastel) şunu yazıyor :

«Uygarlığı silip süpürecek olan çok değil beş satır yazmanın yeterli olduğuna inandım.»

Hoyle, kuşkusuz, bugün yeni bilim konusunda, hele yeni bilimin yapmağı başarabildiği konuda gezegenimizde en iyi habere sahip olan insandır.

Filippov sorunu, öylece, lânetli kitaplar serüveninin yeni, önemli bir evresini oluşturuyor gibime geliyor.

Filippov elyazması çok eski bir bilgiye uzanacak yerde, deneye ve Marx'ın genel kuramlarına da dayanan çok yeni buluşların anahtarını veriyordu. Filippov 1903'te bilimler üstüne bilinebilen herşeyi kuşkusuz bilen, tam ansiklopedik bir insandı. İşte buluşunu, ölümünü getiren buluşu bunun için yaptı.

Bu türden başka buluşların, bilinçli olarak, saklanmış ve ortadan kaldırılmış olup olmadığı sorulabilir.

Başkan Richard Nixon mikropların ve virusların kullanılmasına dayanan bütün bakteriyolojik silâhların ortadan kaldırılmasını buyurmuştu. Bu konuda arşivlerin de yok edilmesini acaba buyurmuş mu idi? Hiç bir şey daha az emin değildir, belki de bir gün özgürlüğü seçecek ve Sir Richie Calder'in «kıyamet mikrobu» dediği şeyi böylece ger-

çekleştirmek olanağını verdiğiinden, incelemelerini anlatacak olan bir Amerikalı bilgin ortaya çıkacak.

Bu elyazmalarını yok edenlerin insanlığın iyilikçilerinden olacaklarını kabul etmek gerekir.

Askerî sır konusunda çok alay edildi. Bu sır kimi zaman gülünçtür ama, kimi zaman da alabildiğine tehlikeli silâhların açığa vurulmasını önleyebilir.

Benzer biçimde, simya sırlarının yayılmış olmadığı gerçektir. Bir gaz fırınında bir hidrojen bombası yapılabilirse, kişisel olarak bu yapılabilir sanıyorum, yapım yolunun ortalığa yayılmış olmaması daha iyidir.

Bu tartışmanın açabildiği zararların sınırlı olması koşuluyla bir tartışma evresinde yaşamak çok iyidir çünkü. Her topluluk, ya da her tartışmacı küçük ülke, karşı çıkmak üze, Paris'i ve New York'u ortadan kaldırabilirse, uygarlık çok uzun zaman yaşamayacak.

Çünkü unutmayalım ki günümüzde kim olursa olsun, çok küçük yatırımlarla, Curie'nin ya da Pasteur'ün istemiş olacakları bir lâboratuvar kurabilir. İnsanlar daha şimdiden kendi evlerinde LSD'vi, ya da çok daha bir tehlikeli ilâcı, fenilsiklidini yapıyorlar.

Bugün, biri, Filippov'un sırrını bilseydi, aygıtı gerçekleştirmek için gerekli tüm küçük parçaları piyasada bulabilir ve, kişisel hiçbir tehlikeye uğramadan, hoşuna gitmeyen kişileri kilometrelerce uzaktan havaya uçurabilirdi.

Kişisel olarak elimde, hoşuma gitmeyen insanları ve iğrenç bulduğum, böylece elemeği çok istediğim yapıları gösterir listem de var.

LÂNETLİ KİTAPLAR

Ama herkes yapım işliklerinde uçan bombayla ve onarılmış bir Filippov projektörüyle bu sonuca ulaşabilirse, ayakta kalmakta zorluk çekeceğiz.

Söylendiğine göre, elde, çok tehlikeli buluşların listeleri var. İçlerinden, Fransız askerlerince yapılan biri, 805'ten daha aşağı kalmazdı. Biri bütün bunları açıklayan bir yazı yazıp bunu yayınladı mı, lânetli kitapların rekorunu kırmış olacak.

Tehlikeli buluşları değil, ancak şu dünyayı değiştirebilen «beş satırlık cümleler» gibi, tehlikeli düşünceleri içeren Fred Hoyle yollu bir elyazması da düşünülebilir. Biri bu elyazmasını kaleme alırsa, Mihail Mihayloviç Filippov'un anısına armağan edebilir.

ÇİFT SARMAL

Prof. James D. Watson'un yapıtı, «Çift Sarmal» bütün kitapçılarda rahatça bulunur. Robert Laffont yayınlarında Fransızcaya çevrildi. Yeniden basılmış İngilizce baskıları, ayrıca bir cep kitabı baskısı da vardır.

Lânetli kitaplar konusunda bir denemeyi tamamlamak için o halde bu yapıtı seçmek neden? Az kalsın iki kez ortalıktan kaldırılacaktı : Çünkü önce kimse onu basmak istemiyordu, ve sonra da kimse bunu açıklamak istemiyordu.

Ve bu yapıtın serüveninin bizleri sansürün özelliği, yasaklamaların püf noktaları ve bilimin kendisinin özelliği konusunda aydınlattığı için de seçtik.

İşe kişiden başlayalım; James D. Watson 1928'de Chicago'da dünyaya geldi; 1950'de, Indiana Üniversitesinde Ph. D. bilim doktorasını veriyor, sonra Copenhagen'da ve, kalıtım alanında olağanüstü buluşlarda bulunduğu Cambridge'de çalışıyor. 1962'de, «kalıtsal asit» DNA'nın molekül yapısı üzerine buluşlarından dolayı, Prof. Crick ve Prof. Maurice Wilkins'le Nobel ödülünü paylaşıyor. Bu asitin molekülü çift sarmalı oluşturur (belirtelim ki, burada uyarı işte benim kişisel uyarımdır ve Prof. Watson'a kondurulmuş olmamalıdır, bu sarmal hekimliğin eski simgesi, kadüs'e (1) çok benziyor.)

Bu buluş genellikle yüzyılın en önemli buluşlarından biri olarak sayılmıştır. Jenetik yasanın çözülmesine gider, kalıtımın ve değişimlerin (2) insan zekâsıyla bir denetimine de kapı açar.

(1) Sihirbaz değneği. Tanrıların habercisi olarak Hermes'in taşıdığı değnek. Tıp biliminin simgesi, çift yılanlı değnek. Çev.

(2) Bir karakterin birden, kalıtsal olarak değişmesi, jendeki değişiklik. Mutasyon. Çev.

Molekül biyolojisi adı altında toplanan, bu biçim araştırmalar konusunda, Fred Hoyle işte şunu yazabildi : «Yirmi yıl sonra yalnız zarsız hidrojen bombası yapan fizikçiler özgürlük içinde çalışacak. Ama molekül biyolojistleri elektrikleştirilmiş dikenli teller arkasında iş görecekler.»

Bu büyük buluşun, yaratıcılarından birince kaleme alınan bir öyküsü, hiç kuşkusuz, büyük bir başarı kazanmış olabilirdi. Ama **Atlantic Monthly**'de kitaptan parçalar çıkınca, şaşkınlık pek yaygın oldu. Elyazması yayınlanınca da, öfkeye dönüştü bu şaşkınlık.

Çünkü Prof. Watson çam devirip keyifle pişmiş aşı su katıyordu. Kitabında, bilimsel ortam, gerçeğin peşinde bir soylu kişiler birliği olarak görünmek şöyle dursun, içinde herbirinin komşularına en iğrenç oyunları oynadığı bir batakhaneyi andırıyordu. Düşünüldüğü gibi bilimsel daha çok bolşevik partisi ya da mafia denmiş olacaktı.

Bu tür savlar yeni değildi. Daha önce George Duhamel'le Jules Romains bu düzenin tanımlarını yapmıştı. Ama ilk kezdi ki güvenilir ve dahi, Nobel kazanan bir bilgin, gizli tutulması gerekeni açıklıyordu. Üstelik, kitap kıpır kıpır gerçeğin görkemlice bir dile getirilişi üzerinde değil, yalnızca Saint - Germain - des - Prés'de kız tavlamağa kalkan Prof. Watson'un görüntüsü üzerinde sonuçlanıyordu.

Yayımcılara yapılabilecek olanca baskılar yapılmağa başlandı. Sonuç alınamadı. Bunun üzerine bilginler tanıtma yazısı yazmamakta ağız birliği ettiler. Seçkin bir bilgin büyük İngiliz dergisi **Nature**'e şu demekte bulundu : «Pornografik kitaptan söz edecek bir din adamını **Çift Sarmal**'dan söz edecek bir bilginden daha kolayca bulursunuz.»

Kitap gene de tuttu. Bir Amerikan baskısı, Weindenfeld ve Nicholson'da 1968'de yeniden bir İngiliz baskısı, 1970'de Penguin Books'ta bir baskısı, Fransa'da bir çevirisi, bütün dünyada çevirileri çıktı.

Çift Sarmal'ı okumak gerek.

Bu bakımdan, kitaptan çok uzun alıntılar yapmayacağım.

Prof. James ve D. Watson'un pek yerinde olarak şunu dediğini belirtelim yalnızca :

«Gazetelerin ve bilginlerin analarının desteklediği halk düşüncesinin tersine, bu bilginlerin kabarık bir sayısı yalnız dar kafalı ve re-

zil değil, üstelik sırsıklam aptaldır da.» Bu bana 18 Nobel ödülünün dağıtıldığı Nobel vakfının bir toplantısına katılıp, dönüşünde : «Nobel ödülleri alanlar arasında şapşalların sayısı başka yerdekilerin aynıdır» diyen çok değerli bir dostun uyarısını anımsatıyor.

Çift Sarmal'da, yalnız şapşallar da görülmez. Burada güce karşı savaşı, yeni düşünceleri olanların ayağına karpuz kabuğu koyan, bilimin yararlarından daha çok kişisel kinlerine önem veren utanmaz arlanmaz kişiler de görülebilir. Onlar için önemli olan tek şey, para hesapları ve ödüllerdir.

Genç Prof. Watson'a gelince -buluşu sırasında yirmi beşindedir- çalışmasının çoğunu boğaz tokluğuna çalışmak için İngiltere'ye gelen göz kamaştırıcı genç kızlara ayırmış olduğunu gizlemiyor.

Prof. Watson'u seve seve öldürecek birçok bilim adamı tanıyorum ama, ne yazık ki çok geç. Kitabı hasıraltı etmek girişimleri suya düştü ve Watson açık yürekle kurdunu dökebildi. Önsözde, X ışınlarının seçkin uzmanı ve X ışınlarının kırılmasını bulan bilginin oğlu, Sir Lawrence Bragg, durumu kurtarmağa çalışıyor : «Bu kitapta bulunan kişiler, diye yazıyor, kitabı bağışlama dolu bir düşünceyle okumalıdır. Durum çok zaman daha karışıktı ve işi düştüğü kişilerin güdülerini Watson'un anlamadığından daha az işkenceliydi.»

Pek mümkündür. Bu kitabın içe dokunan bir açık yüreklilikte olmasının önemi yok. Watson, iş arkadaşı Francis Crick için : «Onu hiçbir zaman bir çekingenlik anında görmedim» diye yazıyor. Ve daha ileride, gene Crick için : «Çabuk çabuk ve herhangi bir başka kişiden daha gürültülü bir sesle konuşuyor, bütün Cambridge'de hangi cehennemde olduğunu anlamak için de konuştuğunu işitmek yeter» diyor.

Bu türden belirli bir sayıda portre kuşkusuz herkesi sevindirdi, ama, tanıtma amacı güden dilden bir sözcük kullanmak için, bilimin ve bilginlerin belirgin görüntüsü, başarı kazansa da, güçlkle kendini toparlayacağı bir darbe yedi özellikle.

Başka bir çağda, ya da başka siyasal koşullarda, başka yönetim biçimlerinde, kitap çıkmış olamayacak, Watson da S.S.C.B.'de genetikçi Vavilov'un başına geldiği gibi kendini bir toplama kampında bulmuş olacaktı.

Watson bu arada belirli bir sayıda beylik sözü yıkıyor. Söz gelimi, imece halinde çalışma efsanesini : en çok az gereçli ve az diplomalı

(Watson'la birlikte DNA'nın yapısını bulduğunda Francis Crick doktor bile değildi) iki üç bilgin bütün zamanların en büyük buluşlarından birini gerçekleştirdi.

Uygulamalı matematik efsanesi de çöküyor : Crick'le Watson çok sağduyuyla, üç kuralını (1) geçmeyen hesaplardan, sonra bir makine-
cıda yaptırdıkları mekanik stilde kalıplardan yararlandılar. Kuşkusuz, hiçbir bilgisayar tipini kullanmadılar.

Prof. Watson belki cam çerçeve birbirine katmağa devam ettiği Harvard (ABD) Üniversitesinde, şimdi, molekül biyolojisi ve biyokimya okutuyor. İnsanlığın bugün kullandığı en güçlü aracı buldu. Çünkü DNA'nın yapısını değiştirmeği ve, bunu bir insan organizmasına böylece değişik olarak sokarak, gerek iyileşmiş insan varlıkları, gerek üstün aşamayı, insani örnek tutarak insandan sonra insanı, insanüstü mutant'ı (2) yaratmağı umabiliriz.

Watson'da cana yakın olan taraf, hiçbir uydurma çekingenlik göstermediğidir. Şunu yazıyor tüm içtenlikle : «Biz yaşamın sırrını bulduk.» Haklıdır da, insan soyuna kendi soyaçekimini denetlemek olanağını verecek olan büyük sırdır bu düpedüz.

Kimi bilginler Watson'un yalnız halk işi kitabının değil, tam anlamıyla bilimsel çalışmasının da yok edilmiş olabileceğini sanıyorlar. Seçkin bir biyolojist, Sir McFarlane Burnet, şunu yazıyor : «İnsan için çok tehlikeli olduklarından bilinmeleri gerekmeyen şeyler vardır.» Buna karşılık, başka jenetikçiler, hızlı davranmak düşüncesindedirler. Nobel kazanmış Marshall W. Nirenberg şunu yazıyor : «Yirmi beş yıl sonra yapay bildirilerle insan hücrelerini, bundan pek beş yıl sonra bakteri hücrelerini programlayacağız.»

Bunu 1969'da yazıyordu, ve herşey, çok az gereçle, iki insanca yapılmış çalışmalardan doğuyor! Ama onların yürekleri ve düşünceleri vardı. **Ve Çift Sarmal** saygıdeğer bilime ve bilim yükselten de denen büyük sermayeli bilim ticaretine bununla çok ağır bir darbe indiriyor.

Bu kitap önemli olanın para hesapları değil -Watson aşağı yukarı beş yüz dolar alıyor- ama kafa olduğunu gösteriyor. Ve birkaç delikan-

(1) Bir orantı meydana getiren dört nicelikten üçü bilindiği halde, dördüncüyü bulma kuralı. Çev.

(2) Değişime uğramış. Biyolojik deyim. Çev.

lı Cavendish'in ünlü ve büyüğü adını taşıyan saygıdeğer bir lâboratuvarda dünyayı değiştirirken, milyonlarca dolar harcayan büyük bilim yükselten örgütlerin neden hiçbir sonuç alamadıkları sorulamaz mı?

Crick herkes başını alıp giderken konuşan, aralıksız konuşan, 2000 biyokimyacının o bir araya geldiği buluşmalar konusunda alay ediyor. Ve uyutucu olmayan eşsiz akademi üyeleri arasında, o gün bugündür, Nobel ödülü alan ve daha önce adını anmak olanağını bulduğum ilginç bir kitabı : **Le hasard et la nécessité**'yi yazan, Fransız Jacques Monod'u sayıyor.

Watson'un yepyeni birşeyi, bakterilerin o zamana kadar varlığını bilmediğimiz cinsliklerini bulduğunu da söyleyelim. Tüm kitapları, tüm yayınları yeni düşüncelerle doludur.

Ve burada **Çift Sarmal**'ın kendisini aşan gerçek bir sorun çıkıyor ortaya : buluşların bastırılması ve sansürü sorunu, Kara Cüppeliler'in sorunu. Bertrand Russel şunu yazmada pek haklı : «İnsanlar Dünya'daki herhangi birşeyden daha çok, yıkımdan daha çok, ölümün kendisinden daha çok özgün düşüncelerden korkarlar.» Oysa, bu özgün düşünce başka hiçbir yeni kitapta bulunmayandan daha çok güçle **Çift Sarmal**'da kendini gösteriyor, bana öyle geliyor ki, bilim dünyasındaki öfkelerin ve çalışmaların tanımından daha çok, kaygılandırıran ve gene kaygılandırıran da, işte bu.

Watson'la arkadaşlarının buluşunun sonuçları uzman topluluklarınca incelenmiş ve G. Rattray Taylor'ın kitabı, **La révolution biologique**'te (Robert Laffont Yayınları) bulunan bir çizelgesi çıkarılmış. Oldukça benzer bir çizelge Rank Corporation'un uzmanlarınca düzenlenmiş.

Buradan 1975'e kadarki ilk aşama :

- El ve kolların ve organların düzenli nakli.
- İnsan yumurtacıklarının deney tüplerinde verimlileştirilmesi.
- Verimlileştirilmiş yumurtacıkların bir kadına nakli.
- Yumurtacıkların ve eşeylik hücrelerinin sonsuz saklanması.
- Cinselliğin istenildiğinde belirlenmesi.
- Klinik ölümün sonsuz gecikmesi.
- İlâçlarla düşüncenin değişimi ve isteklerin düzenlenişi.
- Belleğin silinişi.

- Yapay plesenta (döl yatağı)
- Yapay virüsler.

Buradan 2000'e kadarki ikinci aşama :

- Düşüncenin değişmesi ve kişiliğin yeniden düzenlenişi.
- Bellek şıngası ve belleğin yeni biçimi.
- Sanayice «yaratılmış» çocuklar.
- Tam yeniden yaratılmış organizmalar.
- Dondurma.
- Gençliğin uzatılması.
- Çelikleme yoluyla yaratılmış hayvanlar.
- Sentez yoluyla yaratılmış moleküler organizmalar.
- Organların yeniden canlandırılması.
- Şimer (1) tipten insan - hayvan melezleri.

2000'den sonraki üçüncü aşama :

- Yaşlılığın ortadan kaldırılması.
- Tam canlı organizmaların sentezi.
- Bedenden ayrılmış beyinler.
- Beyinle bilgisayar arasında ortaklık.
- Tohumların alınışları ve eklenişleri.
- Çelikleme yoluyla yaratılmış insan varlıkları.
- Beyinler arası ilişkiler.
- İnsan - makine melezleri.
- Ölümsüzlük.

Bu öngörüler okununca akla ilk gelen şey, şudur : cesaret edemeyecekler. Ama **Çift Sarmal**'ın okunması haklı olarak Watson gibi kişilerin herşeyi kıvrabilir olduklarını gösterir. Bu kitapta adını ettiğim kişilerin kimilerinde rastlanan, az çok başarıyla bastırılmış olan prometeuscu ve faustcu zekâ şimdi olanca ışığıyla parlıyor. Ve, iki sarmal simgesiyle, dünyanın fethine çıkıyor.

J.B.S. Haldane şöyle yazar : «Olmayan olur ve bundan kimse uzak kalmaz.»

(1) Mitologyada geçen, ağzından ateş fışkıran canavar. Başı arslan, gövdesi keçi, kuyruğu yılan. Khimaira. Çev.

Yarının tarihçileri belki, burada söz konusu edilmiş olan bütün lânetli kitaplardan daha çok, insanın kendisine göre çok büyük güçlere erişmemesini önlemek için, sansür edilip ortadan kaldırılmasının gerekmiş olacağı şeyin **Çift Sarmal** olduğuna karar verecekler. **Belki de tersine Kara Cüppeliler'in son sözü söylemeyeceklerine, ilerleyişin durdurulmak yerine yavaşlatılabileceğine, böylesine karşı çıkan güçler ne olursa olsun, insanın da sonunda insanlık şartlarında üstün güçler edineceğine karar verilecek.**

Çift Sarmal felsefî ve ahlâksal düşüncelerden uzak bir kitaptır. Yazar alay ettiği eskimiş bilginlerden daha kafalıdır ama, insanlığa karşı sorumluluğunun hiçbir yönünü kanıtlamıyor. Öteki bilginlerin çoğu buluşlarını ancak gizlice ve dar bir ortamda ortaya dökmekte düpedüz anlaşırlarken, Watson yayınlamağı düşünüyor yalnız. Kendisine karşı uyandırdığı öfke, bu yüzden. Parayı, ünü, sonra gücü, doğal olarak aradığını saklamıyor. Ancak, bunları ararken, bütün insanlara şaşırtıcı kapılar açıyor.

Kuşkusuz geriye insanlığın listesini verdiğimiz ve az çok tümü **Çift Sarmal**'dan doğan buluşlara göğüs gerip geremeyeceğini bilmek kalıyor.

Kendim, insanlığın neye olursa olsun göğüs gerebileceğine ve andığım lânetli kitapları yok etmekle haksızlık edildiğine inanıyorum. Ama bu kişisel, öyleyse su götürür bir düşüncedir. Prof. Watson'un ruhbilimsel evrimini, insanlara karşı sorumluluğunu anlamanın zamanla aklına gelip gelmeyeceğini de öğrenmek ilginç olacak. Bugün, simyacıların ve Dr. Faust'un düşüncesinden esinlenen, üne susamış bir yığittir bu.

Gelecek bize Watson'la arkadaşlarının özgürce çalışacak son moleküler biyolojistleri olup olmayacaklarını, arkalarından geleceklerinin en büyük sırda zorlanmış olup olmayacaklarını ve çalışmalarının yayınlanmasına önemli sınırlamaların getirilmiş olup olmayacağını da söyleyecek.

Ne olursa olsun, çağımızın sonu ilginçlikten yoksun kalmayacak.

SONSÖZ

Paranoya ya da eziyet manisi hepimizi pusuda bekleyen bir zihin hastalığıdır. İşte bunun içindir ki bütün Tarih'imiz boyunca yeryüzünün dört bir köşesine yayılan büyük komploları düşünürken pek tedbirli olunmuyordu.

Bununla birlikte, bizimkinden önce başka uygarlıklar yaşadılar ve bilim ve teknikteki güçlerini kötüye kullanarak yıkıldılarsa, bu uygarlıkların ve ölümlerinin anısı böylesi yıkımların tazelenmesini amaçlayan bir komployu çok iyi doğurabilir gibime geliyor.

Bu türden bir ideoloji Joseph de Maistre'in, Saint - Yves d'Alveydre'in, ya da René Guénon'un yazılarında güçlük çekilmeden bulunmuş olabilir. Bu ideoloji Tarih'ten daha eski bir Geleneğin, bu Geleneği elde tutan merkezlerin ve büyük ölçüde korunan kişilerin varlığını kabul etmeğe dayanır; bu ideolojiye göre, bilim, teknikler ve bütün doğayla ilgili bilgiler sürekli bir tehlike yaratırlar.

İşte bu tamamen gerici bir ideolojidir. Ama gizli bir örgütün kendilerini eyleme geçirdiğini düşünmek için bu yüksek - geleneksel kuramları destekleyen güçlü insanların ya da örgütlerin, Tarih'te, yeteri kadar örnekleri vardır.

Bu örgütün önemli gösterileri Engizisyon'da, nazizmde ya da lisenkizmde görülebiliyordu. Bu son konuda, Medvedev'in kitabını, **Grandeur et chute de Lyssenko**'yu (Gallimard) okumak gerekir. Yalnızca yayınlanmış olamadığı için değil, yazarı 29 Mayıs 1970'de tutuklanmış ve akli başı yerindeyken bir psikiatri hastanesine yatırılmış olduğu için de kendi ülkesine göre lânetli kitap. Yazar bütün Rus bilgilerinin ortaklaşa bir eylemi sayesinde aynı yılın 18 Haziranında salıverilmişti. Bu kitapta anlatılan olayların geçtiği o az çok uzak geçmişte değil de, 1970'de, günümüzde oluyor bu. Görüldüğü gibi, Kara Cüppeliler eylem yeteneklerinden yoksun kalmış değillerdir.

Gözde Rus biyolojisti, Jaurès Medvedev'in suçu, onlara göre, lisansızlığın geçersizliğini bildirmek olmuş. Neydi söz konusu? Kendi kendini yetiştiren ve bağınaz, siyaset adamlarınca ve hele Stalin'ce desteklenen şarlatan, T. D. Lyssenko, kafasından uydurma bir biyoloji yaratmış, böylece S.S.C.B.'nde genetik bilimini yıkmıştı. Özellikle, Ruslar'ın yaklaştıkları DNA'nin çift sarmalının S.S.C.B.'de bulunuşunu engelledi. Rus genetikçileri toplama kamplarına atıldı. Çok insanın Prof. Watson'la arkadaşlarına uygun gördükleri bir yazgı bu.

Rus jenetigi ancak çok yakınlarda gene belini doğrultmağa başladı ve Lyssenko'nun kurbanları yeniden saygınlığa kavuşmuş oldu. Lyssenko, ona gelince, o gene özgürlükteydi ve sıkıntıları olmadı. Ünüs sırasında, Rus Devlet Korosu onun onuruna şu ilâhiyi söylüyordu :

«Çal keyfince, akordeonum,
Söyliyeim dostumla bengi zaferini
8kademi üyesi Lyssenko'nun,
Kararlı bir adımla izlediği
Yolu Mitşurin açtı
Onun sayesinde, olmayacağız artık
Mendelcilerin - morgancıların kurbanları.» (1)

Bu sırada, Stalin kamplarında genetikçiler topluca öldürölüyordu.

Lyssenko'nun bir Kara Cüppeliler örgütünden olduğunu kesinlikle söyleyemezdim. Çok güçlü bir uzmandır her halde. Ve böyle bir örgütün var olduğuna inandım.

Şimdi bu örgütün gücünün bir dereceye kadar yeni bir gösterisi üzerinde soruşturma yapmak üzreyim, bugüne dek elde ettiğim sonuçlar tam ve kesin değilse bile - hiçbir zaman böyle olmayacaklar mı? - ilginçlikle doludur her halde.

1943'ün sonundan 8 Mayıs 1945'teki ateşkese kadar, İtalya'da Mussolini tarafından yönetilen bir İtalyan Cumhuriyeti oldu. Bu Cumhuriyetin gizli tarihi Reich III'ünkinden çok daha az bellidir. Mussolini, Hitler gibi, elinin altında gizli akıl hocaları, kara büyücüler bulunduyordu. Bunlar yaşadılar ve iftira yasaları onların adlarını vermeğe engel oluyor.

(1) Mitşurin tarımbilimci (1855-1935); Mendeleev kimyacı (1834-1907); Morgan Amerikalı biyolojist (1866-1945). Çev.

İçlerinden ikisinin buyruğu üzerine, özel bir faşist birlik, 1944'de, Soci  t   Royale du Savoir de Naples'in malı olan 80000 kitap ve el-yazmasını yaktı.. Girişimin amacı pek büyük bir önem taşıyan belgelerin müttefiklerin ellerine geçmesini   nlemekmiş.

Bu belgelerin kimileri eskiydi; ötekiler, yeniler, Mussolini'nin zamanında yapılan büyü araştırmalarına dayanıyordu, benim bu araştırmalar konusunda öğrenebildiğim şey de kitaplığın yakılışı üzülecek ve fotokopilerini bulmak için elimden geleni yapmaya çalışacak derecede ilginçtir. Bu araştırmaların hiç değilse birinin bütün bütüne özgün olmak değeri vardır, b  , bu alanda az bulunur şeydir. Bir büyücü, teleskop yardımıyla bir yıldızdan gelen ışığı su üzerinde toplayıp böylece Sirius - suyunu, Vega - suyunu, Antares - suyunu, Aldebaran - suyunu, v.b. elde etmişt  . Daha sonra bu suda örneğin uranil nitrat gibi meteorolojik ve kozmik etkilere karşı özellikle duyarlı cevherleri bill  rleştirtma  ı düzenliyordu. Bunda başkaları da vardı.

Hepten önemli kimi bilimsel örgütler bu türden olguları inceliyorlar. Ama büyücü hiç te bilimsel olmayan sonuçlar elde ediyor. Yıldıztarın ışığına serilmiş suda bill  rleşan tuzlar yı  malar yaratıyorlar ve bu yı  malar, g  rd    m biçimlerine göre, söz konusu yıldızların ezoterik simgelerine çok benziyordu.

Bu olayın açıklamasını bana sormayın, bilmiyorum bunu.

Napoli kitaplığının bu türden fantastik, eski ve yeni buluşlarla dolu olduğu, içinde Leonardo da Vinci'nin yasaklanmış elyazmalarının, faşist polis Sicilya'daki Cefalu manastırını-ortadan kaldırdığında Aleister Crowley'in üzerinde ele geçen belgelerin de bulunduğu sanılmaktadır.

O, Mart 1944 gününde, Kara Cüppeliler kara g  mleklilerin m  ttefikleriydi. Korkunç birleşme.

Kuşkusuz, bütün lânetli kitaplar bilimsel ya da büyüsel değildir. 7 Nisan 1971   arřamba g  nl   **Canard Encha  n  **'den řu ilginç alıntının gösterdiği üzre, siyasal olanları da vardır :

  Fildiři Kıyısı'nda, Yammassokro'ya sı  nan, biafra ordularının eski kumandanı, Alexander Madiebo, birkaç hafta önce, anılarının yazılışını bitirdi. İ  lerinde yığınla olayı açıkladığı anılar : Fransa'ca sağlanmış silâhların listesi, geçit yerleri, Biafra'yla uzlaşma içindeki Foccart'ın casuslarının adları, v.b.

«Hele SAFRAP - ERAP'ın kâr etmesinin gerektiği kimi petrol sözleşmeleri, üstelik te, eski - Biafra toprağında kurulmuş maden yatakları açısında Nijerya'yla tartışıldığı bir zamanda, bu iş Paris'te öğrenildi ve kimseyi sevindirmedi.

«Hoş değil ama, kalem özgürdür, değil mi? Öyleyse... Öyleyse üstüste gelen bir rastlantıyı belirtmekten kendimizi alamıyoruz : bir centilmen topluluğu Fildişi Kıyısı'na gidecek uçağa binip Madiebo'nun villâsında, kurala uygun, bir araştırma yapmağa gitti. Görevleri, doğrusunu söylemek gerekirse, başarıyla sonuçlandı ve lânetli elyazması ortadan yok oldu. Talihsizlik : general Madiebo'nun elinde bu anıların Londra'da bir kasada sağlam yere de yerleştirdiği bir kopyası varmış.

«Çok rezilce şey, kuşkulanma...»

Canard Enchaîne'yle her ne kadar dostluğum varsa da, bu yazı benim değildir.

Ama «lânetli elyazması» deyimini oldukça seviyorum ve günümüzde, özellikle de bu kitabın alanında, düşünülmediğinden daha çok ıplığının pazara çıkarıldığına inandım.

150 TL